

TELEORAMA

M U L T I M É D I Á S M A G A Z I N

Az erő velük van:

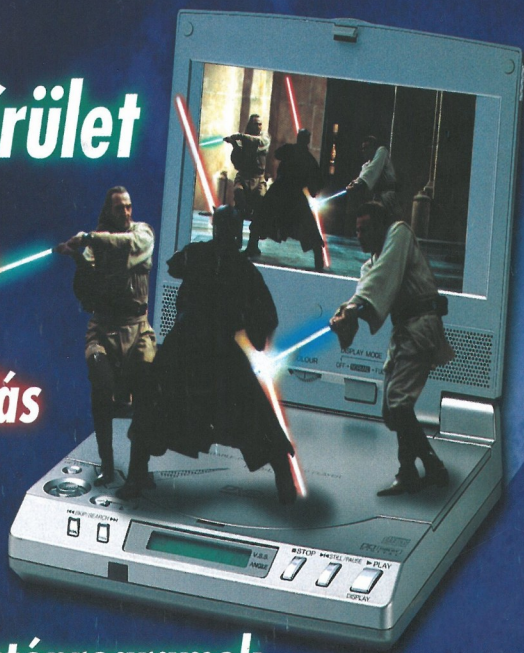
16 asztali DVD-lejátszó tesztje

A kezdet kezdete:

Star Wars örület

Multimédiás kalandozások:

*Drakula várában
Londoni barangolás
Algériai utazás*

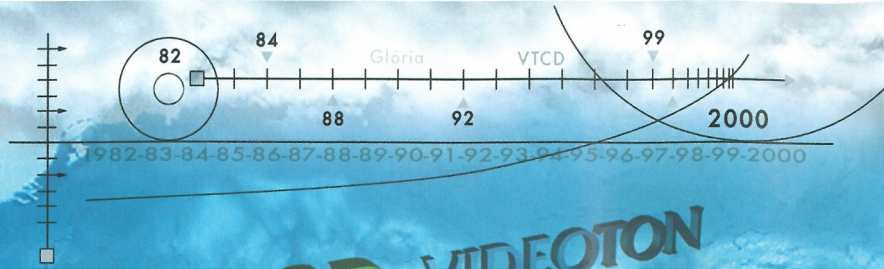

Az óvodától az egyetemig:

fókuszban az oktatóprogramok

A kenyérmorzsától a műholdakig:

Magellán GPS helymeghatározók

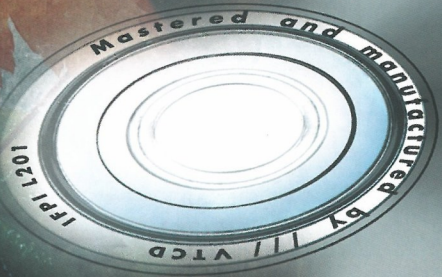
VTCD VIDEOTON

Kompaktlemez-Gyártó Kft.

- CD-AUDIO ●
- CD-TEXT ●
- CD-EXTRA ●
- CD-ROM ●
- CD-ROM/XA ●
- CD-I ●
- PHOTO-CD ●
- VIDEO-CD ●

Ø 80mm ○

Ø 120mm ○

Kompakt szolgáltatás

Kompakt technológia

E-mail: vtcd@mail.datanet.hu Internet: www.vtcd.hu

Tel.: (06-22) 329-132
Fax: (06-22) 329-133

VTCD VIDEOTON
Kompaktlemez-gyártó Kft.
a Videoton csoport tagja
8001 Székesfehérvár, Pf. 175.

Kompaktlemez

Multimédiás negyedéves magazin
VI. évfolyam 3. szám

Szerkesztőség:

Főszerkesztő: G. Kocsis Krisztof
CD-melléklet szerkesztő: Szinczák László
Szerkesztette: Gyarmati László
Tördelőszerkesztők: Isztra Ildikó,
Dancs Katalin
Tírkőcs: Száke Erika
1091 Budapest, Ullási út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/399
Fax: 217-2646
Címlap: Szinczák László

Kiadó: a HVG Kiadó és a WEKA
Computerzeitschriften-Verlag GmbH & Co.
vállalata:

a Computer Panoráma Kiadói Kft.
Felelős kiadó:
Dely Tamás és G. Kocsis Krisztof
ügyszervező igazgatók
1091 Budapest, Ullási út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/135, 145

Terjesztés: Lám Gábor
értékesítési és marketingvezető
1091 Budapest, Ullási út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/302, 369,
fax: 217-2646

Terjeszti: a Hírker Rt., az NH Rt.
és alternatív terjesztők

Megrendelhető: a kiadónál levélben vagy a
hírlapkezelésitöknél és a Hírlap-előfizetési és
Lapellátási Irodában (1900 Bp. XIII., Lehel út
10/A, levélcím: HELUR, Budapest 1900),
ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt.
Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfél-
szolgálati irodáin, vidéki postahivatalokban.

Postai előfizetési díj: 4496 Ft
Az új lap példányok megvásárolhatók a hír-
lapboltokban, ezenkívül a kiadónál.
A lap a kiadónál is előfizethető, s ugyanitt a
régábbi számok is beszerezhetők:
1091 Budapest, Ullási út 25. II. em.

Hirdetésfelvétel:
hirdetés szervező: Tosnádi Rózsa
1091 Budapest, Ullási út 25. II. em.
Telefon: 216-5058
Fax: 217-2646

Hirdetésfelvétel Németországban:
Telefon: 49 8121 951 309
Telefax: 49 8121 951 397

A CD Panorámát készítette:
Offset és Játékkártya Nyomda Rt.
F. v.: Lénárd Miklós

A CD Panorámában megjelenő valamennyi
cikkkel és programmal a szerzői jog védi.
Másolásuk bármilyen
formája – fotokópia, mikrofilm készítése,
adatrendszerekben való tárolásuk stb. –
kizárólag a kiadó előzetes írásbeli engedé-
lyével történhet. Szerkesztőségünk
a lapban megjelenő hirdetéseket a lehető
legnagyobb alapossgal gondozza,
tartalmukért viszont nem vállal felelősséget.

ISSN 1218-6902

tartalom

1999. ŐSZ

lemez melléklet

4 Lemez mellékletünk tartalmából

hardverteszt

12 Asztali DVD-lejátszók
19 Magellan GPS-készülékek

fókusz

5 Tanulás és multimédia
8 Oktatóprogramok

gyakorlat

17 Animation Shop
26 Multimedia Fusion
29 Linux GIMP képszerkesztő
31 Könyvajánlat: Stílusgyakorlatok

szoftver

22 Bryce 4

hardver

24 Panasonic NV-DCFIE
27 Ericsson T18
39 3Com Palm V

bemutatjuk

32 Digitális közönyök és jogszabályok
33 AMPA intelligens könyv
35 ELVIRA
36 Telefonkönyvek
37 Kínai falatok
38 3D Interior Designer

játék

40 Star Wars örület

hangulat

42 Hangok és hidak

körkép

45 Filmek, játékok

hírek, újdonságok

48 Légcsúlyu notesz
48 DVD-ROM-ba altott CD-RW
48 Philips MP3-lejátszók
48 Internetes videokamera
49 Két új minidiszk
49 Sárga tengerallattjáró
49 Védett monitorok
49 Minden alkalomra
50 Az 1956-os év enciklopédiája
50 Gateway E-1400

címtár

51 Termékek és forgalmazók

8 Az óvodától az egyetemig

Az őszelet egyben az iskola kezdetét is jelenti. Összeállításunkban olyan programokat mutatunk be, amelyek segíthetnek a gyakorlatban, az egyéni tanulásban vagy a háttérismeretek jobb megértésében, az óvodától az egyetemig.

30 A kezdet kezdete

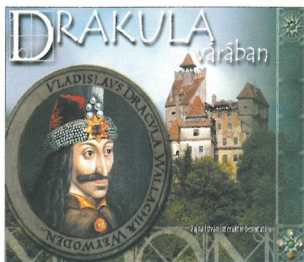
Izgalmas híradásokkal és filmrészletekkel felcsigázva várhattunk egy fél évig az új Csillagok háborúja hazai mozipremierjére. A számítógépes játékok azonban nem késtek ennyit, a PC monitorán már korábban megjelentek a baljós árnyak.

Az erő velük van

Szerkesztőségünk egyedülálló tesztlésre vállalkozott. A magyarországi márkaképviselek és forgalmazók segítségével 16 asztali DVD-lejátszót vizsgáltunk meg.

Drakula várában

Ki ne ismerné *Drakulát*, aki elegáns, frakos megjelenésével, hideg kézfogásával, előreugró szemfogaival, parázsló szemeivel borzongást kelt olvasók és nézők millióiban. Ezt a Drakulát egy ír regényíró, *Bram Stoker* teremtette, majdnem száz éve. Stoker Drakulája mögött neves történelmi személyiség rejtőzik, aki a 15. század második felében, Havasalföldön uralkodott, s már életében hírnévre tett szert kegyetlenkedéseivel. *Vajna István* interaktív bemutatójában Drakula legendás otthonába, a havasalföldi *Törcs* várba invitáljuk olvasóinkat.

Ausztráliai hangulat

Az ókortól a 17. századig feltételezték egy, valahol délen elterülő földrészt, amelynek a térképrajzolóak a *Terra Australis Incognita* (Ismeretlen Déli-föld) nevet adták. *Vigh Zoltán* interaktív bemutatója a legkisebb kontinens távoli vidékeire kalauzol bennünket.

TECHNIKA

Amerikai autók

II. világháborús repülőmakkettek

Asztalos Aladár interaktív bemutatójában megismerkedhetünk néhány legendás, II. világháborús repülőgépek kicsinyített másával.

EISA díjak 1999-2000

19 ország 40 szakfolyóirata választja ki évről évre az év legjobb audio-, házi- és videó-, és fototermékeit. A választásban két magyar EISA tag, a Sztereo és a FotoVideo magazin is részt vett. Interaktív bemutatójukban megismerhetjük a díjazott termékeket.

Digitális fényképezés – CD-ROM demó

A hazai piacon egyedülálló *Fényképezés kisfilmes géppel* című oktató CD-ROM sikerén felbuzdulva, a kiadó meglepetten a sorozat *Digitális fényképezés* című darabját. A *Dékán István* szerkesztésében készült anyag a digitális fényképezőgépek mellett a szkenneléssel, a számítógépes képmódosításokkal és a nyomtatással is foglalkozik.

Csillagok háborúja: a kezdett

A hazai számítógépeket hamarabb elérték a Baljós árnyak, mint a mozikat. A film videobemutatója mellett lemezünkre került a két nagysikerű játék, a *Phantom Menace* és a *Racer* játszható demója is.

Shareware válogatás

UTAZÁS

Drakula várában

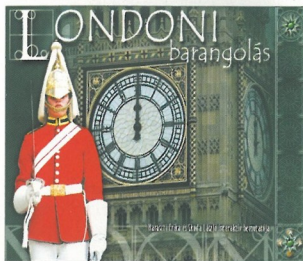
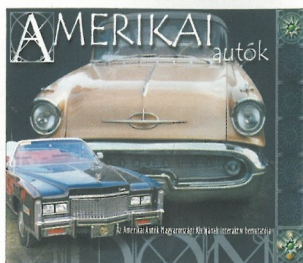
Londoni barangolás

Algériai utazás

Ausztráliai hangulat

Amerikai autók

Az ACCH (Amerikai Autók Magyarországi Klubja) legújabb interaktív bemutatója az idén nyáron megrendezett, immár hagyományörző dunajúvárosi találkozóról szármal be.

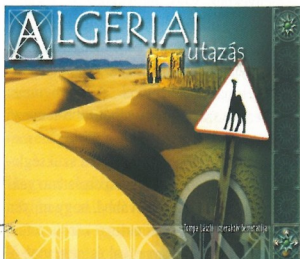

Londoni barangolás

Európa legnagyobb és egyik legrégebbi városa, London a Temze két partján épült a római korban. A város számos műemléke, lüktető forgalma, a hagyomány és a modern élet összefonódása, jellegzetes hangulatot áraszt. Ebben a hangulatban ringató olvasóinkat *Haraszi Erika* és *Skoda László* interaktív bemutatója, amellyel London régi városközpontjától, a *Piccadilly Circustól* a *Hyde Park* hangulatos zöldjén át eljuthatunk a *Tower* legendás falaihoz.

Algériai utazás

A mai Algéria területén a föníciaiak alapították az első kereskedelmi településeket, amelyeket a római birodalomban felépített, ma is csodálatos épségben látható városok követtek. Algériáról ma leginkább csak az iszlám szélsőségek kegyetlenkedésével és a hadsereg ellenlépéseivel kapcsolatban hallhatunk, pedig a természeti problémáknak összefogásra és nem ellenségeskedésre kellene sarkallniuk az ott lakókat. *Tompa László* bemutatójában Algériáról kaphatnak ízelítőt olvasóink.

Képeslapok az I. világháborúból

A Kiscelli Múzeum életmódtörténeti gyűjteményéből ezúttal az I. világháborús katonaműveket közül válogatott tábori képeslapokat mutatjuk be, amelyeken korabeli háborús karikatúrák, csatajelenetek és életképek láthatók.

KULTÚRA

Képeslapok az I. világháborúból

HVG címlaptárlat 1979-99

A HVG címlapok sajátos hangulata kiemelkedik a hazai sajtótermékek közül. Az első megjelenés 20. évfordulójára válogatás készült a címlapokból, s ez könyv és kiállítás formájában is napvilágot látott. Interaktív bemutatónkban a megjelent anyagból válogattunk.

Iskolák a századfordulón

A századforduló nagy iskolaépítkezéseinek időszaka *Bárczy István* polgármesterségéhez kapcsolódik. Az 1900/1901-es tanévben a fővárosban 20 középiskola, 10 polgári fiú- és 14 leányiskola, 3 felső kereskedelmi, 39 iparos- és kereskedelmi tanonciskola működött. Tíz év múlva már 24 középiskola, 54 polgári, 23 felső kereskedelmi, 91 iparos- és tanonciskola várta a tanulni vágyó fiatalokat. Interaktív bemutatónkban – a Kiscelli Múzeum fényképgyűjteményéből csomagozva – *Kltsz György* és *Erdélyi Mór* felvételeivel varázsoljuk elő a századforduló Budapestjének iskoláit.

Das Anatomische Theater trilógia a 20. századról – CD-ROM demó

A Das Anatomische Theater egy interaktív animációs, művészeti CD-ROM-sorozat első tagja, amely az idei Annecy-i (Franciaország) Nemzetközi Animációs Filmfesztiválon első díjat nyert a *multimédia projekt* kategóriában. A sorozat célja, hogy látványra, játékra, valamint művészetre épülő visszatekintést és összefoglalót adjon az ezredvégen a 20. századról, a 21. század kezzeivel. Az első rész az 1900-1933 közötti időszakot öleli át: a születés és kiteljesedés új századot, forrongó történelmi és művészeti eseményeivel és alakjaival, Hitler hatalomra jutásáig.

MAGAZIN

A Vörös-tenger bűvárszemmel

Ősi barangolás a természetben Interaktív bemutatónkban *Vajda János* természetfotói közül válogattunk.

Az Apolló sztori

A Vörös-tenger bűvár szemmel

Előző számunk mellékletében az Adria élővilágával ismerkedhettünk meg. A *Kék-ség Bűvár Klub* interaktív bemutatójában most a távoli meleg tengerek egyik legszebb, legváltozatosabb élővilágú, viszonylag közeli bűvárcélpontján, a Vörös-tenger egyiptomi szakaszának víz alatti világában tehetünk rövid kirándulást.

Az Apolló sztori

A tévéképernyő kekesen villogott, ugrált a kép, egyszer-egyszer feje állt, majd másodpercekre eltűnt. Egyszer csak minden elhomályosodott: a fékező rakéták gázcsóvája felkavarta a Hold portakaróját. A furcsa zökkenést követően hirtelen minden nyugodtá vált, majd *Neil Armstrong* hangja hallatszott torzán, de érthetően: *Houston, itt a Tranquillitatis támaszpont. A Sas leszállt. A Magyar Csillagászati Egyesület interaktív bemutatójában a Hold meghódításának harmincéves évfordulójára emlékeztünk.*

Tanulás és multimédia

A mérték A LÉNYEG

A számítógéppel segített tanulás ma már elválaszthatatlan a multimédiától. Fontos kérdés azonban, mire és milyen mértékben érdemes használni a csúcstechnikát.

A multimédia a tanuló kezébe adja a tanulás minden elképzelhető segítőanyagát, a kötetlen és önálló tanulási módszerek elhárítanak az útból minden korlátozó tényezőt. Azt várnánk, hogy a multimédiával segített önképzés meghozza a tanulás rég várt aranykorát, amikor a birtokában vagyunk minden tanítási lehetőségnek, és amikor – ahogy a „*mastery learning*” módszertan képviselői mondják – az adottságok különbségeit a tanulási idő különbségeivé válthatjuk át.

Néha az akarunk ellenére is túlságosan elbűvölnek bennünket a technikai lehetőségek: nagyon nagy a kísértés, és bizony nagyon nagy a nyomás, hogy a technikát jobban igénybe vegyük, mint ahogyan azt a pedagógiai cél indokolná.

Értelem és érzelem • A hallgató, a tanuló figyelmének a felkeltése és fenntartása kétség-telenül alapvető fontosságú. Az öncélú figyelemfelkeltés már rutinná vált, pedig ez értelmetlen. A figyelemfelkeltés egyáltalán nem egyenértékű azzal, amikor felhívjuk a figyelmet valamire.

Nézzünk néhány példát, amire a multimédia igazán való, amiben pótolhatatlan, amiben áttörést jelenthet. Nem a szemléltetésre gondolok, hanem amire a multimédia ezen túl is képes: a tanuló érzelmeit érinthetjük meg vele, ezzel is segítve a tanulási folyamatot.

Az érzelmek közül a *motiváltság* a legfontosabb a tanulás szempontjából. A tanulási motivációnak könyvtármí szakirodalmá és számos, egymással nem mindig fedésben lévő elmélete van. Ami a jelenlegi témánkhoz tartozik: a tanulás más-más szakaszaiban, más és más tényezőkhöz múlik, hogy a tanuló motiváltnak érzi-e magát.

Vegyük sorra a *tanulás megkezdésének*, *közbülső állapotának* és a *befejezésének* a fázisait: vajon mikor, min múlik, hogy fennmarad-e a tanuló motiváltsága?

A tanulás három szakasza •

Könnnyen belátható, hogy ha egy alacsonyabb szintű szükséglet kielégíthető, akkor egy magasabb szintű szükséglet kielégítetlen, akkor egy magasabb szintű szükséglet kielégítését lehetősége nehezen befolyásolhatja az ember viselkedését.

Valami újat megtanulni mindig kockázatos: mert soha sem vezet biztonságérzethez. Az *attitűd* – azon fogalmak, információk és érzelmek összes-

sége, amelyek eredményeképpen barátságosan vagy barátságtalanul közeledünk egyes személyekhez, csoportokhoz, eszközökhez, eseményekhez vagy tárgyakhoz – segíthet abban, hogy biztonságban érezzük magunkat az eredetileg ismeretlen körülmények között, azaz hogy bátran vágjunk bele valamilyen újdonság elsajátításába.

A *kezdés szakaszában* tehát több tényező határozza meg a tanuló motiváltságát: melyek a legalapvetőbb kielégíthető szükségletei a tanulás idején, milyen kapcsolatban vannak ezek a tanulásával, továbbá, hogy milyen az attitűdjé a képzéshez tartozó környezettel, a tanárral, a képzés tárgyával és nem utolsósorban önmagával kapcsolatban.

Ha az adott képzési folyamat unalmas, akkor a tanuló figyelmének lankadni fog, hiába pozitív az attitűd, hiába nyilvánvaló a szükséglet. Az unalom pedig gyorsan fáradtságához és a gondolatok elterelődéséhez vezet.

Mivel a tanulás folyamatában időnként mindenféle képpen vannak nehézségek, fennakadások és visszaesések, a kitartás, az állhatatosság végső soron azt dönti el, hogy a tanuló eljut-e a sikeres befejezésig

vagy, a legjobb (?) esetben, többszörös újrakezdő lesz.

A tanulás alatti folyamatos motiváltság szempontjából az a döntő, hogy mennyire ösztönzi a tanulót a tanulás folyamata, a tanulással kapcsolatos aktuális élménye, és hogy milyen érzelmeket kelt benne a tanulás.

Az adott témában való kompetenssé válás és a tanulónak a tanulással kapcsolatos önbizalma egymást erősítő (vagy gyengítő) spirált alkot. A megerősítés fontosságát pedig mindannyian jól ismerjük.

A tanulás befejező részében azon múlik a tanuló motiváltsága, hogy a tanulás hatására mennyire éri kompetensnek magát, és persze az sem elhanyagolható, hogy milyen megerősítést kap a tanulásból.

Hogyan segíthet a multimédia? • Ha tudjuk, hogy milyen hatást kívánunk elérni és miért, akkor egyszeriben fontos és helyénvaló szerepet kapnak azok a módszerek, amelyeket egy ilyen rendszer nélkül csak trükk- és fogásgyűjteménynek tartanánk. Íme néhány példa, amelyekben a multimédia is szerepet kap.

A harmóniát segíti elő, ha a tanulást a multimédia eszközei az aktuális szükségletekkel hozzák kapcsolatba. Nagy segítséget adhat például, ha – száraz tudományos meg-

fogalmazások helyett – képeket, filmbejátszást lát valaki, s ezek úgy fejezik ki a főbb lehetséges helyzeteket, hogy a tanuló azonosulni tud velük.

Az attitűd megerősítésére alkalmas lehet a tanulók meglévő helyzetére, kilátásaira való reagálás. Mindannyian tudnánk példát mondani arra, hogy egy-egy adott képzelssel elérhető munkakört hogyan lehet konkrét, igazi példákkal (mondjuk: az internetről azonnal lehívott munkakörleírásokkal) érzékeltessé tenni és valakihez közelebb hozni; ez sokkal többet adhat bármiféle leírásnál.

A stimuláció módszertára hatalmas. Ez az a terület, ahol a multimédia létező felhasználási példái a leggazdagabbak. Arról korábban már esett szó, hogy a figyelemfelkeltés nem lehet általános és öncélú, hanem a konkrét helyzethez kell igazodnia. Érdemes még megemlíteni, hogy a stimuláltság *optimális* szintjét kell megcélózni, mert a túlstimuláltság éppen úgy lehetetlenné teszi a tanulást, mint az unalom.

Az érzelmeket a tanuló személyéhez és értékeihez való viszony befolyásolhatja a legéresebben. Sokat segít, ha a tanulás folyamata alatt a tanulók ki is fejezhetik az érzelmüket. Vajon miért csak azt nevezzük tanulásra

használt multimédiának, ha a tanuló, mondjuk, lát egy rajzot? Az is multimédia, ha – az eszközöket a kezébe kapva – ő készíti el egy rajzot vagy elemekből állít össze; tehát nemcsak az, ha befogad, hanem az is, ha kifejez valamit a rendelkezésére álló, akár művészi eszközökkel.

A tanuló gyakran a visszajelzések alapján érzi vagy nem érzi kompetensnek magát. Úgy kell megtapasztalnia saját illetékességének a megerősödését, hogy érezze a folyamatot, amit az erőfeszítés hatására eredményeket ért el.

A megerősítés legjobb módja a rendszeres, pozitív, személyre szabott visszajelzés. Ennek kapcsán a multimédia egy, talán a szokásosnál tágabb értelmezése is előkerülhet: például a tanulási folyamatba integrált, interneten keresztüli kapcsolattartás is a multimédia fogalomkörébe tartozik. És ha ez igen, akkor az elektronikus levelezésen keresztüli kapcsolat is, és persze a telefonon keresztüli és személyes kapcsolat is. Az emberi közreműködőt, a tanárt nem szoktuk a multimédia rendszer részének nevezni, mint ahogyan az *Örömóda* énekeseit sem nevezzük a zenekar részének; de ha belegondolunk: mégiscsak *együtt alkotják a zenekart*.

A leírt modell nem az egyetlen lehetséges, és lehet, hogy nem is a legtekélyesebb. A folyamat általában nem ennyire mechanikus, hiszen a tanulás sokrétű. Ugyanaz a képzési esemény (például egy gyakorlás) különféle szempontokból vizsgálva, különféle szerepet kaphat. A bevezetések, tárgyalások és befejezések sokféle módon átlapolhatják egymást. A szűkebb és tágabb értelemben vett multimédia helyes mértékű alkalmazása azonban minden szakaszban sokat segítethet.

Gerő Péter

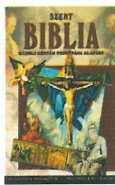
~~6.500,-~~ **3.990,-**

IRODALMI KINCSESLÁD 1. és 2.

1.: Petőfi Sándor, Ady Endre, Balassi Bálint és Vörösmarty Mihály
2.: Arany János, József Attila, Babits Mihály és Csokonai Vitéz Mihály összes művei.

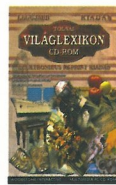
~~6.500,-~~ **2.990,-**

A SZENT BIBLIA

Károli Gáspár féle fordításban az 0 – és az Új Testamentum teljes szövege.

~~6.500,-~~ **1.990,-**

TOLNAI VILÁGLEKIKONA

Elektronikus reprint kiadás. 18 kötet. 6400 oldal, 38 500 szócik, keresés címszóra.

NYELVSTÚDIÓ 1. Kezdő angol és német	6500,-	3990,-
NYELVSTÚDIÓ 2. Középhaladó angol és német	6500,-	3990,-
NYELVSTÚDIÓ 3. Haladó angol és német	6500,-	3990,-
BESZÉLŐ SZÓTÁR angol-magyar / magyar-angol	8000,-	4990,-
BESZÉLŐ SZÓTÁR német-magyar / magyar-német	8000,-	4990,-
RÉVAI NAGY LEXIKONA digitális kiadás	6500,-	1499,-
VILÁGATLASZ	8000,-	4990,-
ÚTNYILVÁNTARTÓ RENDSZER	14900,-	8990,-

WOODSTONE INTERACTIVE

CD-ROM FEJLESZTŐ ÉS KIADÓ KFT

1066 Budapest, Teréz krt. 36. Tel.: 302-4420, Fax: 302-2102, Mobil: 06 (209) 666-000, E-mail: ws_1@hotmail.com

Oktatóprogramok

Az óvodától AZ EGYETEMIG

Ablak Zsírfa • A tanévkezdet talán az első-sőknek a legizgalmasabb. A kis nebulók kíváncsiak, milyen lesz az új környezet, milyenek lesznek az új feladatok. Az első osztályban alapkönyv az *Ablak Zsírfa*, amely nemcsak az anyanyelvi oktatásban, hanem a környezetismeret órákon is kiválóan használható.

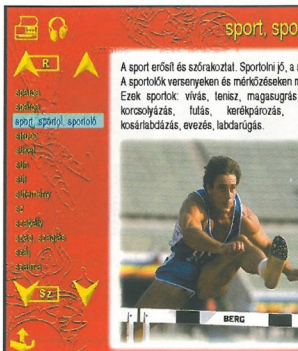
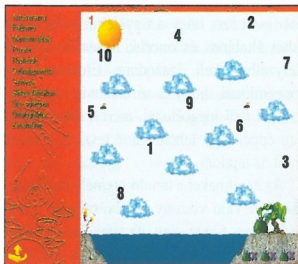
A gyermeklexikont a *CD Multimédia* számítógépesítette. 1200 címszót, rengeteg képet, videobejátszást tartalmaz.

A lemez három fő részből áll. A *lexikon* tartalmazza a könyv számítógépes feldolgozását. A szavakat ábécé sorrendben találhatjuk meg. A keresett szóra kattintva lehet olvasni a jelentését. Ha a gyermekünknek még lassan megy az olvasás, vagy csak ellenőrizni szeretnénk, hogy jól olvasta-e a meghatározást, akkor egy narrátor felolvassa nekünk azt. Magyarazatként sokszor fotókat, videorészleteket, ismerős versidézeteket is találunk a szöveg mellett. A valódi lexikon és az internetlapok kezelését is gyakorolhatjuk a *kereshivatkozások* segítségével, amelyekre kattintva, további ismereteket szerezhetünk. Például: a cirkusztól az állatszeliótón és a bohóc keresetl eljuthatunk a búvész fogalmához is. Az ábécé betűi segítik, hogy gyorsabban elérjünk a keresett szóhoz. Először a *guru-ló betűk* közül lehet a megfelelőre kattintani, s onnan már a szavak között barangolhatunk.

A szeptemberi iskolakezdés persze nem jelentheti a játékok végét. Erre a szerzők is gondoltak, mert a *lemez több ismerős és új játék* segítségével szoktatja a gyerekeket a számítógép szeretetéhez. Lehet autóversenyezni, falbontóval, memória- és kirakójátékkal ügyes-

kedni, a kicsik elindulhatnak a számlabirintusban, ahonnan csak akkor sikerül kijutni, ha jól tudnak összeadni és kivonni a tízes számkörben. Színezhettek az egérrel, sétálhatnak a felhőkön, ha tudják, mit jelent a növekvő sorrend, sikerrel csatagolhatnak a sötétben is, ha ismerik a páratlan és a páros szám fogalmát. Az *úrhelyesítés* játékbán ki kell kerülni a hi-

Az őszele egyben az iskola kezdetét is jelenti. Összeállításunkban olyan programokat mutatunk be, amelyek segíthetnek a gyakorlatban, az egyéni tanulásban vagy a háttérismeretek jobb megértésében, az óvodától az egyetemig.

- 3
1. Aki elfáradt a tanulásban, különféle játékok közül választhat
 2. A szavak magyarázatához színes képek, videorészletek is tartoznak
 3. A tudáspróbával ellenőrizhetjük amit tanultunk

4. Nem könnyű eltalálni, melyik hangszer milyen hangot ad

5. Eldönthetjük, hogy merre induljunk a zene birodalmába

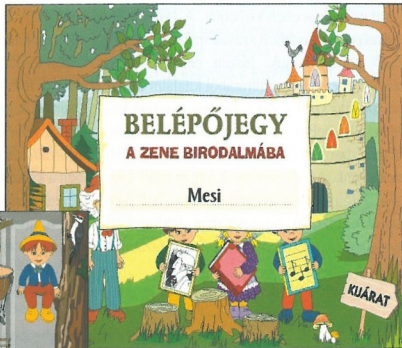
4. básan írt szavakat, és energiát kell gyűjteni a jó helyesírással. A *zenemániában* zenét szerelhetnek az egérrel, s a művünket rögzíteni és visszajátszani is lehet.

A játék után megint következhet egy kis tanulás. A *tanúspróba* ötven kérdésével eldönthető, hogy mit kell meggyakorolni. A kérdésekre egérkattintással lehet megadni a megfelelő választ. A gyerekek kakuktojást kereshetnek, kiderül, tudják-e, hány napból áll egy év, melyek a hét napjainak a nevei, miket sorolhatunk a háziállatok közé, mivel ciripel a tücsök, melyek a páros és a páratlan számok, mi készül alumíniumból, milyen járművek alkalmasak teherszállításra, hogy csak néhány témakört említsünk. A fejtörő végén megkapjuk a helyes válaszok számát.

Az Ablak Zsiráf nemcsak az első osztályban, hanem a többi alsós osztályban is hasznos segítséget jelenthet a tanulásban és szórakozásban.

Manó muzika • A *Manó-sorozat* darabjai kisgyermek számára készültek, akik így nemcsak a számítógéppel barátkozhatnak meg, hanem tanulhatnak is. A *Profi Média Kft.* és az *Ábécés Kiadó* munkája megfelelő alapokat teremt a későbbi zenei tanulmányokhoz, de a zenét csak hallgatni szeretőknek is tartogat meglepetéseket.

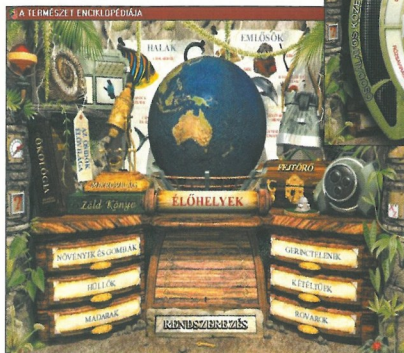
A lemez felépítése hasonlít a korábbi Manó-lemezekhez. A megoldott feladatokért piros gyöngyszemek járnak. Az összegyűjtött láncszemekért meglepetést kapunk.

5. A lemez elindítása után több lehetőség közül választhatunk. A *manócskák könyvéből* tanulhatunk, beléphetünk a *Zeneszerzők arcképcsarnokába*, ahol Erkel, Liszt, Bartók, Kodály, Bach, Vivaldi, Mozart és Beethoven arcképét láthatjuk a falon. A képekre kattintva elolvashatjuk vagy meghallgathatjuk az életrajzukat. A kottafejek a főbb műveiket takarják; a piros betűsekbe bele is hallgathatunk.

A következő lexikon a *Zenei kifejezések szótára*. A kis rajzcskákkal könnyebb megjegyezni az idegen szavak jelentését. A *Dalok könyvéből* 16 éneket tanulhatunk meg kottából. A piros színű hangjegyek mutatják, hogy hol tart az előadás, amit megállíthatunk, vagy akár újra le is játszathatunk. A *mikrofon* ikonra kattintva felvehetjük a saját előadásunkat is.

Ha elfáradtunk a tanulásba, akár játszhatunk is. A házikóban az *ütemekkel*, a várban a *zenei hangokkal* ismerkedhetünk meg, s betérhetünk egy *zenei matinéra* is. Választhatjuk a *hang- és hangszermemóriát* vagy a *kirakójáté-*

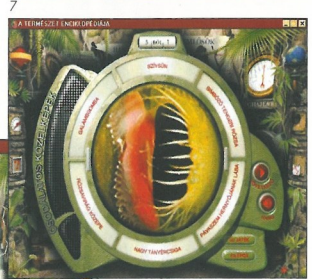

kokat. Az oldalakon egy gombán láthatjuk, hány pontot gyűjtöttünk már, és meghallgathatjuk a szerzeményünket. A *krétára* kattintva jutunk a feladatokhoz, a harkály kinyomtatja, a manócska pedig megismétli azokat. A kérdőjellel segítséghez juthatunk. Ez az *útmutató a pedagógusoknak és a szülőknél szól*. A feladatok célját, megoldási lehetőségeit tartalmazza, javaslatokat ad a megoldás menetére.

A természet enciklopédiája • Akik rendszeresen figyelik lemezajánlóinkat, azoknak ismerős lehet a cím. Nem véletlenül. Ez a lemez ugyanis néhány éve már szerepelt bemutatónkban. Az ok, amiért visszatértünk rá, hogy napvilágot látott a *magyar nyelvű* változata.

A *Panem Könyvkiadó* gondozásában már több darab is megjelent a *Dorling Kindersley* sorozatából; valamennyi gyönyörű, és hatalmas tudásanyagot tartalmaz.

Ez a lemez a természet titkaiba vezet ben-

8

6. Az enciklopédia kezelőfelülete egy szertára emlékeztet
7. Bizony nehéz eltalálni, mit ábrázolnak a közelképek
8. Az élőhelyek felfedezésében nagyító is segít

nünket. Megismerhetjük az élőlények legfontosabb csoportjainak testfelépítését, anyagcseréjét, életmódját. Megtaláljuk az élőlények rendszerezését, betekinthetünk a földi élet történetébe, a bioszféra múltjába és jelenébe, az élőhelyek és életközösségek rejtélyeibe is. Az ökológiai alapfogalmak mellett hallhatunk a környezet- és természetvédelem legfontosabb feladatairól is.

Az ismereteket a lemez *több nehézségi szinten rendszerezte*, így akik komolyabban szeretnék egy-egy témakörbe belemerülni, fokozatosan és egyre részletesebben bővíthetik a tudásukat. A megértést a szöveges leírások mellett *több ezer kép, videó, animáció és több száz hangfelvétel segíti*. A hangtárban számos madárfaj hangja, éneke hallható. Az *állati szemmel* fejezetből kiderül, hogyan tájékozódik, miként látják a világot az egyes állatok.

Az enciklopédia egyszerűen kezelhető, kereszthatározásaival könnyen elérhető a kiegészítő, kapcsolódó ismeretek. Az ismeretlen szavak, szakkifejezések sem jelenthetnek ezután gondot, mert a magyarázatok egyetlen egérgattintással elérhető. A lemezzel sok játékban, fejtörőben és túrán vehetünk részt.

Újdonság a *kísérő könyvecske*, amelynek a segítségével lépésről lépésre elsajátítható a lemez használata.

Ez a szép és szórakoztató enciklopédia sokak számára jelent majd igazi segítőrársat az ismeretszerzésben és a tanulásban.

Nyelvmester Plusz • Ma már nemcsak a diploma, hanem egy jobb állás megszerzésének is alapfeltétele a *nyelvvizsga*. A *Vision-Xtreme* kiadásában megjelent *Nyelvmester Plusz* a legregébbi hazai nyelvvoktató program megújult változata.

Új grafikus felületre, gazdagabb ismeretanyagra az eddiginél is jobban segíti a nyelvtanulókat. Kihasználja a számítógépes oktatás minden lehetőségét. *Videókat nézhetünk, ahol kényelvűl (magyar és angol) feliratozás könyvnyitheti a szöveg megértését*. Több mint 8000 szavas *hangszótárból* tanulhatjuk meg az ismeretlen szavakat, több mint 100 *olvasmányt* vehetünk át nyelvtani magyarázatokkal. A CD-k egy teljes nyelvi kurzust ölelnek át. Három lemezzel juthatunk el az *alapszinttől a haladóig*, a saját tempónk szerint. A kiejtés gyakorlásához *hangfelvételeket* készíthetünk, amit visszajátszáskor könnyen összehasonlíthatunk az eredeti anyanyelvi felvételekkel. Az intonációt

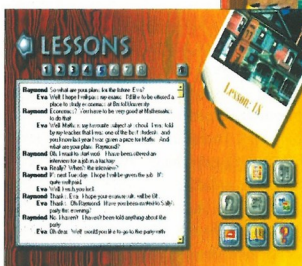
grafikus úton is ellenőrizhetjük. A *keresztjeitvényeken* az elsajátított szavak frását és megértését gyakorolhatjuk, hiszen nem is olyan könnyű a jelentés körülírásából kitalálni az éppen odaillő szót. A játék közben nyomon követhetjük a helyes, illetve a hibás betűk számát, és még dűszökert is kérhetünk, ha már végképp elakadtunk. Az olvasmányok végén talált *teszteket* kitöltve ellenőrizhetjük, vajon helyesen tudjuk-e már az anyagrészen feldolgozott nyelvtani anyagot. A nyelvtani magyarázatokat magyarul olvashatjuk.

A haladó szint elvégzése után bátran pró-

9. Az olvasmányokat meghallgathatjuk, és a fordítást is elolvashatjuk

10. A könyvtár polcairól emelhetjük le a leckéket, és innen érhetjük el a hangtárat

11. Kiejtésünk csiszolására a grafikus összehasonlítás a legjobb módszer

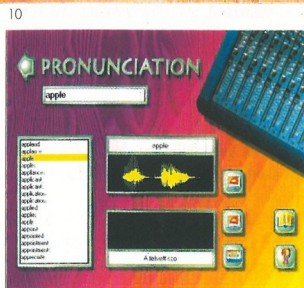
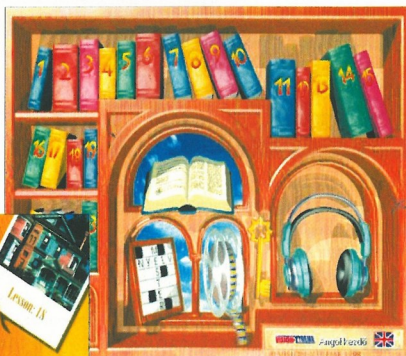

bálkozhatunk a nyelvvizsgával, mert ez a lemez *Dr. Szentiványi Ágnes* (a Nemzetközi Nyelvvizsga Bizottság magyarországi tagszervezetének angol fővizsgáztatója) *Angol nyelvi haladóknak* című könyvét dolgozza fel, ami magában foglalja az *állami nyelvvizsga teljes anyagát*.

Cambridge Science Media • Aki már jól tud angolul (esetleg az előbb bemutatott program segítségével), bátran elmerülhet a fizika rejtelmeibe is. Az angol nyelvű lemezekkel a mozgás, a fénytán és a hangtan gimnáziumi, egyetemi szintű ismereteire tehetünk szert. A *Cambridge Science Media* (hazai forgalmazó: *EduPrim Bt.*, Miskolc) kiadványai közül három szeretnénk bemutatni.

A *Multimedia Motion* valódi mozgásokról készült klippek elemez, kinematikai szem-

pontból. A lemezen 52 *jelenetet* találunk, ezek fele laboratóriumi kísérletekről (légpárnás ütközési kísérletek, egyéb fizikai bemutatók), a másik fele valódi mozgásokról készült. Ilyen az ürepülőgép kilövése, közlekedési ütközési tesztek felvételei és sportjelenetek. Ezeket egy *legördülő menüből* választhatjuk ki. Ezt követően a képernyő bal felső sarkában egy kisméretű területen folyamatosan tekinthetjük meg a videót, de a szokásos kezelőgombokra kattintva megállíthatjuk, s újra is játszhatjuk a jelenetet. Erre azért van szükség, mert ki kell választanunk a mozgó testnek azt a pontját,

11 amelynek a mozgását végig akarjuk követni. Az elemzéshez az előbinnél sokkal nagyobb képet is használhatunk, amelyiken mindig állóképeket látunk, és *kockánként lépkedhetünk*. Az egérrel kattintva azonnal láthatóvá válnak a kiválasztott pont koordinátái és az időpont. Ezt a jelölést addig folytathatjuk, amíg legalább 8-10 pont összegyűlik. Ezeket az adatokat a program tárolja, és később a mozgáselemző program segítségével táblázatba foglalva vagy grafikonon azonnal meg is jeleníthetjük a kinematikában használatos függvényeket: a hely-

vektor, a sebességvektor és a gyorsulásvektor x -irányú, y -irányú összetevőit.

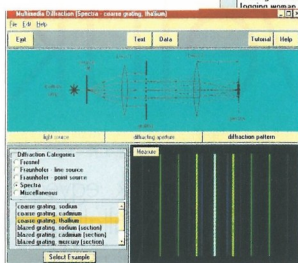
Minden kísérletnél megjeleníthető az adott jelenet elemzéséhez szükséges fizikai ismértek rövid (angol nyelvű) összefoglalása.

A *Multimedia Diffraction* és a *Multimedia Sound* programok kezelőfelülete csaknem azonos felépítésű. A fénytán megismerésekor kiválaszthatjuk, hogy milyen fényforrást használjunk (monokromatikus vagy fehér fényt, esetleg valamilyen spektrumlámpát), milyen alakú és méretű nyílást vagy akadályt akarunk (rész, kettős rész, többszörös rész, optikai rács, huzal), és milyen fénynyalábbal kísérletezünk. A kiválasztással egy időben megjelenik a kísérleti elrendezés sematikus vázlata és a felfüggetlen éremyőn látható elhajlási kép.

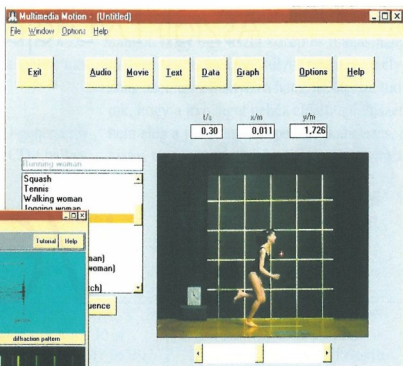
A hangok tanulmányozásakor elolvashatjuk a választható hangforrások (többnyire hangszerek, illetve néhány fizikai kísérletnél használt hangvilla) ismertetőjét. Meghallgathatjuk hangjukat, és megnézhetjük a színes képképet. Ezután elindíthatjuk a hangklip lejátszását. A hang mellett megjelenik annak képe,

12. A fénytörés legszegb min-tapeldái közül választhatunk

13. A mozgások legapróbb részleteit is láthatjuk a kockánként léptetett videofelvételeken

12. mintha egy oszcilloszkóp képernyőjén látnánk az intenzitás időfüggését. További elemzések is lehetségesek. Bármely hangmintára elké-

13. szíthetjük annak *Fourier spektrumát* is. A lemezen rögzített hangmintákon túl, ha valaki kedvet kap, saját hangfelvételeinek az elemzésére is sort keríthet.

A hazai oktatásban nagy hiányt pótló lemezek középiskolai, főiskolai, egyetemi kurzusokhoz ajánlhatók. **Nagy Emese**

IDEJE ÚJRAIRNI A JÖVŐT

6X4X16

CRW6416

Keresse a disztribútornál!

Storage Systems

1051 Budapest, Vörösmarty tér 1.
Tel.: 266-1717 Fax: 266-1292
e-mail: storage@mail.matav.hu

YAMAHA

CD-R CENTER

Egy digitális sziget az adattengerben

Már nem csak az angol TRAXDATA, de a taiwani PRINCO és a német DATAFILE lemezek magyarországi disztribútoraként az országban a legszeleesebb káláját kínáljuk az egyszer írható és az újírható CD-lemezeknek!
Megbízhatóság, elérhető áron! Próbálja ki Ön is!

1134 Budapest, Lehel út 25.
Telefon: 237-1360 • Fax: 237-1362
E-mail: cdrcenter@in-west.hu

Asztali DVD-lejátszók

AZ ERŐ velük van

A készülékek szubjektív és objektív értékelése előtt szóljunk néhány szót a tesztes körülményeiről és a DVD-technikáról.

A vizsgálat eszközei • A képmínőség értékeléséhez egy *Seleco 400 Plus* típusú sorduplázós projektort használtunk. A vetített képméret 120" (közel 3 m) volt, amely már tökéletesen megmutatja az esetleges képhibákat. Ennek a vetítőnek a szokásos komponens bemeneten kívül *SVHS, komponent és RGB* csatlakozói is vannak. Így lehetőségünk nyílt arra, hogy a tesztelt készülékek különböző kimeneteit is kipróbáljuk, hiszen egyre többnek van RGB vagy komponent kimenete is.

A hangrendszerünk egy *Yamaha DDP-1 (ZORAN 38500 processzor) AC-3-as Dolby Digital* dekóderből, három kiváló minőségű, különálló sztereo végfokból és *Dynaudio* hangszórókból épített, nagy teljesítményű hangfalakból állt. A teszt egy részében – gondolva az olcsóbb készülékek tulajdonosaira – egy nagyon kedvező árú *Dolby Digital* receivert, a *YAMAHA 795-ös*t használtuk. Előre *B&W 603-as, középre CC6-os, hátra JAMO 300-as* surround hangszórókat helyeztünk.

A képmínőséget az *Armageddon, a Halálós fegyver 4 és a Michael Flaley's Feet of Flames* filmek egyes részleteivel vizsgáltuk. A hangtesztnél pedig a *Chesky Records* egyik szuper audió (24/96) lemezt, *Sara K. No Cover – Live* című remek albumát hallgattuk meg.

Mit rejt a fekete doboz? • A sokszor tetszetős, eltérő méretű és alakú fekete dobozok, amelyek természetesen különböző márkájúak, nagyon sok hasonlóságot mutattak a fedelük

Szerkesztőségünk egyedülálló tesztelésre vállalkozott.

A magyarországi márkaképviselők és forgalmazók segítségével 16 asztali DVD-lejátszót vizsgáltunk meg. A bőséges kínálat lehetőségét nyújtott arra, hogy a majdnem teljes hazai választék darabjait különböző szempontok alapján vethessük össze egymással.

levétele után. Szinte azt lehet mondani, hogy két fő fejlesztési, gyártási vonal alakult ki: a *Panasonic* és a *Sony*. Ez azt jelenti, hogy voltak készülékek, amelyek majd mindenben tökéletesen megegyeztek egymással. A gyártók ugyanazt a tápegységet, futóművet, MPEG2 videodekóder-kártyát és AC3-as dekóderpanelt használták. Természetesen voltak olyanok is, akik csak a *Panasonic* és a *Sony* chipkészleteit alkalmazták, és ezeket illették a saját fejlesztésű paneljükbe. Azt azonban mindnyájan tudjuk, hogy ezek a chippek határozzák meg a készülékek igazi képességeit. Volt olyan cég is, amely még a távirányítóban is ugyanazt a típust használta, csak természetesen a saját márkafeliratával.

A távirányítók • Szubjektív véleményünk, hogy *bajok vannak a távirányítókkal*. Talán azért, hogy a márká egyediségét megtartsák, szinte alig van két egyforma távirányító. Minden cég valamilyen saját logikával felépített rendszerbe foglalja a működtető gombok elhelyezését. Előfordult olyan, hogy hosszú percekig kerestünk egy-egy gombot a távirányítón, annak ellenére, hogy több éve szorongatunk a kezünkben különböző típusú szabályozókat. A fő gondnak azt tartjuk, hogy a tesztelt készülékeknek (a *Pioneer DV-717* kivételével) nincsenek kivilágítható gombjaik. Így amikor a sötétben egy lassítási funkciót használunk, szinte biztos, hogy nem találjuk meg rögtön. Fel kell állni, lámpát gyújtani, megkeresni a gombot a művelet elvégzéséhez, megszakítva ezzel a házi mozi élményt és a film eseményeit. Ez bizony egy kicsit illúziórömböl. Persze a forgalmazók természetesen tartják, hogy a boldog tulajdonosok néhány hét leforgása alatt automatikusan tudják majd használni készülékük távirányítóit. Hát...

A képmínőség • A DVD szabványából adódóan a *képmínőség* kiváló, a videokazettát használók számára *nagyságrendi ugrást* jelent. Nagyon *éles kontrasztok, rezzenéstelen, briliáns tisztaságú kép, természetes színhőmérsékletek* jellemzik a lejátszott képet. A *Panasonic*-iskola tagjai (a *Thomson, a Yamaha, a Denon*) képmínőségben nagyon egyeznek, hiszen ugyanazokat az MPEG2 videodekóder-kártyákat használják. A másik iskola a *Sony*: a cég már nem teljes kártyákat kínál, hanem csak különböző chipcszetekeket. Itt már változatosabb a képmínőség, hiszen a gyártók más-más áramköröket fejlesz-

tenek a chip köré. Meglepetés volt, hogy a *Nakamichi* teljesen önálló fejlesztésből készítette el a készülékét. Az egyetlen ismeretlen márkájú tajvani készülék a *Mighty*, amely a legolcsóbb volt a mezőnyben, szintén egyedi fejlesztésű. Ezt a lejártszót zömmel számítógépes alkatrészekre alapozva (DVD-ROM

drive, módosított számítógépes MPEG2 videódekóder-kártya) készítették el. Ez a készülék is jól megállta a helyét a neves mezőnyben.

A hangminőség • Az eddigi DVD-generációk igencsak sok csalódást okoztak a CD-t hallga-

tó közönségnek. Úgy lehetett jellemezni idáig hangot, hogy egy tiszta közép és magas hang mellett egy nem eléggé súlyos talpatzatú mélyhang szól, azaz hiányos a hangzás. Persze tudjuk, hogy a jó hangot nehéz előállítani, hiszen nem elég a jó futómű, a speciális kábelezés, a biztos tápegység és a készülék jó mechanikai ▶

Gyártó Típus	SONY DVP-S 7700	SONY DVP-S 725 D	SONY DVP-S 525 D	YAMAHA DVD-S 795	PIONEER DV-717	THOMSON DTH 2500
németországi ár (DM)	2000	1500	1200	1450	1700	1600
magyarországi ár (Ft; bruttó)	289 900	209 900	189 900	169 990	229 9000	199 900
Alapjelöltségek						
DVD/CD/VideoCD/CD-R/CD-RW Decoder AC-3 / MPEG-2 / DTS	* / * / * / - / - / - / -	* / * / * / - / - / * / -	* / * / * / - / - / * / -	* / * / * / - / - / * / -	* / * / * / * / * / - / - / -	* / * / * / - / - / * / -
Video D/A-processzor	10 bit	10 bit	10 bit	10 bit	10 bit	10 bit
Audio D/A-processzor	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz
1 lézerfej / 2 lézerfej [DVD / CD]	- / *	- / *	- / *	- / *	- / *	- / *
PAL / NTSC / NTSC-PAL 60 Hertz adattávitel kijelzése	* / * / *	* / * / -	* / * / -	* / * / *	* / * / *	* / * / *
SCART / YC / RGB / SWHS / YUV digitális kimenetek : AC-3 / MPEG-2 / DTS coax, optikai	2 / * / * / * / * / *	2 / * / * / * / * / *	2 / * / * / * / * / -	2 / * / * / * / * / -	2 / * / * / * / * / -	* / * / - / - / - / -
fejhallgató csatlakozó / szabályozható	* / *	* / *	* / *	* / *	- / -	* / *
Mérések						
szabványmérések	kiálló	kiálló	kiálló	kiálló	nagyon jó	nagyon jó
képletész	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó
hangteszt	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó	jó	jó	jó
Dolby Digital / AC-3 / Prologic-Surround	kiálló	kiálló	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó
CD	nagyon jó	nagyon jó	jó - nagyon jó	közepes	jó	jó
felhasználóbarátság	jó	jó	jó	közepes - jó	jó	közepes
kimenetek	jó	kiálló	jó	kiálló	jó	kiálló
ár / teljesítmény	KIVÁLÓ	KIVÁLÓ	KIVÁLÓ	nagyon jó	közepes	közepes
				nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó

SONY DVP-S 7700

A teszt győztese. Azoknak javasoljuk, akik semmilyen kompromisszumot nem akarnak elfogadni, a legjobb képet és

hangot keresik a jelenleg forgalmazott készülékek közül, természetesen az áráktól függetlenül. Kitűnő mechanikai felépítés vörösérből, a legprecízebb futómű és gondosan összeválogatott alkatrészek jellemzik az S7700-at. Két lézertárolót találunk benne, a tökéletesebb audio-CD olvasásához. Referenciakészüléként is használható.

SONY DVP-S 725 S

A teszt legjobbjai közé tartozik, kiváló minőségű *Dolby Digital* dekóderrel kiegészített, nagyon igényes kép- és hangminőségű készülék. Megtalálhatjuk rajta a jelenleg használatos összes kép-kimenetet. Ajánlott vétel.

SONY DVP-S 525 D

A teszt legjobbjai közé tartozik, nagyon jó minőségű *Dolby Digital* dekóderrel kiegészített, igényes kép- és hangminőségű

lejártszót. Ajánlott vétel, elsősorban az ára miatt.

YAMAHA DVD-S 795

A teszt legjobbjai közé tartozik, nagyon jó minőségű *Dolby Digital* dekóderrel. Kiváló kép- és nagyon igényes hangminőségű készülék. Ajánlott vétel, elsősorban a nagyon kedvező ára miatt.

PIONEER DV-717

A teszt legjobbjai közé tartozik. A két lézertárolás megoldás lehetővé teszi, hogy a DVD/CD/VideoCD-n kívül a CD-R és a CD-RW lemezeket is olvassa. Kiváló képminőség és nagyon igényes CD-hang, az egyetlen világítás távirányítóval rendelkező készülék. Ajánlott vétel.

THOMSON DTH 2500

A Thomson DTH 2500 típusjelű készülék a teszt legjobbjai közé tartozik. A fejlesztőket dicséri, hogy a nagyon jó minőségű *Dolby Digital* dekóder építettek bele. Emellett kiváló kép és nagyon igényes hangminőség jellemzi. Kedvező, hogy univerzális távirányítója is van. Nagy kár viszont, hogy nincs DTS digitális kimenete. Ajánlott vétel.

Gyártó	PIONEER	PANASONIC	MIGHTY	SHARP	NAKAMICHI	SAMSUNG
Típus	DV-515	DVD-A 160		DV-560/860 S	DVD-10 A	DVD-907
németországi ár (DM)	1100	1000		1500/1600	2000	1500
magyarországi ár (Ft, bruttó)	154 900	130 000	135 000	149 900/186 900	199 990	189 900
Alaptulajdonságok						
DVD/CD/VideoCD/CD-R/CD-RW	*/*/*/-/*	*/*/*/-/*	*/*/*/-/	*/*/*/-/	*/*/*/-/	*/*/*/-/
Decoder AC-3 / MPEG-2 / DTS	-/-/-	-/-/-	*/*/-	*/*/-	*/*/-	*/*/-
Video D/A processzor	10 bit	10 bit	10 bit	10 bit	10 bit	10 bit
Audió D/A processzor	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz	24bit / 96 kHz
1 lézerfej / 2 lézerfej [DVD / CD]	- / *	*/-	*/-	*/-	*/-	*/-
PAL / NTSC / NTSC-PAL 60 Hz-en	*/**	*/**	*/**	*/**	*/**	*/**
adathitel kijelzése	-	-	-	-	-	-
SCART / YC / RGB / SVHS / YUV	*/*/*/-/	2/*/*/-/	-/-/-/-/-	*/*/*/*/	*/*/*/*/	*/*/*/*/
digitális kimenetek - AC-3 / MPEG-2 / DTS	*/**	*/**	*/**	*/**	*/**	*/**
koax. optikai	*/*	*/*	*/*	*/*	*/*	*/*
lehallgató csatlakozó / szabályozható	-/-	-/-	-/-	*/*	*/*	-/-
Mérések						
szabvány-mérések	nagyon jó	nagyon jó	jó	közepes	nagyon jó	nagyon jó
képtiszt	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó	jó	nagyon jó
hangtiszta	jó	jó	jó	jó	nagyon jó	jó
Dolby Digital / AC-3 /	nagyon jó	nagyon jó	jó	nagyon jó	jó	nagyon jó
Prologic-Surround	jó	jó	jó	jó	jó	közepes
CD	jó	közepes	jó	jó	jó	közepes
felhasználóbarát	közepes	közepes	közepes	közepes	jó	jó
kimenetek	közepes	közepes	közepes	közepes	jó	közepes
ár / teljesítmény	jó	jó	nagyon jó	közepes	nagyon jó	jó

PIONEER DV-515

nagyon jó CD-hang jellemzi.

A két lézertípus megoldás a DVD/CD/VideoCD-n kívül a CD-R lemezeket is kiválóan olvassa. Nagyon szép a képe, és

PANASONIC DVD-A 160

lejátszó. Ajánlott vétel, elsősorban a nagyon kedvező ára miatt.

A teszt legjobbjai közé tartozik, nagyon jó minőségű, új futóművet építettek bele. Kiváló kép- és nagyon jó hangminőségű

MIGHTY

cióval is felszerelték. Ajánlott vétel, elsősorban kedvező ára miatt.

Nagyon igényes kép és nagyon jó CD-hang, jó minőségű Dolby Digital dekóder jellemzi a készüléket. Karaoke funkcióval is felszerelték. Ajánlott vétel, elsősorban kedvező ára miatt.

SHARP DV-560/860 S

menük - mind a két modellnél - kissé nehézkesen kezelhetők, és a távirányítók is lehetnének áttekinthetőbbek. A 860-as modellnek egyébként két futóműve is van - kicsit zavarban is voltunk miatta, mert nem értettük az okát. (Egy kétórás film után úgyis jól esik felállni, és lemezt cserélni.) A készülékek a DVD/CD/VideoCD lemezeket is jól olvassák.

Kiváló kép- és nagyon jó hangminőség jellemzi a Sharp DV-560 és DV-860S típusjelű készülékeit. Kedvező, hogy komponent kimenetük is van. Sajnos a

NAKAMICHI DVD-10A

tal dekóder van benne, nagyon igényes kép és hang jellemzi. Ajánlott vétel.

A teszt legjobbjai közé tartozik, teljesen egyedi fejlesztés, igen magas integrálságú készülék. Nagyon jó minőségű Dolby Digital

SAMSUNG DVD-907

hangminőségű készülék. Nincsen DTS kimenete.

Nagyon jó minőségű Dolby Digital dekóderrel felszerelt, nagyon jó kép- és hangminőségű készülék. Nincsen DTS kimenete.

DENON DVD 3000

hangminőségű készülék. Nincsen DTS kimenete.

A teszt legjobbjai közé tartozik, nagyon jó minőségű Dolby Digital dekóderrel ellátott, kiváló kép- és nagyon igényes

ONKYO DV-S501

20 bitre konvertálva tudja lejátszani.

A teszt legjobbjai közé tartozik, kiváló kép és nagyon igényes CD-hangú, két lézertípusú készülék. Nincsen DTS kimenete. A 24 bit/96 KHz-es lemezeket csak

PHILIPS DVD 930

Video CD-lemezekkel is gond nélkül elboldogul.

Kiváló kép- és nagyon igényes hangminőségű készülék, de nincs DTS digitális kimenete. A DVD 930 a DVD-, a CD- és a

DENON DVD 3000	ONKYO DV-5501	PHILIPS DVD 930
2000	1800	1400
283 900	229 900	189 900
*/ */ */ */ */	*/ */ */ */ */	*/ */ */ */ */
*/ */ */ */ */	*/ */ */ */ */	*/ */ */ */ */
10 bit	10 bit	10 bit
24bit / 96 KHz	20bit / 96 KHz	24bit / 96 KHz
*/ */	*/ */	*/ */
*/ */ */	*/ */ */	*/ */ */
2 / */ */ */ */	*/ */ */ */ */	*/ */ */ */ */
*/ */ */	*/ */ */	*/ */ */
*/ */	*/ */	*/ */
*/ */	*/ */	*/ */
nagyon jó	kiváló	nagyon jó
nagyon jó	nagyon jó	nagyon jó
jó	nagyon jó	jó
jó	nagyon jó	nagyon jó
jó	jó - nagyon jó	közepes
jó	jó - nagyon jó	jó
jó	közepes	közepes
közepes	jó	közepes
jó	KIVÁLÓ	jó

felépítése is fontos. Ezek pontos összehangolására is szükség van. Kissé ijesztő, hogy az asztali DVD-lejátszók legtöbbször a súlya 4,5 kg alatt van, agyonminiatürizált belső felépítésük és vékony lemezház-kialakításuk miatt. De azért jó hírnök is van: az új generáció tagjai egyre igényesebb és jobb CD-hangot képesek előállítani. Ráadásul ezek nagy része tartalmazza a 24 bit / 96 KHz lejátszására alkalmas elektronikát is, amelyek jóval magasabb zenei igényeket elégítenek ki.

Az árak • Sajnos azt kell mondanunk, hogy a magyarországi árak többnyire nincsenek versenyben az európaiakkal. A főbb márkák általában drágábban kerülnek forgalomba, mint az Európai Unió tagállamaiban. Egy-egy ilyen készülékért csaknem kétszázézer forintot kérnek, ami nem igazán segíti a tömeges hazai elterjedést. Csak halkan jegyezzük meg, hogy az amerikai piacon az idei év utolsó negyedére az alapkészülékek 200-250, a dekóderrel kiegészítettekkel 300-400 dollár körül alakulnak. De

ha nem megyünk ilyen messzire, Európában is találhatunk, szinte minden gyártótól, 1000 német márka körüli készüléket. Csak reménykedhetünk abban, hogy a hazai készülékek egyre jobban közelítenek majd ezekhez az értékekhez.

A DVD jövője • Az amerikai és az európai piacon az asztali készülékek és filmek értékesítése minden eddigi elképzelést felülmúlt, milliók vásárolják a DVD-lejátszókat, és tízmillió számra fogynak a DVD-lemezek. Manapság már készülnek a világmármák gyártóinál a DVD-lemezt alkalmazó hordozható és asztali DVD-rekorderek, amelyeket az elkövetkező évben kívánnak tömegesen a piacra dobni. Ezen készülékek ára, minősége, szolgáltatásai és a digitális technika garancia lehet arra, hogy a következő évezred elején általánosan elterjedjen a mindennapok háztartásában a DVD.

Úrdy Károly

SERCO
ALAPÍTVA 1983.

DVD
VIDEO

Ha már van DVD-játszód, nézz be hozzánk!
Az ország legnagyobb filmválasztékából választhatsz.

Ha még nincs, gyere be és válassz azt is.

Ha messziről jössz, keress minket az Interneten.

www.serco.hu

Kereskedelmi, Szolgáltató Kft.
1066 Budapest, O.u. 46.
Telefon: (1) 311-2266
Telefax: (1) 331-5502

KIMSOFT az Oktogonnál,
a Teréz Üzletházban
1067 Budapest, Teréz krt. 23.
Multimédia CD-Shop Tel.: 302-8996, 332-4399/120

**Játékprogramok,
ismeretterjesztő,
oktató és mese CD-k,
enciklopédiák, térképek
MPEG és DVD video CD-k,
szótárak és egyéb nyelvoktató CD-k,
számítástechnikai szakkönyvek
rendkívül széles választékával
várunk minden kedves érdeklődőt
a közelmúltban megnyitott
KimSoft Multimédia CD-Shopban!
Nyitva tartás:
hétfő - péntek 10 - 18h, szombat 10 - 13h**

Üzleti jellegű szoftvereinket keresse az alábbi címen:
KIM-SOFT Számítástechn.-i és Ker.-i Kft.
1118 Budapest, Hegyalja út 70. fszt. 2.
Tel.: 319-8973, 319-8967 Fax: 319-9760
Részletes információk az Interneten: www.kimsoft.hu

10
éve

a számítástechnikában!

COMPUTER PANORÁMA

Előfizethető a kiadónál és a postahivatalokban.

Az előfizetés díja az 1999-es évre 8500 Ft (12 szám plusz 2 vásárló különszám).

Kedvezményes előfizetés diákoknak az 1999-es évre 5988 Ft (499 Ft/db).*

Computer Panoráma Kiadói Kft.

1091 Budapest, Üllői út 25.

Tel.: 218-3011, fax: 217-2646

E-mail: cpanorama@mail.datanet.hu

* A kedvezményes előfizetés megrendeléséhez a diákigazolvány száma is szükséges.

Computer
PANORÁMA

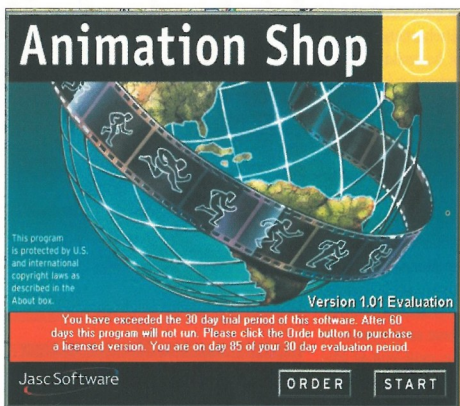
Animation Shop

Mozgalmás WEBOLDALAK

A dinamikus lapok készítésének a legegyszerűbb módja, ha kis animációkkal színesítjük a szöveget, s a mozgó ábrák elkészítéséhez és publikálásához az *animált GIF-formátumot* használjuk. Az ilyen képpálmányoknak ugyanis megvan az az előnyük, hogy több kis képet csomagolhatunk össze, amit aztán a képnéző vagy a böngésző-program rajzfilmként játszik le. Az igen népszerű *Paint Shop Pro* gyártója, a *Jasc Software* elkészítette az *Animation Shopot*, amellyel gyorsan és automatikusan hozhatunk létre animált GIF-képeket.

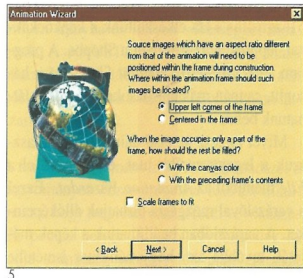
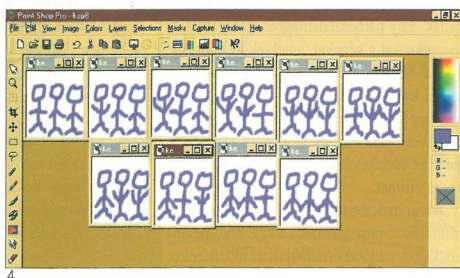
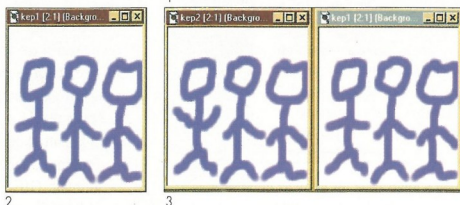
Az alapanyag • Mielőtt összeállítanánk a képsorozatot, meg kell tervezni, hogy mekkora legyen a mérete, hány kockából álljon. Az egyes képkockákat ugyanúgy kell elkészíteni,

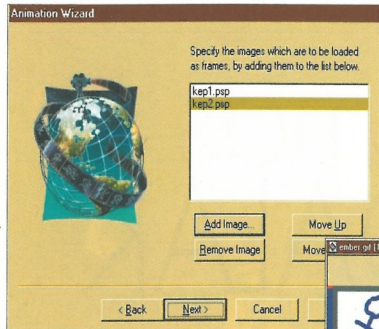
1. A *Jasc Animation Shop*ja várhatóan olyan egyszerű lesz, mint a *Paint Shop Pro*
2. A *Paint Shop Pro*val is elkészíthetjük az animáció alapjait
3. Érdemes másolatokat készíteni a kockákból, és ezeken változtatni mindig egy kicsit
4. Az egymás mellé helyezett, még mozdulatlan kockák a *Paint Shop Pro*ban
5. Az *Animation Wizard* minden gondot levesz a vállunkról

A szinte már megszámlálhatatlanul sok internet-oldal közül csak az igazán eredetiek, látványosak számíthatnak arra, hogy a virtuális szőr-

fősök megpihenjenek rajtuk. A *Jasc Animation Shop*ját használva az is tud mozgó képeket készíteni, aki még sosem hallott az animált GIF-állományokról.

6 mint egy rajzfilmet. Az alapkockákat bármilyen rajzolóprogrammal létrehozhatjuk, de érdemes a Paint Shop Prót használni. Ügyeljünk arra, hogy a képek azonos méretűek legyenek. Ha az *Új kép* menüpontra kattintunk, akkor az egyszer beállított értékeket megőrzi a program, így nem lesz méretbeli különbség a képkockák között. Rajzoljuk meg a figurákat, amelyeket majd életre szeretnénk kelteni. Ezt megtehetjük az egérrel, de a profi képhez használjunk digitalizálótablettát és tollat. Ha elkészültünk az első képpel, mentjük el, és kezdjük hozzá a következő képkockához. Érdemes az első képet sokszorosítani, így csak kis módosításokra lesz szükségünk. A technika pontosan ugyanaz, mint amit az animációs filmeknél használnak. A munka során minden képet sorban mentünk el. Érdemes sorszámokkal ellátni a kockákat (például anim1, anim2 stb.), mert így azok a képek, amelyeket egymás után akarunk látni, egymás mellé fognak kerülni az animálás során.

Már a kockák megrajzolásokor tartasuk szem előtt, hogy az elkészült animáció az internetre kerül, ezért minél kisebb lesz a mérete, annál gyorsabban tud megjelenni egy weboldalon.

Mozgósítás ● Ha elkészültünk a képkockákkal, lépünk át az Animation Shopba. A program, első ránézésre, a *Paint Shop Próra* hasonlít, csupán a más utasításokat, ikonokat láthatunk benne.

Mivel ez lesz az első animációnk, válasszuk a legegyszerűbb utat, és indítsuk el a *File* menüből az *Animation Wizardot*. Ezzel a varázslóval mozgásra bírhatjuk állóképeinket. A varázslóban beállíthatjuk a képek méretét, továbbá azt, hogy hányszor ismételj

6. Bármelyik könyvtárból összeválogathatjuk a képkockák fájljait
7. Mintha egy rajzfilm szalagját néznénk, úgy jelennek meg a képek
8. Egy mozgás két végpontja közötti kockákat a program automatikusan készíti el
9. Mielőtt az animációt beillesztenénk egy weboldalba, érdemes az optimalizáló eljárást használni

Az egyes kockák közötti áttűnést is beállíthatjuk az *Add Image Transition* utasítással. Ez arra is képes, hogy pótkockákat készítsen két egymást követő kép közé. Ezt a lehetőséget kihasználva sok időt megtakaríthatunk, hiszen elegendő egy mozdulatos két végét megrajzolni, a többi az Animation Shop már elvégzi helyettünk. Ehhez csak az átalakítás fájljait, időtartamát és a másodpercenkénti képkockák számát kell meghatározni.

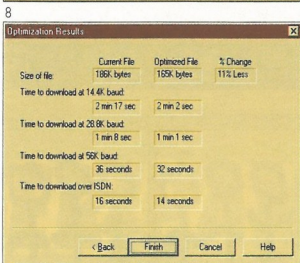
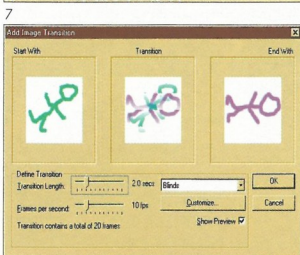
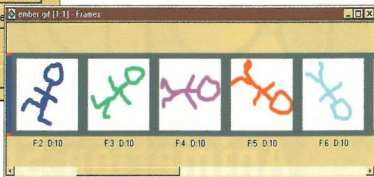
Hasonlóan hasznos és kényelmes az *Add Text Transition* opció, amellyel *mozgó szövegeket* helyezhetünk el a képen. Itt szintén meghatározhatjuk, hogy mennyi ideig és hány képkockán keresztül jelenjen meg a kívánt felirat. A szöveg mozgására számos lehetőségünk van: úszathatjuk bármelyik irányban, kivilágosíthatjuk, elsötétíthetjük vagy akár ugrálthatjuk is. A beállított értékeknek megfelelő képkockákat a program magától elkészíti.

Irány a web! ● A *Run* utasítással ismét nézzük meg az elkészült animációt! Ha kell, még változtassunk, finomítsunk rajta. A programból való kilépés előtt még van egy fontos feladat: el kell menteni az animációt. A mentésnél válasszuk a GIF-formátumot. Ekkor egyetlen állományba kerül az összes képkocka, és ha ezt egy képnévvel megnyitjuk, vagy beillesztjük egy weboldalba, máris láthatjuk az izgó-mozgó rajzot.

Korábban már említettük, hogy ha az internetre kerül az animáció, akkor nagyon fontos szempont a méret. Hogy minél kisebb legyen az állomány, használjuk a *File* menü optimalizáló utasítását. A minőség és a méret közötti kompromisszum beállítása után a program a lehető legkisebbre alakítja át az animált GIF-állományt. A végeredmény ablakában láthatjuk, hogy mekkora megtakarítást ért el, és hogy mit jelent ez időben a különböző sebességű internetkapcsolatoknál. Az optimalizált képpel felülírhatjuk az eredetit, de külön is elmenthetjük.

A program shareware változata harminc napig használható jogszertien. Érdemes ezt az időt kihasználni, és sok apró, de látványos, egyedi animációt készíteni egy majdani weboldal számára.

Gyarmati László

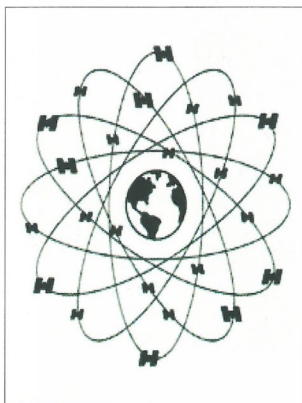
meg a lejátszását, és hogy az egymás után következő képek milyen időközönként változnak. Egy párbeszédablakban válogathatjuk össze azokat a képeket, amelyek az animáció kockái lesznek. Ezek, mintha egy filmtekercs részei lennének, egymás után felfűzve kerülnek egy külön ablakba. A varázsló ezzel be is fejezte a munkáját. Nem maradt más hátra, mint az eszközsor *Run* ikonjával elindítani a kis rajzfilmet.

Az animációt természetesen tovább finomíthatjuk: beszúrhatunk vagy törölhetünk kockákat, megváltoztathatjuk az időzítéseket.

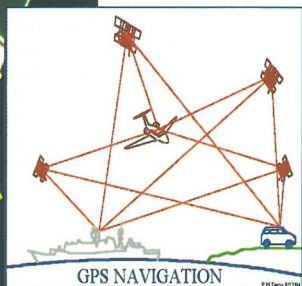
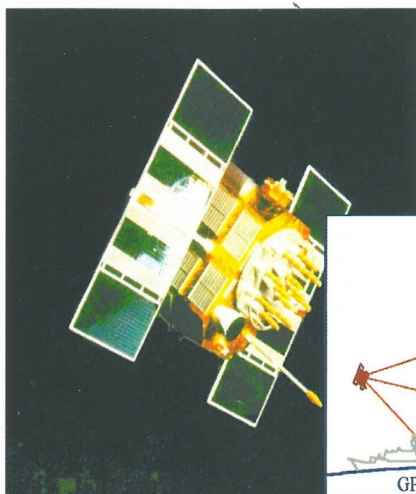
Magellan GPS-készülékek

A kenyérmorzsától a műholdakig

Ugye emlékeznek még, amikor Jancsi és Juliska kenyérmorzsákat potyogtatott az útra, hogy hazataláljanak. Manapság könnyebb dolguk lenne, hiszen mesébe illő, de mindenki számára elérhető, műholdakat használó eszközöket vihetnének magukkal.

1. A 12 ezer mérföld magasan keringő műholdak éjjel-nappal sugározzák a navigációs adatokat
2. Egy, a huszonnégy NAVSTAR GPS műhold közül
3. Három vagy négy műhold relatív helyzetéből határozza meg földi GPS-vevő a pontos pozíciót

Az erdőben eltévedt testvérek morzsáit természetesen felcsipegették a madarak, így nem találták vissza a sűrűből. Ebből tanulva legközelebb már kis kavicsokat vittek magukkal, és ezekkel jelölték meg az utat. Az ötlet jó, de ha messzebbre utazunk, bizony nehéz hátizsákkal kell elindulni, hogy jelölni tudjuk, merre jártunk. Ha viszont a birtokunkban van egy mobiltelefon méretű, **műholdas helymeghatározó készülék**, a legsötétebb rengetegben sem tévednénk el.

Mesterséges csillagképek • Régen az égitestek helyzetéből határozták meg az utazók, merre járnak. Borús égbolt mellett ez nehéz feladat volt, ráadásul a hagyományos optikai műszerek pontossága nagyban függ a kezelőtől. Az ilyen hibaforrások kiküszöbölésére és a gyors, automatikus helymeghatározáshoz ma már mesterséges égitestek helyettesítik a csillagokat. A **Global Positioning System (GPS)** alapját az amerikai kormány 24 NAVSTAR GPS műholdja képezi. Ezek a mesterséges égitestek 12 ezer mérföld magasságban helyezkednek el a Föld körül, és folyamatosan sugározzák a pontos időt és a helyzetüket. A Föld felszínén lévő GPS-vevőberendezések ezekből az adatokból tudják kiszámítani, hol is vagyunk, valamint azt, hogy milyen irányba és milyen sebességgel mozognak. A NAVSTAR GPS-műholdak adatai állandóan elérhetők, nem zavarja őket, ha felhős az ég, vagy ha a nappali fényben nem látszanak a csillagok.

A kulcsszó: a pontos idő • A GPS rendszer a hagyományos **háromszögelési eljárás** alkalmazza, hogy meghatározza a földi vevőkészülék pontos helyét. A GPS vevőkészülék ki tudja számítani, mennyi idő alatt érkeztek

meg a rádiójelek, azaz milyen távolságból jöttek. *Három-négy műhold relatív helyzetéből, trianguláris képletekkel meg tudja határozni a saját helyzetét is.* Nagyon fontos, hogy pontosan tudjuk, mennyi idő alatt érkezik meg a Földre a jelek. Ezért minden műhold *négy atomórát* tartalmaz, s a fedélzetükön megtalálható egy olyan adatbázis, amely a *többi műhold pontos helyzetét írja le.* Ezeket az adatokat folyamatosan frissítik a Földről. Amikor egy GPS-vevő megtalál egy műholdat, letölti a jellemző adatokat az adatbázisba, és ez alapján határozza meg, hogy melyik legyen a további 2-3 bemerendő műhold.

Túl nagy pontosság • Mivel a GPS-alapú navigációs rendszert katonai célokra hozta létre az amerikai kormány, érthető, hogy polgári alkalmazásokhoz túlságosan is jó. Az amerikai *Védelmi Minisztérium NAVSTAR* rendszerre két különböző szolgáltatást kínál. A *Standard Positioning Service (SPS)* a *Selective Availability* eljárással lebutítja a pontosságot. Ebben a rendszerben a 99,99%-os biztonsággal garantált pontosság 100 és 300 méter között van. Katonai célokra a *Precise Positioning Service* (PPS-t) használják. Annak érdekében, hogy illetéktelenek ne férjenek az adatokhoz, egy *Anti-Spoofing* elnevezésű titkosítást is használnak. Ebben a rendszerben a pontosság húsz méter alatt van. Itt külön algoritmusok korrigálják a rádiójelek egyenetlen terjedéséből eredő hibákat. Ilyen hibát okoz például a Föld ionoszférájának a változása vagy a troposzférában található vízpára, amelyek hatással vannak a rádiójelek terjedési sebességére.

Milyen pontosak a GPS-műszerek? • Aki először érdeklődik a GPS-technika iránt, nem mulasztja el feltenni a kérdést: *milyen pontosságú helymeghatározás érhető el a GPS-szel?* A válasz nem egyszerű. Ennek az az oka, hogy a GPS-nek sokféle gyakorlati alkalmazása létezik. Minden alkalmazásnak más a célja, technikai feltétele és ezért a pontossága is. A valós idejű alkalmazások megkövetelik, hogy a vevő *azonnal*, a mérés helyszínén, rövid időn belül határozza meg a helyzetét. A gyorsaság fontos szempont, hiszen a GPS eredeti koncepciója éppen a mozgó jármű (hajó, repülőgép, autó) valós idejű navigációja. Utólagos feldolgozással (*postprocessing*) bővítenk a lehetőségek. A tárolt mérési adatokat

kombinálni lehet más pontokon mért adatokkal, így bizonyos hibaforrások jelentősen csökkenthetők, a pontosság növelhető. *Egyedi pontmeghatározásról (point positioning)* akkor beszélünk, ha egyetlen ponton álló vevővel, egyszerre legkevesebb négy GPS-holdra végzünk méréseket, és ezekből számítjuk ki a pont koordinátáit.

GPS mindenkinek • A műholdas helymeghatározó kézi műszerek ma már mindenki számára elérhetők. A lehetséges felhasználók köre igen nagy, ide sorolhatók a túrázók, a hegymászók, a horgászok, a balatonai, a folyami és a tengeri hajósok, valamint a repülők.

A Tracker is több grafikus képernyőt kínál

Nem állítjuk, hogy a teszt kedvéért hosszabb külföldi utazásra indultunk, de magunkkal vittük őket egy olaszországi nyaralásra. A *GPS Blazer 12*, a *GPS 315* és a *GPS Tracker* külsőre nem sokban különbözik egymástól, a kezelőgombjaik is majdnem azonosak. Az eltérés a bennük lévő szoftverben van, ami egyben azt is meghatározza, milyen szolgáltatásokat érhetünk el velük. Részletesen kedvencünket, a *GPS 315*-öt mutatjuk be. Az olcsóbb *Blazer 12* lassabban határozza meg a helyzetet. A drágább *Tracker*be négy elemet is tehetünk, s ezzel 15-ről 30 órára nő a folyamatos üzemidő. Ennél a készüléknél levehető az antenna, ezért könnyebben be lehet építeni a különböző járművekbe.

GPS 315 • A 198 grammos, 16x5x3 centiméter nagyságú készülékbe két darab ceruzaelemet kell helyezni.

Az inicializálásra azért van szükség, mert a műszernek legalább három műhold jelét kell venni a pozíciósámításához. A GPS-vevő csak azoknak a műholdaknak a jelét fogja, amelyek éppen a horizont fölött tartózkodnak. Ezért kell az első bekapcsoláskor közelítőleg megadani, hogy a Föld melyik részén vagyunk. Ebből a készülék ki tudja számítani, hol keresse a műholdakat. Ilyen kezdeti beállításra legközelebb csak akkor van szükség, ha törlöttük a vevő memóriáját, vagy ha kikapcsolt állapotban, több mint 450 kilométerre szállítottuk a műszert.

A beállítás végigkérdezi, melyik kontinenten, melyik országban vagyunk, valamint a dátumot és a pontos időt. Ezek után *várhatjuk a csodát.*

Ez hamarosan be is következett. Megjelent egy *Status* képernyő, amelyen kis rajz mutatta, hol helyezkednek el a helymeghatározásnál szóba jöhető műholdak. Egy oszlopdiagram jelezte, hogy melyikről tudta már a műszer beszerezni a szükséges adatokat. Abban a pillanatban, amint megváltozott a hol vagyunk, átváltott egy *Position* elnevezésű képernyőre, ahonnan leolvashattuk a pontos földrajzi koordinátákat. Ezt a pontot a *Mark* gombbal azonnal megjegyeztük, és tároltuk a készülékben. Így majd könnyen visszatalálunk, ha elkalandozunk. Egyébként a műszer akár 500 pontot is meg tud jegyezni. Ezeknek automatikusan sorszámt ad, de hogy könnyebben tudjuk azonosítani őket, mindegyikhez beírhatunk egy nevet. Az ilyen tárolt pontokra már könnyű lesz eltérálni, csak meg kell nyomni a *Go* gombot, kiválasztani a listából, hová szeretnénk eljutni, és a képernyőn máris egy nyíl mutatja, merre menjünk.

Position képernyő • A *GPS 315*-nél több képernyő közül választhatunk. A leggyakrabban használt a *Position*. Erről leolvashatjuk pillanatnyi helyzetünk földrajzi koordinátáit, a dátumot és a pontos időt. Abban az esetben, ha a *3D üzemmódban* állítottuk a készülékünket, a *tengerszint feletti magasság* is látható. Ehhez azonban már négy műhold jeleinek a vételére van szükség. A polgári alkalmazásoknál használt helymeghatározások pontosságáról már szóltunk. A méréseink szerinti 30-150 méteres eltérésekről pontosabban is megtudhatunk, hiszen ezen a képernyőn megjelenik egy *becsült hiba* érték is. További adatok mutatják, hogy milyen sebességgel

haladunk, és mekkora távolságot tettünk már meg a kiindulási pontunktól. A képernyő alján egy irányítót is láthatunk.

NAVI képernyő • Ezt a kijelzési módot akkor érdemes használni, ha valamilyen céllálmáshoz szeretnénk eljutni. Ilyenkor felül láthatjuk annak a pontnak a nevét, ahová igyekszünk, lejjebb pedig kiválaszthatjuk, milyen adatokra vagyunk kíváncsiak. Ezek a következők lehetnek: a célirány szöge, a távolság, a sebesség, a haladási irányszög, a célirányú sebesség, az úton tartás, a becsült érkezés. A képernyő alján lévő grafikus iránytűn kis jel mutatja azt is, hová szeretnénk eljutni. Létezik egy hasonló, NAV2 elnevezésű képernyő is, amely csak az általunk kiválasztott négy számadatot jelzi ki, de az előbbinél jóval nagyobb méretben. Ezt távolabbról is kényelmesen le lehet olvasni.

Compass képernyő

A Compass képernyő is egy céllálmás eléréskor hasznos. A célpont-ra vonatkozó számadatak mellett egy nagy méretű iránytű foglalja el szinte az egész kijelzőt. A hagyományos iránytűtől eltérően, itt a haladási irányt jelző nyíl mindig felfelé mutat, és az iránytű skálája forog alatta. Az iránytű gyűrűjén kívül kis ikonok jelzik a célállomást, valamint a Nap és a Hold helyzetét. Ha a célirány és a haladási irány nyílat egyfelé mutatnak, akkor a legjobb úton haladunk.

Plot képernyő

Nagy meglepetés ért, amikor a Plot kijelzési módra kapcsolunk. Kis pontokból kirajzolva láthatunk, merre jártunk eddig, mintha Jancsi és Juliska morzsaí jelennek volna meg a képernyőn. És ez még semmi! A térképen kis ikonok is feltűntek, mellettük pedig a feliratok: Budapest IV., Budapest III., Budapest XIII. Ha nagyobb léptékre váltottunk, akkor elmaradt a kerületke részletezése, de láthatuk Gödöllőt, Érdet, Gyömrőt. Ekkor persze a gyalogosan megtett utunk rajza már kis ponttá zsugorodott. A GPS 315 a világ 15 ezer települését ismeri!

(A GPS 320 ezen felül hajózási navigációs pontokat is tartalmaz.) A térkép rajzolásánál megadható, hogy milyen nagy városok jelenjenek meg az egyes léptékek használatakor. Ahogy sétálunk vagy autózunk, a térképen pontosan követhetjük, merre jártunk. Az automatikus Track history azokat a pontokat rögzíti, ahol már voltunk, olyan sűrűséggel, ahogy azt előre beállítottuk. Ez a szolgáltatás hasznos lehet, ha valahonnan vissza szeretnénk jutni a kiinduló állomásunkra.

Road képernyő • A négy választható számadat alatt egy nagy országút rajzát láthatjuk.

A kézre álló és könnyen kezelhető GPS 315 sok ezer település koordinátáit tartalmazza

Ha jó irányba haladunk, akkor az út végén megjelenik a célállomást jelző ikon. Ha eltévedtünk, akkor egy nyíl mutatja, milyen irányba kell kanyarodni.

Speed képernyő

A Speed képernyő tulajdonképpen egy grafikus kilométeróra. Pontosan úgy fest, mintha egy autóban ülünk. A félkörben elhelyezett skálán kis pont mutatja folyamatosan a sebességet. Itt is változtatható a lépték, így gyalogosan is, kerékpárral is, de gépkocsival utazva is pontosan követhetjük a sebességünket. Természetesen ezen a képernyőn is találunk összes és napi kilométer-számlálót.

Riadó! • Amikor el szeretnénk jutni valahová, nagyon fontos, hogy ne téjünk le a helyes útról. Ha megadunk egy célállomást,

vagy egy rögzített útvonalat akarunk követni, beállíthatjuk, hogy figyelmeztessen a GPS-készülék, ha rossz irányba megyünk. Meg lehet adni, hogy a riasztás milyen mértékű életveszéliségre jelezzen. Ez csipoghat akkor, ha eltávolodunk az útvonaltól, de választhatjuk a figyelmeztetést arra az esetre is, ha túlságosan eltérünk a céliránytól. Persze az is fontos lehet, hogy riasszon a műszer, ha egy adott távolságra már megközelítettük a beállított célt. Ez nagyon hasznos lehet például éjszaka.

A GPS próbája az utazás

A Magellan kézi GPS-műszereivel csaknem 2000 kilométeres utat tettünk meg, Budapesttől Észak-Olaszországig és vissza. Előre betápláltunk egy tizenöt várost érintő útvonalat, és rögzítettük a haladásunkat. Menet közben mindig láthatuk, hogy melyik város következik, illetve milyen távolságra vagyunk még a célpunktól. A grafikus sebességmérő pontosan ugyanazt az értéket mutatta, amit a gépkocsi műszeréről leolvashattunk. Amikor elértek utunk egy-egy pontját, a GPS azonnal váltott, és a soron következő célpontra ugrott. A betáplált és a valódi útvonal rajza között pontosan látszottak a különbségek, hiszen az autóval nem lehetett légvonalban haladni. Korábban már említettük, hogy a Magellan készülékek alkalmasak a magasság meghatározására is. Ennek pontosságát az Alpokon való áthaladáskor tudtuk ellenőrizni. Az alagutaknál elhelyezett magasságjelző táblákon szereplő értékektől a legnagyobb eltérés 50 méter volt.

A visszafelé úton egyszerűen kiválasztottuk a BackTrack funkciót, amelyek a Track List adatbázisát használja, fordított sorrendben. Beállítottuk a riasztást is, ha nagyon eltérünk az útvonaltól. Az utolsó figyelmeztetést arra tartogattuk, amikor már elég közel kerülünk kiindulási pontunktól. Budapest határában meg is szólt a riasztás.

Az eredetileg katonai célokra kifejlesztett műholdas helymeghatározás tehát bevonult mindennapi életünkbe. A hozzá tartozó eszközök könnyűek és kis méretűek, a kezelésük is egyszerű. Ráadásul az áruk is megfizethető, s a széles termékpalettából mindenki eldöntheti, milyen szolgáltatásokra van szüksége, milyen célra fogja használni a műszert. Az általuk nyújtott biztonság pedig megfizethetetlen.

Gyarmati László

Bryce 4

A FANTÁZIA világa

A körülöttünk lévő világ felfedezése és megismerése többé kevésbé megvalósult. A kalandozni vágyók azonban új, virtuális felfedezni valót találtak maguknak a számítógépek világában. A multimédiában, az animációkban, az interneten s nem utolsósorban a játékok világában egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek a realiztikus fantáziavilágok.

A fantáziavilágok megalkotására számos különböző program látott már napvilágot. A *MetaCreation* cég *Bryce* nevű programja elsősorban a realiztikus tájak és az animációk készítésével vált ismertté. A legújabb, 4-es verzió a korábbi *Bryce 3D* (ezt tavalyi nyári számunkban mutattuk be) örökébe lépett sajátos eszközeivel.

Tökéletesebb környezet • A *Bryce* egy olyan, virtuális környezetet generáló program,

amelyben akár egy tengerparti naplementét, egy ködös hegy-csúcsot vagy a Szaturnusz ezüsten csillogó gyűrűjét is megalkothatjuk, és természetesen egy animáció során mindezt be is tarthatjuk. A *Bryce* 4-ben főként a be-

A *Bryce* égboltbeállító menüpontjában megadhatjuk a Nap és a Hold helyzetét, valamint a felhők paramétereit (felső kép). A felszínszerkesztőben a legvilágosabb pont adja a legmagasabb szintet (bal oldali kép)

amelyben akár egy tengerparti naplementét, egy ködös hegy-csúcsot vagy a Szaturnusz ezüsten csillogó gyűrűjét is megalkothatjuk, és természetesen egy animáció során mindezt be is tarthatjuk.

A *Bryce* 4-ben főként a be-

állítások finomodtak. Az égbolt, a légkör, valamint a Nap és a Hold kibővített paraméterei sokkal realiztikusabb tájképeket eredményeznek. Az új verzió 20 különböző fraktál tájgeneráló modellel bővült, s a végső renderelés minősége is javult, a beépített *gammakorrekciónak* és a 48 bites *ditherelésnek* köszönhetően. Tovább javították a fények és a kamera, az anyagmintázat, valamint a kétdimenziós képszerkesztés beállítási lehetőségeit. A *Bryce 4* nyitott az internet felé: alkotásainkat *html* vagy *RealMovie* formátumba menthetjük el. A *BryceTalk* segítségével más *Bryce* felhasználókkal is közvetlen kapcsolatba léphetünk. A számos kép- és objektumformátum mellett a *Bryce 4* importálni és exportálni képes az *US Geological Survey* (USGS) térképek *DEM* és *DDF* formátumát.

Mozgásban a világ • Az animációk készítésénél általában *drótváz* modell segítségével lehet nyomon követni a mozgásokat. Ez azonban nem ad realiztikus képet, hiába állítjuk be az összes környezeti paramétert. A program korábbi változatában az egyetlen segítség az úgynevezett *nano-preview* ablak volt, amely a végeredményt mutatta, bélyegméretben. Ez csak egyetlen állókép, a végső megtekintéshez azonban az egész animációt renderelni kellett. Így könnyen előfordulhatott, hogy a drótváz

Látszólagos káosz • Az újdonságok után nézzük meg, mit is tud a *Bryce*. A telepítés után a

A Bryce beépített könyvtárából választhatjuk ki a felületre illesztendő mintázatot (bal oldali kép)

A véletlenszerű mintázatok tovább szerkeszthetők és egymásra helyezhetők (alsó kép)

Egy elkészült modell (jobb oldali kép)

szakos Windows alkalmazásoktól eltérő, meghökkenítő kezelőfelülettel találkozhatunk, amely már az első verzióktól a Bryce sajátja. Itt önálló, kis objektumok jelölik a menüpontokat, amelyek formai jellegzetessége utal az általuk elérhető funkciókra. Így például a téglatest formájú ikonra kell kattintani, ha kockát, s a hegy alakúra, ha domborzatot szeretnénk előállítani. Első ránézésre szinte áttekinthetetlennek tűnhet ez a kezelőfelület, azonban a felkínált sok beállítási lehetőséget könnyebb vizuálisan azonosítani a gyakorlat során.

Környezet és domborzat • Az alapelemek generálása, a többi háromdimenziós tervező-programhoz hasonlóan, egyszerű. A Bryce-ban elsősorban a *környezeti elemeket* alkothatjuk meg. Ilyenek például a *földfelszín*, a *hegyvidék*, a *vizek*, a *növények* és az *égbolt*. A beépített környezeti objektumok tetszés szerint parameterezhetők a program beállítási vagy a saját magunk kiválasztotta értékek szerint. A Bryce képes más alapformákat is létrehozni, azonban ha bonyolultabb háromdimenziós testekről van szó, akkor célszerűbb azokat más programban elkészíteni (3D StudioMax, LightWave stb.), majd onnan importálni virtuális terünkbe.

A Bryce erőssége a *domborzatgenerálás*. Pillanatok alatt készíthetünk hegycsúcsokat, völgyeket, patakot vagy akár tengereket. A domborzat modellezéséhez saját fraktálmintákat is használhatunk, amelyek a síkban kiterítve egy szürkeárnyalatos képhez hasonlítanak. A legsötétebb pontok alkotják a legmélyebb zseket, míg a világosak a hegycsúcsokat. A kedvünk szerinti felület kialakításában a Bryce beépített szűrői segítenek. A kiterített

felületmodellezőbe természetesen külső ábramintákat is importálhatunk, amely akár egy földfelszínről készített műholdfelvétel is lehet.

Öltöztessük új ruhába! • A tájak megalkotásához azonban nem elegendő az alapforma létrehozása, hiszen azokat a lehető legréalisztikusabb módon kell felöltöztetni. Itt kap szerepet a Bryce *anyagmodellezője*, amelyben két különböző típusú anyagkezeléssel találkozhatunk, a *felület-* és a *testmintázat*.

A felületmintázat *kétdimenziós mintaként* öleli körül a testet, amelynek *14 különböző paraméterét* tudjuk változtatni, a színétől kezdve az átlátszóságán át az optikai visszaturkórozódásig. Vagy a Bryce felületkönyvtárából, vagy a saját mintáinkból választhatjuk ki a megadott felhőzetünk, tengerünk vagy sziklánk anyagát, mintázatát, amely *szerkeszthető és pontosan elhelyezhető* az alakzaton. A *mintázatokat kombinálhatjuk egymással*, valamint maszkként minden egyes paraméterhez hozzárendelhetjük.

A *testmintázat* a háromdimenziós alakzatok anyagszerűségét jelenti. Ez leglátványosabban az áttetsző anyagoknál értelmezhető. Ilyen

esetben nem elegendő felületmintázatot alkalmazni, hiszen például a fényáteresztés és a csillogás csak belső paraméterekkel írható le. Az objektumokra jellemző test- vagy térfogatmintázat *13 paraméterrel* jellemezhető, a sűrűségtől kezdve a reflexión át az áttetszőségig.

A valóságúhú térbeli ábrázolásnál az égbolt és a levegő perspektívájával is számolni kell, hiszen a távolabb elhelyezkedő objektumok a levegőréteg miatt szürkébbnek, fátyolosabbnak látszanak. A Bryce-ban külön lehet beállítani az időjárásnak megfelelő ködös és párács levegőt. Az égbolton meghatározhatjuk a Nap vagy a Hold pozícióját, elhelyezhetjük a csillagokat, szivárványt futtathatunk át rajta. A felhőknek két alapfajtája található a Bryce-ban, a *kumulus*, vagyis a gomolyfelhő és a *sztratusz*, a rétegfelhő. A gomolyfelhő általában az alacsonyabb magasságok jellemzője, míg a rétegfelhő a magasabb zónákban tananyagizik. A felhők rajzolatát a beépített könyvtárból választhatjuk ki, azonban az olyan paramétereket, mint például a felhők mérete, gyakorisága, fedettsége és szerkezete, saját magunk állíthatjuk be.

Amikor elkészültünk a háromdimenziós virtuális tájjal, már csak a *renderelés* marad hátra, amely meglehetősen időigényes feladat, s erősen függ a végső képmérettől, a tereptárgyak bonyolultságától és számától. A Bryce háromdimenziós tájmodellező program számos beállítási lehetősége révén talán bonyolultnak tűnhet, azonban némi gyakorolással, fantáziával és kitartással látványos képi világok szülehetnek.

Szincsik László

Panasonic NV-DCF1E

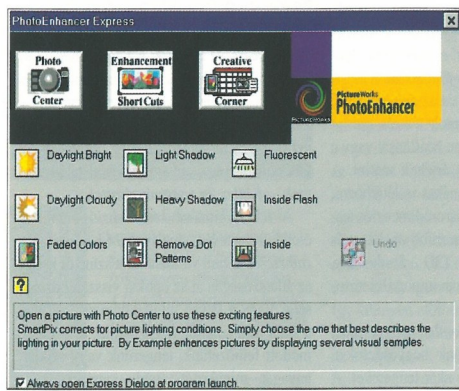
A sokoldalú fényképezőgép

A digitális fényképezés terjedésével a cégek egyre jobb minőségű és olcsóbb gépeket hoznak forgalomba. A fejlődés a professzionális képfelbontás és az egyre sokoldalúbb gépek irányába mutat.

A digitális fényképezésről • A digitális fényképezésnél nem a hagyományos fotokémiai nyersanyagra rögzítjük a képeket, hanem a *képpontok* – digitalizált adatként – egy tábla kerülnek. A képfájl egy program segítségével megjeleníthetjük a számítógép monitorán, a tévén vagy akár ki is nyomtathatjuk. A számítógépen a képeink nem sárgulnak el, s az sem utolsó szempont, hogy a saját fotóink felhasználásával levelezőlapot, naptárat vagy egyéb grafikai terméket készíthetünk.

A Panasonic NV-DCF1E típusa • A Panasonic NV-DCF1E típusú digitális fényké-

pezőgépe általános, otthoni használatra készült. A tömege, telep és memóriakártya nélkül, *mindössze 290 gramm. 640x480 pixeles felbontású képek* készíthetők vele, amelyeket a háttoldali 1,8"-os színes, kibillenthető LCD panelen láthatunk. A tápellátásról hálózati adapterrel, 1,5 V-os ceruzaelemekkel vagy ceruzaelem méretű akkumulátorokkal gondoskodhatunk. A töltöttségi állapotot a gépen lévő LED jelzi. A fényképezőgép működetése egyszerű, *automatikus élességállító rendszerével* nem lehet életlen képet készíteni. A lencse fókusz távolsága karral állítható. A készülékhez *képfeldolgozó programokat* is mellékelnek.

A felvételek készítése • A gép hátoldalán több beállító szervet, kapcsolót, nyomógombot találunk, amelyek közül csak néhányat szeretnénk megemlíteni. A képerős LCD panel jobb oldalára került a bekapcsoló, a felvétel/visszajátszás üzemmód kapcsolója, az LCD kijelző fényerőszabályozója és a felbontást állító, háromállású tolokapszoló. A környezeti megvilágítás erősségéhez *potenciométerrel* állíthatjuk be a kijelző fényerejét. A felbontás *fine, normal és*

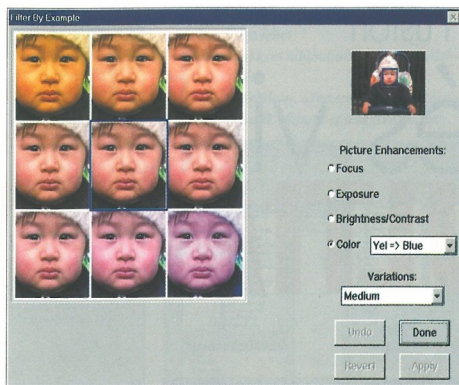
1. A Panasonic NV-DCF1E digitális kamerája
2. A kilenc képszerkesztő ikon
3. A felvétel a/ fine bl normal c/ economy állásban

economy fokozati lehet. A felvételszám a felbontás finomságának megfelelően változik.

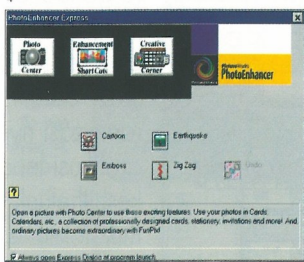
Az *economy* állás a leggazdaságosabb, de csak akkor használjuk, ha nem támasztunk különösebb igényt a képmínőséggel szemben. Színes fényképezésnél fontos a fehéregyensúly beállítása, mert az egész kép elszíneződhet. Például, amikor a számítógép monitorát fényképezzük, a gyárilag beállított fehéregyensúllyal a „fehér” lap kéknek látszik. Ha féhéret szeretnénk, nyomjuk meg az *AWB gombot*, és tartsuk nyomva addig, amíg a kijelzőn meg nem jelenik a fehéregyensúly ikonja.

Kikapcsoláskor visszaáll a gyári beállítás, amit a nappali fényhez igazítottak.

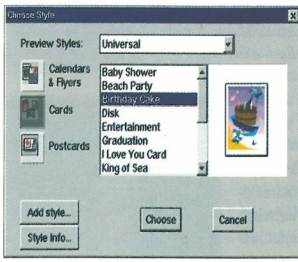
A felvenni kívánt jelenet egész hangulatát meghatározza a fény és az árnyék viszonya. Ha ellenfényben fényképezzük, az automata expozíció átlagfényre történik, ami ebben az esetben túl világos. Az eredmény általában alulexponált, sötétebb részek megjelenése a felvételen. Ennek a fordítottja is előfordulhat, amit az *Expose* gomb használatával küszöbölhetünk ki. A gépnek kis teljesítményű, beépített vakuja is van. Ennek ereje *három méterig terjed*. Ha ez kevés, *külső vakut* kell használni. A gép ezt nem tudja szinkronizálni, így olyan másodvakut használunk, amelyk észleli a gép vakujának a villanását. A vaku üzemmódját a *villám* jelzésű nyomógombbal válthatjuk. A gépnek *önexponálója* is van. A kamera bekapcsoláskor jelzi a még exponálható képek számát. A *Date* nyomógombbal lehet dátumot, órát, perct nyomatni a készülő képre. A *Mode* nyomógombbal a kijelző képe negatívra vált, így makróállásban, a megfelelő átvilágító szerkezettel, színes *filmnegatívjainkról pozitív képeket*

4

5

6

4. Színszűrés a PhotoEnhancerben

5. Képtorzítási lehetőségek

6. Születésnapi kártya készítése

„szkenelhetünk” be. Ilyenkor célszerű egy tejüveges átvilágítót készíteni, amelynek negatív nélkül fényen előzőleg beállítjuk a fehéregyensúlyt.

A képek visszajátszásához *REC* állásból *PLAY* állásba kell váltani a tolokapsolót. A *Mode* nyomógomb segítségével 1, 4, vagy 16 képkockát tudunk megjeleníteni a képernyőn. Az *Erase* gombbal törölhetjük a felvételeinket. A képeket *NTSC* rendszerű tévékészüléken is lehet játszani egy speciális kábellel, így videokazettára is fel lehet venni azokat.

Képszerkesztés számítógépen • A kamera *JPG tömörített formátumban* írja a memóriakártyára a képeket. A fájlokat kétféle módszerrel vihetjük a számítógéphez: közvetlenül *PCI-cárd olvasóval*, vagy a *soros vonalon* egy program segítségével. Az első megoldás az egyszerűbb és a gyorsabb, de szűkebbre hozzá egy *PCI-kártyaolvasó*. Ezzel a kártyá-

ról mint meghajtóról olvassuk a képeket. A Panasonic minden képről két fájlt ír a memóriába: egy *JPG tömörített* valódi képet *Aut 0001... számозással*, és egy *Thm 0001...* kisfelbontású „preview”-t, szintén *JPG formátumban*. Ez utóbbi pusztán nézeti képként használható. Ha a képeket a merevlemezre másoljuk, egy képszerkesztő programmal a kedvünk szerint alakíthatjuk. A Panasonic a számítógépes utómunkálatokhoz egy képfeldolgozó programot (*PictureWorks Photo-Enhancer*) mellékelte a géphez.

A képek soros vonalas letöltésében a *Card Shot* nevű program segít, ami nem más, mint egy *TWAIN* meghajtó.

Ha a fényképezőgépről kívánunk képeket beolvasni, a *Camera* gombot kell megnyom-

nunk. Ekkor a kijelölt soros vonalon betöltődnek a képek, amelyeket a merevlemez egy megnyitott könyvtárban tárolhatunk. Ha már korábban beolvasott képekről akarunk dolgozni, a *PC* gombot nyomjuk meg. Az elforgató képe-

ket az *Acquire* gombbal rögzíthetjük a munkafelületen.

A munkát az *Enhancement Short Cuts* utasítással folytathatjuk. Ekkor két kis kép jelenik meg a mezőben, a *SmartPix* és a *By Example*. Az első kiválasztva egy ikongyűjteményhez jutunk. Ezeket alkalmazva a kép hangulatát befolyásolhatjuk. A második ikon élességállításra, expozíció korrekcióra, kontraszt/fényerő állításra vagy színszűrésre alkalmas. A munkafelület jobb felső részén a kicsinyített kép látható, amelyen az egér segítségével beállítható az a képrészlet, amelyet a korrekció legjellemzőbb felületének ítélünk.

A *Creative Cornerben* készíthetünk faliképet, levelezőlapot vagy naptárt, amit a már kidolgozott képeinkkel illusztrálhatunk. A program sok előre elkészített sémát tartalmaz, de magunk is készíthetünk ilyeneket. Az eredeti, természetű felvételeket, a *FunPix* ikon lenyomásával torzíthatjuk.

A *fényképezőgépet* a *HQ & Nedis Kft.-től* kaptuk.

Lambert Miklós

Multimedia Fusion

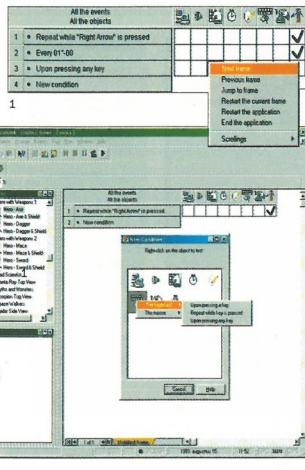
Fogd és vidd MULTIMÉDIA

A bevezetőben említett lehetőség még ma is kissé váratlanul ér programozót és laikus egyaránt, s kicsit talán kétkedve fogadják az **IMSI** cég **Multimedia Fusion** fejlesztőkészletét, amely a windows-korszak egyik fő jellemzőjére – a fogd és vidd módszerre – építve teszi mindent lehetővé. Vagyis egyszerűen, kódok begépelése nélkül készíthetünk játékokat, képernyőkímélőket, multimédiás összeállításokat, oktatóprogramokat, sőt multimédiás weboldalakat is.

Környezet és mozgások • Be kell vallanunk, mi is fenntartásokkal fogadtuk a programot, de ahogy jobban megismertük, teljesen a rajbaivá váltunk.

Vegyünk például egy egyszerű játékot, amelyben az úrhajónkkal kell visszavernünk egy földön kívüli támadást. Kezdjük a „csatátér” kialakításával, kiválasztva egyet a program gazdag háttérkínálatából, majd elhelyezve a **Frame Editor** munkaszalán. Ez lehet egy kép, de összeállíthatjuk apró mozaikdarabokból is. Ezek után kiválogathatjuk a szereplőket. Esetünkben a főszereplő az **Alpha Fighter** elnevezésű úrhajó lesz, az idegeneket pedig az **UFO**-k képviselik, szám szerint kettő. A képernyőn néha átszáguld néhány meteorit is, amelyeket szintén elhelyezünk a munkalapon.

A különböző ellenséges objektumoknak véletlenszerű mozgást is adhatunk, de akár kijelölt útvonalon is mozoghatnak, vagy egy másik játékos kezébe is adhatjuk az irányí-

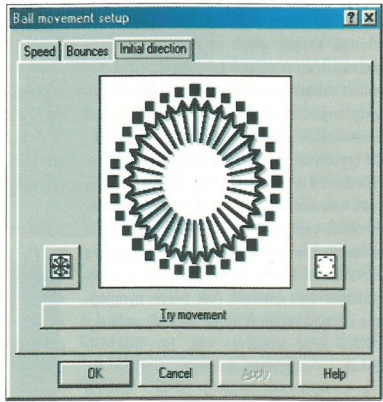
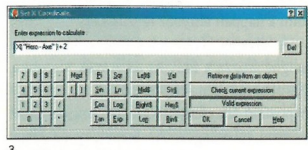

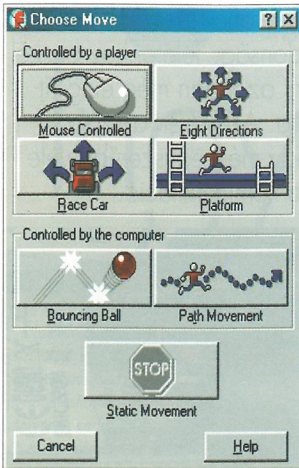
Ki gondolta volna a DOS prompt idejében, hogy egyszer majd a Pascal, C vagy bármilyen más programozási nyelv ismerete és grafikus tehetség nélkül is készíthetünk játékokat, bemutatókat, esetleg multimédiás alkalmazásokat.

1. Pontosan megszabhatjuk az események menetét
2. Egérkattintásra vagy billentyűnyomásra új események kezdődnek a képernyőn
3. Az objektumok koordinátáinak a megadásakor egy kalkulátor is segít
4. Részletesen leírhatjuk, hogyan mozogjon például egy labda

tást. Mindezt a jobb oldali egérgombbal kattintva, a **Properties / New Movement** menüpontban határozhatjuk meg.

Az események leírása • Az **Events** listán állíthatjuk meg, mikor mi történjen a képernyőn. Itt hatá-

5

rozhatjuk meg például, hogy mit tegyenek a szereplőink, ha egy bizonyos billentyűt lenyomunk, vagy az egér adott gombjával kattintunk.

Bizonyos időközönkénti változásokat is meghatározhatunk, megmondhatjuk, mi történjen, ha valamelyik objektum egy másikkal ütközik – például lelövünk egy ellenséges űrhajót. Itt állíthatunk be gyakorlatilag minden jellemzőt, amire csak szükség lehet a játék során. Mindez egyszerűen, listákból választva tehetjük, anélkül, hogy akár egyetlen sornyi programkódot írnanék.

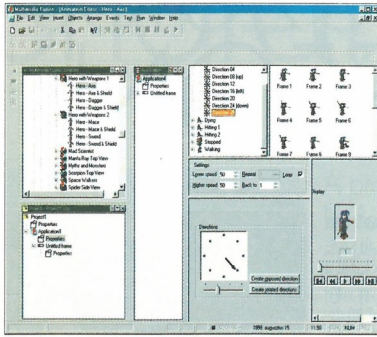
A *Multimedia Fusion Libraries* témérdek professzionális színvonalú grafikai elemet (sprite-okat, háttereket, objektumokat) tartalmaz, áttekinthető rendszerbe gyűjtve, így még rajztudásra sincs szükség egy izléses kivitelű alkalmazás elkészítéséhez. Természetesen saját grafikai elemeket is importálhatunk a programunkba.

A képernyőméret 320x200-tól 1280x1024 képpontig terjedhet, de megadhatunk a szabványtól eltérő méretet is. A képfelbontást programunk indításakor „leránthatjuk” a programablak méretére, s azt is megszabhatjuk, hogy legyen-e ablakkeret és általunk meghatározott menü, avagy sem.

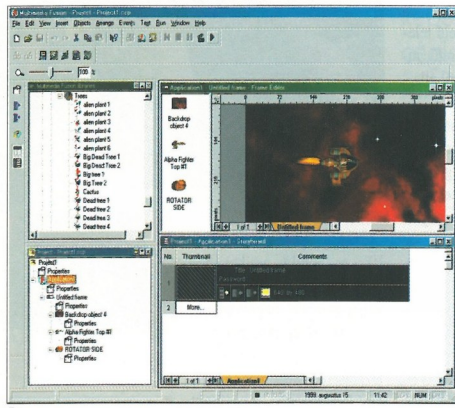
5. Az objektumok mozgása a számítógép vagy a játékos dolga lehet

6. Képkockáknként állíthatjuk be a mozgó alkatrészek kinezését

7. A fejlesztőfelületen egyszerre láthatjuk készülő alkalmazásunk vázlatát és a végeredményt

6

7

A Fusion animációkat, videókat, sőt 3D-s objektumokat is kezel, a zenei aláfestést pedig WAV állományok vagy éppen CD audiosáv is szolgáltathatja.

Keretek között • Mint más multimédia-készítő alkalmazásokban, itt is keretekkel dolgozhatunk, vagyis a *főmenü*, a *játéktér*, a *Score tábla*, az *intro* mind-mind külön keretben helyezkedik el. Ugyanígy, egy multimédiás alkalmazás esetén a különböző képernyők is külön keretben kapnak helyet, amelyek között lineárisan vagy éppen „összevissza” haladhatunk.

A keretek közötti váltást valamilyen akció-

hoz, például egérekattintáshoz vagy egyszerűen az idő múlásához köthetjük.

A végeredmény • Az elkészült alkotásunkat le kell fordítani, s ezután az alkalmazás futtatásához már nincsen szükség segédprogramra. Főltétbb kedvező, hogy az EXE-be fordított programok normál windowsos programként indíthatók, a képernyővédők a megszokott SCR kiterjesztést kapják, és ennek megfelelően lehet őket telepíteni és használni.

Programok esetén természetesen választhatunk, hogy mindegyiket egyetlen EXE állományba sűrítünk-e, vagy inkább *telepítőkészletet* generálunk a termékünk-höz.

Amennyiben a művünk weboldalra kerül, szükség lesz a *Vitalize* nevű plug-in-re, amelyet ingyenesen le lehet tölteni az internetről.

A különböző beilleszhető objektumok segítségével lejátszhatunk MPEG, AVI és QuickTime MOV videókat, FLI és FLC animációkat. Akinek pedig a program képességei nem elegendőek, az ne keseredjen el, hiszen ActiveX vezérlőkkel is kiegészítheti szoftverét.

Az *IMSI* macra terméké akár a népszerű *Macromedia Director* is felveheti a versenyt. A fejlesztőfelület jól áttekinthető, a használata gyorsan elsajátítható.

A rendszerigénye mindössze Pentium processzor és 32 Mbájt RAM.

A program dobozában két CD-t és egy felhasználói kézikönyvet találunk. A második lemezen egy multimédiás oktatóprogram segítségével sajátíthatjuk el a program kezelését, *alig 15 perc alatt*.

A Multimédia Fusion az azoknak ajánljuk, akik nem akarnak elmélyedni az esetenként bonyolult programozási nyelvekben, de saját oktatóprogramokat, bemutatókat, képernyőkímélőket vagy éppen játékokat szeretnének készíteni.

Nákovics László

Ericsson T18

Hangzatos TELEFON

A kétsávos készülék megőrzi a klasszikus Ericsson külsőt, azonban rengeteg új szolgáltatást is kínál. Ezek közé tartozik például a hangfelismeréses híváskezdémenyezés és -fogadás, az aktív flip és a diszkrét, rezgő hívásjelzés. A telefont három színben forgalmazzák: gránitszürkében, szilvakékben és bordóban.

A T18 az első, az Ericsson új, T jelű telefonjainak a sorában. A sorozat kisméretű, intelligens és elegáns kivitelű termékekből áll.

Mondd, kit hívják! • A T18-as funkciói közé tartozik a hangfelismeréses híváskezdémenyezés és -fogadás. Mindössze egyetlen gombot kell benyomni, bemandani a személy nevét, és a készülék automatikusan kapcsolja a megfelelő számot. A bejövő hívások is fogadhatók vagy visszautasíthatók egyszerűen hanggal. A telefon hanghívás memóriájában tíz név tárolható. Amikor befrunk egy új számot, vagy egy régebbit szerkesztünk, rögzíthetünk hozzá egy hangazonosítót is. Amikor később hívní szeretnénk valakit, egy oldalt található gomb megnyomása után bemandjuk a nevet, és már tárcsáz is a telefon. A beírt névnek és a felvett szövegnek nem kell egyeznie, bármit rögzíthetünk hozzá. A hangfelismerés határfoka kiváló. Próbánk során akkor is sikerült hangbemandással tárcsázni, amikor például az eredetileg férfighangon felvett szöveget egy hölgy suttogetta a T18-ba. A felismerés inkább a hangsúlyra érzékeny.

Kényelmi szolgáltatások • A T18-as rezgésel is jelezheti a hívást. Ha ezt a jelzémódot kapcsoljuk be, akkor diszkrét remegéssel helyettesíthetjük a csengetést. Ez hasznos lehet, ha üzleti tárgyaláson, társadalmi eseményen vagy zajos környezetben tartózkodunk.

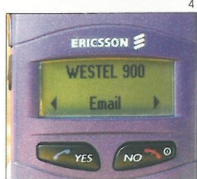

A telefon aktív flipje fogadja a hívást, amikor kinyitják; és bontja, amikor becsukják – nincs szükség további gombok megnyomására. A takarólap tartalmazza a mikrofont, és a billentyűzet lezárására is alkalmas. A T18 grafikus kijelzője, a beállított nyelvtől függően, háromsoros szövegvizsgálására képes. A menüpontok felirata mellett kis rajzok is segítenek a gyors tájékozódásban.

Az egyre inkább terjedő megemlíteni a kiterjesztett teljes körű beszéd-kódolást (EFR) és a SIM ToolKit kezelést. Ez utóbbival kényelmesen elérhetők például a Westel 900 Menüúsz szolgáltatásai.

A készülék mind a GSM 900-as, mind a GSM 1800-as frekvenciasávon üzemel, és intelligens módon választ hálózatot. Ez megnöveli az elérés lehetőségét a sűrűn lakott nagy-

Telefonon beszélni nem újdonság. Telefonhoz beszélni azonban még elég ritka. A T18 ért a szóból, így még egyszerűbb vele a kommunikáció.

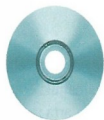
1. A T18 kis méretével és elegáns színeivel hívja fel magára a figyelmet
2. Az akkumulátor mögött rejlik a SIM kártya nyílása
3. Egy gombnyomás, és már mondhatjuk is, kivel szeretnénk beszélni
4. A mikrofont a lehajtható aktív előlapon helyezték el
5. A SIM ToolKit szolgáltatással elektronikus levelet is küldhetünk

városokban, ráadásul lehetővé teszi a továbbfejlesztett nemzetközi barangolást.

A T18 mindössze 105x49x24 mm-es, a súlya 146 gramm. Maximum négyórás beszélgetési időt és száztízórás rendelkezésre állást kínál.

(A készüléket a Westel 900 hálózatával és szolgáltatásaival próbáltuk ki.)

Gyarmati László

Linux GIMP képszerkesztő

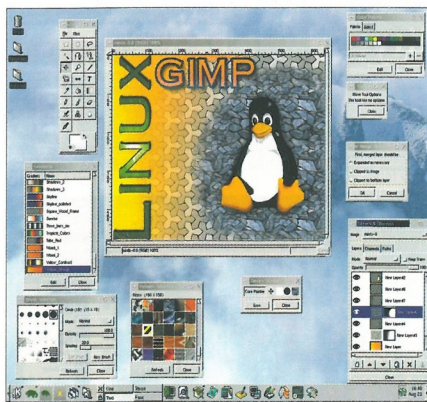
Ingyen grafikus

Ha bitképekről és nem vektoros grafikákról beszélünk, az aranyérmes vitathatatlanul az Adobe cég *Photoshop* programja, amelynek eszközkészleténél és tudásánál már csak az ára nagyobb.

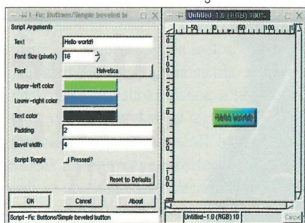
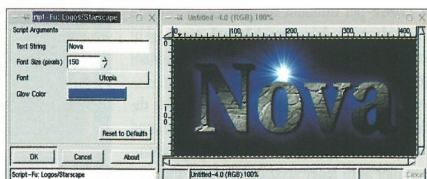
Léteznek persze különböző shareware programok, de – talán a *Paint Shop Pro 6* kivételével – a többségük nem veheti fel a versenyt a Photoshoppal. Amennyiben nem ragaszkodunk a Windowshoz, s nétan a Linux alatt is a szándékunkban áll egy kicsit multimédiázni, akkor teljesen ingyen pottyán az önlükbe egy nagy tudású, könnyen kezelhető és ráadásul szabadon fejleszthető, alakítható grafikai program, a *GIMP*. Az sem elhanyagolható, hogy – mint az a Linux esetében lenni szokott – szinte havonta jelenik meg díjmentesen az újabb, bővített vagy éppen javított változat, amit egyik windowos programról sem mondhatunk el.

Eszközkavalkád és rétegek • Nézzük, mit is kínál a *GIMP* a rajzos kedvű felhasználók számára. Először is egy komplett eszköztárat, különböző kijelölési formákat, varázslókat, módosítható eseteket, kiöltésre alkalmas „kanntát”, festékszórót, egyszerűval mindent, amit egy átlagos grafikai programtól elvárhatunk.

Ezeket persze elintézhethetnénk egyetlen legyintéssel, hiszen az ilyen eszközök már elengedhetetlen részei egy grafikai programnak. Persze mára is van még lehetőségünk a *GIMP* használatakor. Hasznos jellemző például a rétegek használata, amely szintén a

1. Munka közben a GIMP.
Átlátható felület, bő eszköztár, nagy tudás. Kár, hogy a rétegzés még kicsit „fapados”

Photoshoppal jött „divatba”, és rendkívül megkönnyíti a munkát. A rétegekkel egyszerűen alkotunk speciális hatásokat (például a részben átlátszó rétegekkel átmenetet hoz-

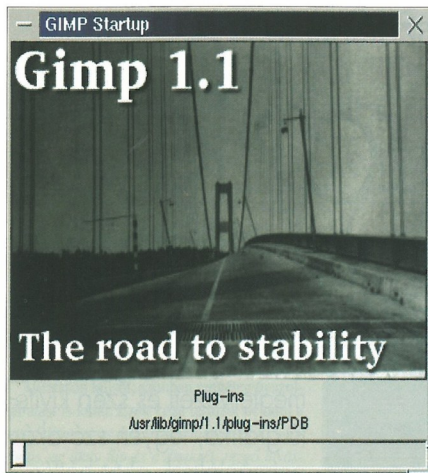
A profi multimédia egyik legfontosabb eleme a megtervezett és szép kivitelezhető grafika, legyen szó akár animációkról, akár háttérképekről vagy éppen egy céglogóról. A *GIMP* programmal bemutatjuk, hogyan lehet a Linux operációs rendszer alatt elvégezni az ilyen munkákat.

2.-3. Speciális effektek másodpercek alatt a Script-Fu segítségével. Egy kis Perl ismerettel mindenki elkészítheti saját kiegészítőit

hatunk létre két vagy több kép között). A rétegeket a Photoshopban megszokott módon használhatjuk, beleértve a maszkok létrehozását is.

A *GIMP*-nek jelentős mennyiségű szűrője és effektje van. Egyetlen egérkattintással, és készen is vannak az érdekes és szép hatások.

Automatizált munka • A *Script-Fu* végképp leegyszerűsíti a munkát. Ez afféle mak-

4. Töltődünk, töltődünk... Már ekkor is látszik, hogy plug-inekben nincs hiány

5. Néhány eszközzel tetszetős célogót készíthetünk
6. Több dokumentumot is szerkeszthetünk egyszerre, de ügyeljünk arra, hogy a rétegeknél is az aktualitást válasszuk

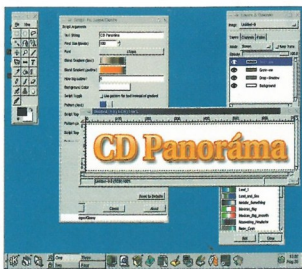
ró, amellyel bizonyos lépéseket automatizálhatunk, nevezetesen *komplett kiegészítőket, vizuális hatásokat készíthetünk* a programhoz.

A GIMP-pel mindent megoldhatunk, amit a Photoshoppal, bár nem könnyű megszokni az ablakok és a menük kezelését, elrendezését.

Az állományformátumok választéka is természetesen bő, még a PSD képeket is gond nélkül beolvashatjuk, bár ebben a formátumban már nem lehet visszamenteni. A mentés-

nél csak a megszokott, elterjedt állománytípusokat használhatjuk.

Lehetőség van arra is, hogy *több dokumentummal dolgozzunk egyszerre*, sőt, adott esetben érdemes a végleges kép különböző elemeivel külön-külön dolgozni, és a végén „összeolozni” őket, főként, ha maguk az alkotóelemek is több rétegből állnak.

A GIMP animációk készítésére is alkalmas, bár ezen téren a program még nem ér fel a szinten Adobe-féle Premierrel.

Érdeemes gyakran kitékinteni az internetre, mert a programhoz, ami maga is gyakran megújul, folyamatosan készülnek a különböző kiegészítők. A legtöbb Linux disztribúcióban megtalálható a GIMP valamelyik verziója, s a CD Panoráma CD-ROM mellékletén is szerepel az éppen aktuális frissítés.

A GIMP hatékony eszköz a Linuxon – is – dolgozó grafikusok kezében, s valószínűleg a legolcsóbb megoldás lehet a grafikai stúdiók számára. A professzionális munkához azért még ráfér egy kis fejlődés, elsősorban a fájlkompatibilitás terén. Mindazonáltal egy próbát feltétlenül megér, hiszen nem kockázata semmit.

Nákovics László

Idejében szólunk.

QWERTY COMPUTER
Alapítva: 1984-ben

Qwerty Mammul szaküzlet:
1022 Budapest, Lovász u. 2-4. (L02)
Tel./Fax: 345-8255
E-mail: mammul@qwerty.hu
Nyitva: hétköznap 10-11 óráig
hétfőre 10-18 óráig

Qwerty Computer szaküzlet:
1111 Budapest, Soroksár u. 11. Lc
Tel.: 466-9377 Fax: 395-2682
E-mail: qwerty@qwerty.hu
Nyitva: hétköznap 10-18 óráig

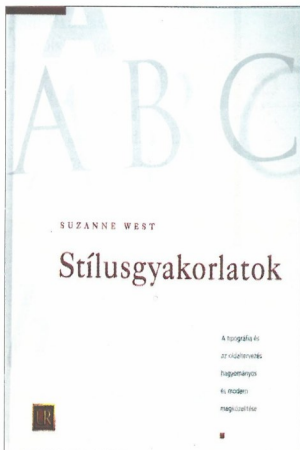
Epson-Olympus szaküzlet:
1111 Budapest, Soroksár u. 11. Lc
Tel.: 466-5419
E-mail: eposn@qwerty.hu
Nyitva: hétköznap 10-18 óráig

COMPF AIR '99
"A" pavilon 303.

Könyvajánlat

STÍLUS- gyakorlatok

Suzanne West *Stílusgyakorlatok* című könyvéből megismerhetjük az oldaltervezés hagyományos és modern formáit, s azt, hogy mi minden kell egy jó reklámhoz.

Örvendetes, hogy immár nem nekünk kell keresni egy-egy terméket, hanem az eladni akarók keresnek meg bennünket az ajánlataikkal. Ez a lehetőség azonban csapdát is rejt mindkét fél számára. Az egyik oldal csak magát hibáztathatja a nem megfelelő döntésért, a másiknak pedig nagyon jó hirdetéskell készítenie, hogy a vásárlók az ő termékét válasszák. Emiatt válik egyre fontosabbá a reklám. Szórolapok és hirdetések lepnek el bennünket, de igazán szépet, a szemnek kellemeset csak ritkán találhatunk közöttük.

Suzanne West *Stílusgyakorlatok* című könyvéből nemcsak az oldaltervezés hagyományos és modern formáit ismerhetjük meg, hanem az is kiderül, milyen sokat jelenthet a megfelelő szín és betűforma megválasztása, hogyan kell a feliratokat elhelyezni, hogyan „csalhatunk”, vagyis hogyan csaphatjuk be a szemünket, hogy kellemes legyen egy-egy könyvet, újságot, hirdetést elolvasni.

Betűről betűre • A kiadványszerkesztés alapja még most is a *hagyományos stílus*. A betűtípusok kiválasztása, a szöveg szedése, a megfelelő címbetű nagyon fontos. Az esztétikai szempontoknál a szimmetria, a szövegoldal zártsága, változatossága, a helyes arányok megtalálása jelenthet segítséget. Lényeges az oldalak szerkesztésénél, hogy mit szeretnénk hangsúlyozni, a szöveget, az ábrákat vagy az olvasóhoz szóló üzenetet.

A könyvből megismerhetjük a *betűszerkesztés módjait*, a főbb betűtípusokat, megnézhetjük a különböző típusok keveréseinek az eredményét is. Fontos az *olvashatóság*, a vizuális hatás kérdése is. Ehhez a témakörhöz tartozik a bekezdések, betűközök helyes ará-

nyának kialakítása. A textúra megtörése, a betűk méretváltozása kiemelheti a lényegét.

A *modern stílus* eltérést jelent a hagyományostól. Kiderül, miért lehet a kevesebb több, milyen pluszt adhatnak a *kontrasztok*, az optikai csalások. A számítógép alkalmazásával leegyszerűsödnek a formák, könnyebb megvalósítani a különböző elképzeléseket, a grafikai és tipográfiai elemeket.

Elmélet és gyakorlat • Segítséget, útmutatást kapunk lépésenként a tervezéshez. Megismerjük a *margó*, az *alapháló*, a *modulháló* kialakításának a jelentőségét, amelyekkel könnyebben megtaláljuk a legjobb csoportosítást, elrendezést.

A *munkafüzet* fejezetben magunk is kipróbálhatjuk az olvasottakat. Megtanulhatjuk a szerkesztés alapjait, amiben sokat segítenek az átlók, a segédvonalak, az arany metszés szabályai. Megismerhetjük milyen lehetőségeket rejt a *tömbös szedés* vagy a különböző sorhosszság. Olvasás közben észrevétlenül elsajátíthatjuk a tipográfia szakkifejezéseit, a tervezés elveit is.

Nem véletlen, hogy a *Stílusgyakorlatok* könyv a mai kor slágeréről, az *internetes kiadványszerkesztésről* is szól. Azok számára, akik a hálózathoz szeretnének kapcsolódni, és azon keresztül szeretnék az üzletüket fejleszteni, fontos, hogy ajánló oldalaik elterjenek az átlagostól, egyediek, tetszetősek és kifejezők legyenek. Ha ezek a felhasználók végigolvassák az *UR Könyvkiadó és Multimédia Stúdió* gondozásában megjelent kiadványt, akkor a munkájuk bizonyára még sikeresebb lesz.

Nagy Emese

Digitális közlönyök és jogszabályok

Együtt a múlt, a jelen ÉS A JÖVŐ

Tíz estendeje kezdődött a *közlönykiadás elektronizációja*. Abban az időben ugrás-szerűen megnőtt a publikálandó jogszabályok száma, a szövegek gyorsan és jelentősen változtak. A jogszabályszovegek gyakori módosulását – a hagyományos technikákkal – már csak nehezen tudta követni a kiadói gyakorlat. A Közlönykiadónak időről-időre ki kell adnia a hatályban lévő jogszabályok teljes gyűjteményét, s ezt a roppant szerteágazó feladatot *csak számítástechnikai eszközökkel* lehet időben és megfelelően teljesíteni. Létrehoztak egy *naprakész kiadói adatbázist*, amely a különböző időpontokban hatályos szövegváltozatokat, továbbá a jogszabályok hasznos és fontos adatait – életbelépés időpontja, a jogszabály kibocsátójának a megnevezése – is tartalmazta. Az adatbázis segítségével készültek a kiadó különféle papíralapú kiadványai is.

Folyamatos fejlesztés • A Magyar Hivatalos Közlönykiadó először a floppylemezekben frissített *DOS-GEM alapú JOGÁSZ rendszert*, majd az olcsó és gyorsan frissíthető, *CD-alapú Jogtár rendszert* készítette el. A sokféle keresési-kényelmi szolgáltatással felruházott megjelenítő program nemcsak a joganyag elérését egyszerűsítette, hanem a keresési időt is a korábbi töredékére csökkentette. A következő fejlesztési lépcsőben létrehozták az *online szolgáltatással kiegészített CD-Jogász számítógépes jogszabálygyűjteményt*.

A CD-Jogászhoz sokféle kényelmi szolgáltatást fejlesztettek. Így például folyamato-

A Közlönykiadó, törvényi kötelezettségének megfelelően, időről-időre köteles kiadni a hatályban lévő jogszabályok teljes gyűjteményét. E feladatot azonban csak számítástechnikai eszközökkel lehet időben teljesíteni.

hamarosan elkészülő *szakirodalmi ajánló* is nagy segítség, hiszen a felhasználó szakemberek által gondosan válogatott, *havi frissítésű bibliográfiát* kap. A cél ugyanaz, mint eredetileg: hiteles információt adni, hivatalos forrásból, korszerű formában.

san karbantartott *szaklistákba rendezve* szolgáltatja egy-egy jogterület (adó jog, lakás jog) legfontosabb anyagait, s egyre több szakgáts kiadvány egészíti ki az alapszolgáltatást. Ezek jogszabálynak nem minősül, de a gyakorlatban nagyon fontos anyagokat is tartalmaznak *multimédiás formában*, például az *APEH állásfoglalásait, iránymutatásait*. A

Naprakész adatok • A fejlesztés jelenlegi szakaszában a Magyar Hivatalos Közlönykiadó jogi adatbázisa már online módon – *e-mail, web* – is elérhető (*kozlony@mhk.hu, www.mhk.hu*). Így a változások a lemezfrissítések közötti időben is követhetők. Az interneten elérhető szolgáltatások bárki számára felhasználhatók, tehát akik nem előfizetői a CD-Jogásznak, azok is hozzáférhetnek. Természetesen ilyenkor magasabb a használati díj.

A jogszabályok feldolgozása és karbantartása elismert szakértők munkájának az eredménye. Használatukkal a mindenkor jogalkalmazók *jó minőségű, bevett hibáktól mentes, hatályos szöveghez* juthatnak. ■

Lemez külskereskedőknek

Az AMPA intelligens könyv™-ek (CD-AROM-ok) sorozatot alkotnak: egy-egy témakör fontos összetevőit járják körbe ugyanazzal a rendszerfilozófiával, hasonló technikával-technológiával, azonos szerkezettel, felhasználóbarát megoldásokkal. A fejlesztők hangsúlyt helyeztek arra, hogy ezek a lemezek egy átlagos felszereltségű személyi számítógépen is futtathatók legyenek.

A CD-n több módon közelíthetjük meg a hatalmas adatbázist. A *Külskereskedés Kézikönyvében* összefoglalt anyagok, adatok egy-egy formában nem érhetők el a piacon, ráadásul a hasonló összetételű szakirodalom beszerzése vagy a gyakorlati problémák megoldásához szükséges szakértők igénybe vétele igen költséges. A CD gyakorlatiasabb megközelítést az átlagos szakkönyveknél, a jó tanácsok és a piaci információk kerülnek benne előtérbe. Nézzük meg ezek után közelebbről is a kiadványt!

Praktikus tudásanyag • Ebben a fejezetben az információszerezés valamennyi olyan lehetőségéről olvashatunk, amelyek a biztonságos munkavégzéshez szükségesek. Esettanulmányok, gyakorlati példák hozzák testközelbe az elméleti kérdéseket.

Tankönyv • Ez a rész, háttéranyagként, olyan elméleti ismereteket dolgoz fel, olyan terminológiákat magyaráz meg, amely ma már feltétlenül szükséges a kulturált munkavégzéshez. Az elméleti rész elsajátításához *középszikolai végzettség* is elegendő. A könyv gyakorlati részei mindig visszahivatkoznak az elméleti anyagra és viszont, azaz a felhasználó egy későbbi anyagrészt feldolgozásakor egyetlen gombnyomással megmagyaráztathatja az elméleti összefüggéseket.

Lexikon • Itt valamennyi szakkifejezés tömör magyarázata szerepel. A lexikon önálló olvasással is elérhető, de az éppen olvasott szöveg utal arra, hogy az adott kifejezésről magyarázatot is találunk. Ez a leírás egy kattintással megjelenik a képernyőn.

Munkavégzés, számítások • A számítógép segítségével a vállalkozó üzleti, pénzforgalmi tervet, árkalkulációt, banki hitel-előterjesztést készíthet, szakmai levelezést végezhet. Hiba esetén a program rávezet a megoldásra, és segít az elemzésben, értékelésben. A gép segítségével lehet például a GFC kamattámogatáshoz és egyéb pályázatokhoz szükséges anyagokat is elkészíteni. A felhasználó banki hitelkérelmeket, szerződés-köteleket készíthet.

Információsokor • Itt gyűjtötték össze a témához kapcsolódó adatbázisokat. Megta-

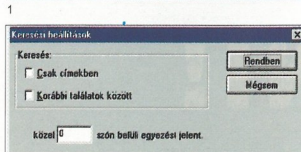
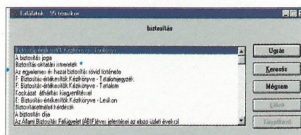

Egyre többen árulnak annak, ha egy könyvet elektronikus formában kapnak kézhez. A jövő az elektronikus kiadványoké. Az intelligens könyvek™ logikája szerint az egyes, önállóan is alkalmazható részelemek egy-egy-egy rendszeret alkotnak.

lálhatjuk a cégadozatbázisokat, a banki és piaci forráskeresket, a kamarák, szövetségek, külképviseletek címét.

Keresés • A keresőrendszer a megadott kérdéscsoportokra történő rákérdezés mellett a *keresztreferenciákat* is kezeli. Lehet kérdezni tartalomjegyzékre, szövegre, szavakra, kifejezésekre logikai összefüggésekre.

A *Külskereskedés Kézikönyv* több mint 4000 nyomtatott könyvdalal tartalmaz. Az elektronikus rögzítésnek és szakismeret-terjesztésnek ezt az új formáját az elsők között a *Multibridge Tanácsadó és Kereskedelmi Kft.* alkalmazta. Az 1994-ben kezdett kísérletet a *Gazdasági Minisztérium* és háttérintézményei karolták fel. A *Foxtrend Kft.* kivitelezésében már tíz hasonló könyv jelent meg.

1. Kereszthivatkozások segítik az eligazodást a külskereskedelem üveztőiben
2. Gyorsan és hatékonyan kereshetünk a több ezer könyvdalalnyi szövegben

Bestseller Németországban. Több mint 250 000 eladott példány.

NICKLES

PC- tuningolás '99

Hogy a maximumot ingyen
hozhassa ki a PC-ből.
Több mint ezer tipp, trükk és ötlet.

Computer
PANORAMA

Franzisz'

**Hogy a maximumot ingyen
hozhassa ki a PC-ből.**

**Több mint ezer tipp, trükk
és ötlet közel 600 oldalon.**

- a tuningolás alapfogalmai
- a legújabb processzorok
- Windows 95/98 gyorsan és könnyen
- a hardver megfelelő konfigurálása
- amit a CD-olvasókról és -írókról tudni kell
- grafika, videó, 3D
- a BIOS titkai
- tények a merevlemezekről:
telepítés és optimalizálás

MEGJELENT!

**Megrendelhető és megvásárolható a kiadónál,
vagy keresse a könyvesboltokban.**

Computer Panoráma Kiadói Kft., 1091 Budapest, Üllői út 25.
Telefon: 218-3011, fax: 217-2646, e-mail: c.panorama@cpanorama.hu

ELVIRA

Tökéletes hölgy, egyedi vonásokkal

A címben említett hölgy nem hús-vér teremtmény, bár emberek alkották – emberire. ELVIRA, azaz az Elektronikus Vasúti Utastájékoztató Rendszer készségesen segíti az utazókat.

A MÁV Rt. 1994-ben rendelkezett meg – nyomtatott menetrendkönyvének nyomdai előkészítéséhez – szegedi informatikai központjától a MEKKA kiadványszerkesztő programot. Ekkor kezdődött az ELVIRA története. A fejlesztőkben felvetődött, hogy miért ne lehetne egy *menetrendi lekérdező programot* írni? A lehetőségek adottak voltak, hiszen az ELVIRA alapjául a MEKKA letisztázott adatbázisa szolgált.

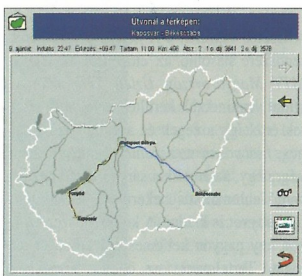
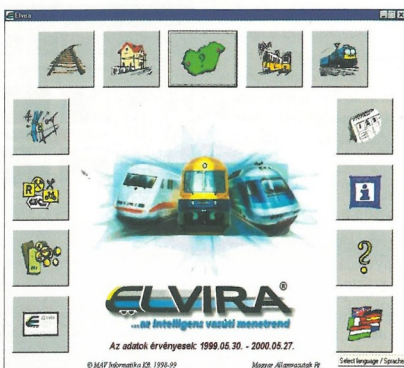
Szolgáltatások • Az ELVIRA

több mint egy menetrend-megjelenítő. *Útvojalajánlatokat készíti, időre optimalizál.* Az optimális utazási ajánlatok elkészítésekor figyelembe veszi a tömegközlekedési összeköttetéseket is. A felhasználó megadhat átszállóállomást és napszakot is. A lehetőségekről nyomtatható lista készíthető. Ezek tartalmazzák azt is, hogy mennyit kell fizetni, milyen mértékű a kedvezmény, milyen kocsiosztályon utazunk majd, és kell-e hely- vagy pótjegyet fizetnünk. A program az átszállásoknál megadja a két vasútállomás közötti utazás

módját és becsült idejét. Az útvojalat és az útvojalajánlatot térképen is megmutatja.

Újdonságok • Az idezi, 2.0-s változat már *kezeli az érvényességi időszakokat* (téli, nyári menetrend, illetve a MÁV Rt. havonta kiadott módosításait). Szébb lett a program grafikája is, bár még nem tökéletes. Az utas *átlós kap-*

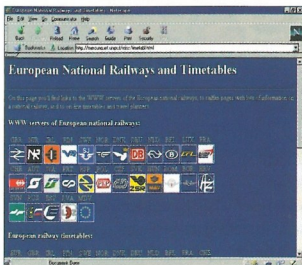
1. A *nyitóladról beszédes rajzok segítik az eligazodást*
2. Az *ajánlott útvojalat térképen is követhetjük*
3. *Internetkapcsolattal eljuthatunk az összes európai vasúttársasághoz*

csolatokat is láthat a képernyőn, amelyeket a nyomtatott menetrendben sokáig kereshetne. A szoftver *németül vagy angolul* is ért.

A program három változatban készült. Az *irodai verzió* nyújtja a legbővebb szolgáltatási kört. Mindazokat az információkat közli, amelyek a nyomtatott menetrendben megtalálhatók. A *közterületi verzió* csak az utazáshoz szükséges tudnivalókat tartalmazza, s a vasútállomásokon elhelyezett érintőképernyős tornyokban működik. A harmadik változat az *interneten* található.

Rádiadások • A CD az ELVIRA programon kívül mást is tartalmaz, s ettől válik egyedivé a magyar piacon. A *Hungarian Hotel Guide* 1999. évi kiadása alapján, három nyelven (magyar, angol és német) kaphatunk információ-

kat a magyarországi kereskedelmi szálláshelyekről, sok színes fotóval.

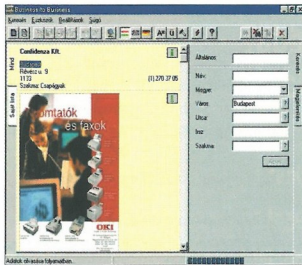
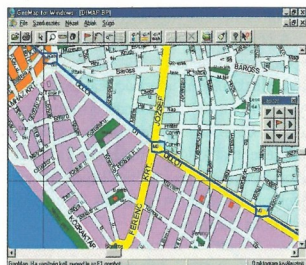
A második meglepetés valódi csemege. Az 1999. január 9-én Tokióban, 32 ezer néző előtt fellépő világhírű három tenor kísérelő *MÁV Szimfonikus Zenekar* felvételeiből hallgathatunk egyórányi válogatást.

Az elektronikus vasúti menetrendkönyv sikerét bizonyítja, hogy hétköznap átlagosan 1000-1500, míg hétvégén mintegy 500-750 internetlekérdezőt regisztrálnak.

Berta Sándor

Telefonkönyvek A bőrség ZAVARA

Bizonyára sokan egyetértenek abban, hogy a telefonkönyv adatbázisban sokkal használhatóbb, mint a papírváltozat. Cikkünk szerzője a Magyar Telefonkönyv Társaság két kompaktlemezen böngészett, s közelebből is szemügyre vette az ingyenes Budapesti Telefonkönyvet, illetve a fizetős üzleti változatot.

A Kerszöv-féle telefonkönyv nagyon népszerű. Emellett, a telefonkönyvek hivatalos kiadója, a Magyar Telefonkönyv Társaság is egyre jobb termékekkel jelentkezik. Ezek közül most kettőt mutatunk be.

Az ingyenes könyv • Az ingyenes budapesti CD-telefonkönyvet azok a közületek kapják, akik jelezték, hogy lemondanak tíz könyvről. Egyetlen bosszantó hibával találkoztunk csupán: a hálózatos telepítéshez *kódot kell kérni a kiadótól*, ami dühítő, hiszen ingyenes termékről van szó.

A telefonkönyv úgy is futtatható, hogy semmit sem installálunk fel a gépre, így a *lemez hordozhatóvá vált*. Keresni a *főprogrammal* lehet, ami a magyar mellett a német és az angol nyelvet is ismeri. Az ékezetfüggő keresés kikapcsolható. Ezzel elkerüljük a különböző ékezetkiosztású Windowsokból adódó problémákat. Külön lehetőség a *közületi előfizetők be- és kikapcsolása*.

A gyűjtések és a sok állomással rendelkező előfizetők a Windowsban megszokott fasztruktúrába kerülnek, azaz kereséskor az *előfizetőnek csak a főszáma* jön elő. A többi a mellette megjelenő könyvtárgyatógó gomb nyomogatásával kapjuk. A könyv több csa-

2. **A CD-n található GeoMap segítségével könnyen megtalálhatjuk úti célunkat**
1. A CD-n található GeoMap segítségével könnyen megtalálhatjuk úti célunkat
2. Az Üzleti Telefonkönyvbe csak az került, aki fizetett érte
3. A Budapesti Telefonkönyv az előfizetők minden adatát tartalmazza

tozott állományt is tartalmaz, reklámokat, bemásolt telefonkönyvoldalakait. A köztetszámok *külön help állományban* találhatóak. Érdemes kimásolni innen, így mindig kéznél lehet, ráadásul kis helyet foglal el a merevlemezben.

A fizetős változat • A fizetős verzió keretrendszere hasonló az előzőhöz. A CD az *MTT Magyarország Üzleti Telefonkönyve* címet viseli. Azok kerültek bele, akik fizettek érte, így a cégek és a vállalkozók, sajnos, *hiányosan szerepelnek benne*. Kelene végre egy, az amerikai sárga oldalakhoz hasonló automatikus bekerülésű, üzleti telefonkönyvet is kiadni. A keretrendszer azonban egy nagyon kellemes érdekességet tartogat. Tartalmazza az önálló terméként

már évekel ezelőtt megjelent *Geomap* szoftver telepítés nélkül is futtatható változatát. Így egy nagyon jól kereshető, korrekt *Budapest és Magyarország térképpel* leszünk gazdagabbak. Jó lett volna a nevezetességeket is felvinni, hiszen ez megkönnyíti azok tájékozódását, akik térképről keresik úticéljukat.

A CD-ken nincsen másolásvédelem – köszönet érte a kiadóknak –, ezért a legkülönbözőbb CD-meghajtókon is futnak.

Kis János

Vásárolhatunk a nemzetek ételeit bemutató szakácskönyveket és most már kompaktelemezeket is. Így például a gasztronómia területén tehetünk az ország tartományainban. Megismerhetjük tájleltelű ételeit, a különböző alapanyagokat, a főzési és a hőkezelési eljárásokat.

Az ételek a tartományok nevével azonosíthatók. A *szezsuanít* például (ami a bőség föld-

jét jelenti), a sok zöldség és hal, a csipős, erős fűszerek, a gyömbér és a hagyma jellemzi. A változatos ízlésvilágot *nyolcvan különleges receptleírás* teríti elénk.

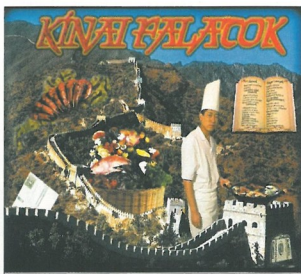
Képeslapok mutatják be a régi idők építészeti és kulturális emlékeit, a különleges tájakat, a sivatagot, a tengerpartot, a vízéseket, a mezőgazdaság jellegzetességeit, a rizsföldeket, a teraszos földművelést, a békatelepeket, a gyapot- és teailtényeket, a narancsligeteket. Az életképeken a különböző népviseleteket láthatjuk, miközben a kínai zenével is barátkozhatunk.

bemutaja a leggyakrabban használt fűszereket, szószokat, olajokat, eceteket, gombákat, magvakat, hagymákat, gyümölcsöket, zöldségeket, húsokat, halakat, rákokat. Ahhoz is ötletet kapunk, hol szerezzük be ezeket. Filmbejátszás segít abban, hogy fel tudjunk bontani egy homiárt, vagy hogy megfelelően daraboljuk fel a tintahalat.

Olvashatunk az étkezési szokásokról is. Vajon hányan tudják közölni, hogy egy ünnepi étkezés *legalább tizenkét fogásból* áll? Miért van szükség a levesre, hogyan kell megteríteni

Kínai falatok LEGYÜNK konyhaművészek!

Napjaink egyformaságát megtörhetjük, ha mondjuk beülünk egy étterembe, s új ízelet próbálunk ki. Igazi kihívást azonban az jelenthet, ha ezeket a saját konyhánkban, magunk állítjuk elő...

1. Eldönthetjük, melyik oldaláról ismerjük meg először Kínát
2. A képeslapok titokzatosnak tűnő helyekre is elkalauzolnak
3. Kiderül, milyen fűszereket kell használnunk

Az újdonságok bevezetése konyhánkba természetesen nem egyszerű feladat. Hogyan kezdjük étrendünk frissítését? Nos, mindenekelőtt az alapanyagok beszerzésével. A lemez

kínai szokás szerint az asztalt, hogyan kell készíteni a teát? Ezekre a kérdésekre is választ kapunk a *Konyhaművészet* című fejezetből.

Az *Eszközjár* bemutatja, milyen edényeket célszerű használnunk, milyen főzési technikákat kell megtanulnunk, hogyan díszítsük az elkészített ételeket.

A szakácskönyvből recepteket szerezhetünk, s leveseket, húsleleteket, szárnyasokat, tengeri csemegéket és egyéb finomságokat készíthetünk. Elolvashatjuk a hozzávalókat, s persze azt is, hogy milyen feladataink vannak a főzés előtt, és hogyan kell az ételt elkészíteni. A leírások mellett videórészletek segítségével meg is nézhetjük, hogyan készül el egy eredeti kínai étel.

Nagy Emese

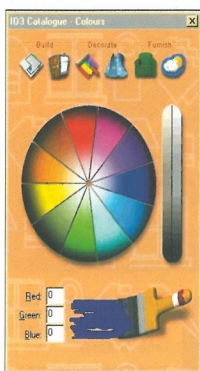
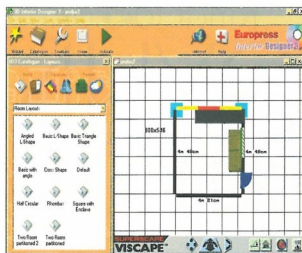
3D Interior Designer

Első saját otthonunk

Sajnos kevesen engedhetik meg maguknak, hogy az elképzeléseiket megvalósítsa többször is leccseréljék bútoraikait, évente tapétáztassanak, fessenek. Lehet, hogy egy új világítás vagy más színű falfelület viszont már megoldást jelenthet a számukra. Az *Europress 3D Interior Designer* programja megmutatja, hogyan nézne ki a lakásunk, ha változtatnánk rajta. Ehhez nem kell emelgetni, mestereket hívni, csak egy kis időt kell arra szánni, hogy megtanuljunk jól és gyorsan használni a lehetőségeket.

Lépésről lépésre • A program előnye, hogy üres lappal, pontosabban lakással indulhatunk. Bemutatja a belső tervezés *logikái folyamatait*. Először válasszunk szint és anyagot, ami majd megadja a lakásunk hangulatát. Ha már van elképzelésünk, akkor mérjük. Az adatok alapján megrajzolhatjuk az alaprajzot. A felkínált lehetőségekből választhatunk ajtót, ablakot. Tegyük ezeket is a helyükre az egér segítségével. A tervezés során a főszerep vitathatatlan az egéré, azaz a „fogd és vidd” technikáé. *Katalógusból* választhatjuk ki a megfelelő bútor- és kiegészítő darabokat, a polcokat, a fűtőtest-burkolókat, a beépített tárolókat, függönyöket. Ezeket a megfelelő méretre „szabhatjuk”, kicsinyíthetjük, illetve nagyíthatjuk. Az egér segítségével a bútorokat el is fordíthatjuk.

Különböző lehetőségeket kapunk a nappali, a konyha vagy az előszoba számára. A díszítésnél olyan apró részletek közül is válogathatunk, mint az olajkép vagy az akvarell, a vázák és a csészék. Fontos, hogy megtaláljuk a sötét és világos színek egyensúlyát. Ebben segít a széles szín- és kárpitválaszték. Egyetlen ecsetvonással átvarázsolhatjuk kapapénk, ágyunk huzatát.

2. Fínomhangolás • Amikor berendeztük a lakásunkat, próbálkozhatunk a különböző *világításokkal*. Kiderül, milyen árnyhatást kapnánk a helyi- vagy a központi világítással. A lakásban körben járva megnézhetjük munkánk eredményét, sőt *meghallgathatjuk, honnan, milyen lenne a tévé vagy a hi-fi-berendezések hangja*. Kiderül, mit látunk az ablakon kinézve, mert a programban még ezt is beállíthatjuk. Kész terveinket kinyomtathatjuk. Ha van internetkapcsolatunk, mások számára is elérhetővé tehetjük a terveinket, és meg-

lth az ősz, vége a nyaralásnak. Egyre több időt töltünk a lakásunkban, s valószínűleg egyre többször gondolunk arra, hogy ideje lenne átrendezni. Van, akik előrelátók, tervet készítenek. Az átlag azonban „csak” próbálkozik, s a tologatások után derül ki, hogy nem minden fér el az új helyén. Kinek viszont a birtokában van a 3D Interior Designer CD, azt nem érheti ilyesfajta kellemetlen meglepetés.

1. Az első lépés: az alaprajz elkészítése
2. A színválasztás még a gépen sem egyszerű
3. Körbejárhatjuk a lakás minden zug zugát

nézhetjük, melyek a lakáskultúra divatirányzatai.

A lemez egy háromrészes sorozat egyik darabja. Külön CD-k foglalkoznak a *házi barkácsoldással és a kerttervezéssel*. Sajnos a kezelési leírások angol nyelvűek, ez korlátozhatja a felhasználók számát, ám a próbálkozás mindenképpen hasznos és kellemes időtöltést nyújthat az újító kedvű, amatőr lakberendezőknek.

N.E.

3Com Palm V

Elviszi a PALM-át

A 17 dekagrammos eszköz, 12x8x2 centiméteres méretével kényelmesen elfér a zsebünkben. A Palm OS 3.0 operációs rendszerre immár szabványnak számít, így folyamatosan jelennek meg hozzá az újabb és újabb alkalmazások, programok. Ráadásul az operációs rendszer és az eredetileg beépített alkalmazások *Flash ROM*-ban vannak, így a fejlesztéseket könnyen követhetjük.

A *Palm V* *határidőnaplót*, *címjegyzéket*, *tennisvalólistát*, *feljegyzéskészítőt*, *számológépet* és *elektronikus levelezőprogramot* tartalmaz. Az adatokat kis ceruzával lehet bevinni. Nem kell más tenni, mint az úgynevezett *grafitit* területre berajzolni a betűket, számokat, és azok gépelt változata azonnal megjelenik a megfelelő mezőkben. Azt, hogy melyik karaktert hogyan kell írni, gyorsan meg lehet jegyezni. Kis gyakorlás után a szokásos kézírás sebességével lehet betáplálni az adatokat. A *Palm V* kiválóan elboldogul a különleges karakterekkel is, az ékezetes betűket is két tollvonással beírhatjuk. A *kézírás felismerésének pontossága akár 100 %-os is lehet*, ha a meghatározott vonalvezetéssel írunk.

Aki használ elektronikus határidőnaplót, címjegyzéket, jól tudja, hogy *legalább két példányban* kell rögzítenie az adatait. Egyszer a zsebre vágható eszközbe, egyszer az asztali számítógépébe. A két tárolóeszköz állandó naprakészen tartása gyakran reménytelen feladat. A *HotSync Manager* elegánsan megoldja ezt a gondot is. Ha telepítettük a számítógépünkön a programot, csak egyetlen gombnyomással, és már meg is történt az összes adatbázis (naptár, címjegyzék, feljegyzések, e-mail) szinkronizálása. Ez az adatsere alkalmas arra is, hogy a *Notes*, az *Organizer* és számos levelezőprogram, például az *Outlook* információit

letöltse a *Palm V*-re. A 2 Mbájtos memória nagyjából 6000 cím, 3000 naptári bejegyzés, 1500 tennivaló, 200 átlagos elektronikus levél tárolására elegendő.

A szinkronizáláshoz a soros csatlakozót vagy a beépített infravörös portot használhatjuk. Az adatsere alatt a *Palm V* teljes memóriája átkerül az asztali számítógépre, így akkor sem kell aggódní, ha lemerül az akkumulátor. A feltöltést követően az eredeti memória visszatölthető.

A *Palm V* eleget tesz a *Palm Computing Platform* előírásainak, így számtalan kereskedelmi, shareware és freeware programot használhatunk vele. Az új programok a szinkronizáció során kerülnek a *Palm V*-be, és így lehet őket kitörölni.

Bár ez utóbbira memóriatarakérosságból jó darabig nincsen szükség, hiszen még egy grafikus, nyolc nehézségi fokú sakkprogram is alig 20 Kbájti.

A beépített infravörös porton keresztül más *Palm* eszközökkel is összekapcsolódhatunk. Ezek lehetnek korábbi *3Com* gyártmányok, de az *IBM WorkPaddel* is lehet adatot cserélni. Az infraport arra is használható, hogy infracsatlakozóval felszerelt mobiltelefonnal is kapcsolatot teremtsünk. Ha ez megtörtént, akkor a *Palm V*-tel karbantarthatjuk a telefon SIM kártyáját, SMS-üzeneteket fogadhatunk és küldhetünk, sőt még internetezhetünk is. Ez utóbbihoz a

A *3Com* gépei a világ legsikeresebb palmtopjai. A folyamatos fejlesztés legújabb állomása a *Palm V*. Megtartotta elődjei jó tulajdonságait, ám még vékonyabb lett, és elemek helyett akkumulátort szereltek bele.

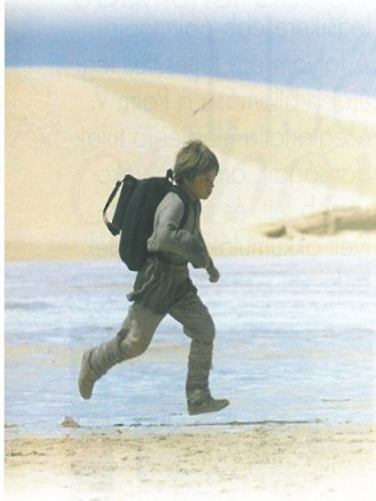

1. Akár egy nagyvállalat információs rendszere is elfér a tenyerünkben
2. Egyetlen gombnyomással a *Palm V* és a PC között
3. A beépített infraporttal a számításon külső eszközökkel csatlakozhatunk

Palm V-be beépített *TCP/IP* protokollon keresztül többféle levelező- és böngészőprogram közül választhatunk.

A *Palm V* csöppnyi és elegáns házában *valóságos erőmű* lakozik. A *PalmOS* operációs rendszere pedig már minden olyan program megtalálhatunk, amelyeket a *PC*-ken használunk. A zsebre vágható gépek között egyértelműen az övé a palma.

Gyarmati László

Talán csak a mozibemutatók esetén mondhatjuk el, szerencse, hogy le vagyunk maradva Amerikától. Így a Csillagok háborújának első részére is jobban felkészülhetünk. Izgalmas híradásokkal és filmrészletekkel felcsigázva várhattuk egy fél évig a hazai premiert. A számítógépes játékok azonban nem késtek ennyit, a PC-monitorán már korábban megjelentek a baljós árnyak.

minőség. Vártak, vagy talán még most is várnak, hogy egy szélesvásznú mozi közepére kapjanak jegyet, ahol körülölelik őket ennek a fantasztikus világnak a képei és speciális hanghatásai.

A film legújabb folytatásának első részével egy időben *három CD-ROM program* is megjelent, amelyek a vásznon látható történet egyes részeit dolgozzák fel, illetve a film készítésének a háttérét foglalják össze.

A LucasArts a nyár elejére időzítette az *Episode One: Racer*, a *The Phantom Menace* és az *Episode I: Insider Guide* piacra dobását. A két első játékban a reflexeinket tehetjük próbára, igaz, meglehetősen eltérő módon. Míg a *The Phantom Menace*-ben inkább lövöldözniünk kell, addig az *Episode One: Racer* egy vérbeli verseny. A harmadik program a *Star Wars* megszállottak bibliája. Sehonnan nem juthatnak ennyi adathoz kedvenc filmepozukról.

Episode One: Racer • A *Pod Racer* néven ismertté vált játék ötvézi mindazt, ami egy

Star Wars örület

A kezdet kezdete

A bevezető olvastán, talán többen arra gondoltak, hogy a nagy port felkavart, a tengerentúli bemutatóval egy időben az internetre került változatról szeretnénk szólni. Tény, hogy a film MPEG változata a csillagrombók sebességével terjed Magyarországon is. Kézről kézre jártak a másolt CD-k, és a hálózaton is többen kínálták az illegális kópiákat. Akiknek nem volt számítógépük, egy mozi-jegy árértékű zártkörű vetítéseken csodálhatták a videokamerával felvett változatot, amit jobb helyeken még magyar felirattal vagy hangalámondással is kiegészítettek. Az igazi *Star Wars*-rajongókat azonban hidegen hagyta ez a

igazán jó száguldozós programhoz kell; megkér irányíthatóság, gyönyörű grafika, és ami talán a legfontosabb, örületes sebesség. A *filmben látott futurisztikus motorverseny* élhetjük át újra a számítógépi segítségével. Az apró szervizdroidoktól kezdve a legváltozatosabb kelműjű, lebegő végtagokkal megáldott furcsa teremtményekig, mindenkiel találkozhatunk a programban, aki csak felbukkant a mozivásznán. Még az ifjú *Anakin Skywalker* bőrébe is belebújhatunk, mert természetesen ő is szerepel a válaszható pilóták között.

A játékokban különböző nehézségi szintű bajnokságokban vehetünk részt, de felsőbb osztályba csak egy-egy liga megnyerése után kerülhetünk. A dobogós helyezésekért *pénzdíjakat* vehetünk át, és a későbbiekben ezekből gazdálkodhatunk. A versenyeke ugyan nincs vezetési díj, de az esetleges javítási költségeket és a fejlesztéseket nekünk kell fizetnünk. A siklónkat folyamatosan *tuningolhatjuk*, és erre bizony szükségünk is lesz, hiszen minél magasabb osztályban indulunk, annál erősebb és jobban felszerelt ellenfelekkel kell megküzdenünk.

Egy versenysorozat *nyolc futamból áll*, és akárcsak a Formula 1 világában, a résztvevők egyik helyszínről a másikra vándorolnak. *A játékban ez nyolc bolygót, vagyis nyolc különböző éghajlatú és kinézetű világot jelent.* Magasabb osztályokban is ugyanezek a bolygókon versenyzünk, de a pályák vonalvezetése és nehézsége természetesen eltérő. Egy-egy bajnokság sikeres teljesítése után meghívást kapunk *különleges versenyeke*re is, ezek felétek meg a titkos pályáknak, amolyan úrbéli *Bajnokok Ligájának*.

Az irányítás könnyen elsajátítható, és a különleges mutatványokra – mint például az oldalgáz vagy a hajó bedöntése – is csak a magasabb osztályokban lesz szükségünk.

The Phantom Menace • Amint erre a címe is utal, a program teljes egészében a mozifilmre épül. Néhány apró különbségtől eltekintve, lépésről lépésre végigjátszhatjuk az első rész történetét. Ha elég ügyesek vagyunk, *olyan helyszínre* is eljuthatunk, amelyek *kimaradtak a Baljós Árnnyakból*.

A játékok eredetileg akció és kaland keverékeként hirdették, de a Phantom Menace inkább az első kategóriába tartozik. Igaz, néha tárgyakat kell felhasználnunk a továbbjutáshoz, gyakran beszélgetnünk is kell a filmből

megismert szereplőkkel, a hangsúly mégis a *lövöldözésen* van. A háromdimenziós világban többnyire hátulról-felülről látjuk a hőszünetet, így kell végigverekedni magunkat a gyakran nehéz pályákon. Szerencsére a fénykardunk – és még tucatnyi egyéb fegyver – mindig kéznél van, így kevés gyakorlattal, némi szerencsével és nagyon sok türelemmel teljesíthetjük a feladatokat.

A *program látványvilága hűen követi a Baljós Árnnyakat*, így akinek még nem sikerült jegyet váltania a második évvezred utolsó Star Wars filmjére, az inkább várjon a játékkal.

Insider Guide • Senki sem tagadhatja, hogy a Csillagok háborúja több mint egy, pontosabban most már négy, film. Ez a világ már kilépett a mozivásznakról, könyvek, képregények, számítógépes játékok, modellek viszik tovább az eredeti történetet és szereplőket. Nem tudunk a filmtörténelemben még egy olyan alkotásról, ahol *fordított sorrendben készítették el egy sorozat részeit*. Persze nem csak ebben rendezhető az Episode I. *A speciális látvány- és hanghatások* olyan tárházat vonultatja fel, amely valószínűleg évekbe meghatározta a filmkészítési technikáját.

Legalább olyan érdekes egy ilyen film kulisztáikaiba bepillantani, mint magát a filmet megnézni. Az Insider Guide két CD-jén kedvünkre böngészhetünk. Elolvashatjuk az összes szereplő történetbeli életrajzát, amiből olyan részleteket is megtudhatunk, amelyek még a filmből sem derülnek ki. Meghallgathatjuk néhány jellegzetes mondatukat, megnézhetjük a rájuk legjellemzőbb filmrészleteket. Ezek a videorészletek természetesen sokkal jobb minőségűek, mint a bevezetőben emlegetett kalózfelvételek. (Igaz viszont, hogy csak rövid bejátszásokról van szó.)

Több hosszabb videót is találunk a lemezen, amely a George Lucas-szal és a többi ké-

szítővel felvett beszélgetéseket tartalmazza.

Akinek van türelme, csaknem az egész filmet végignézheti állóképeken, hiszen több mint 2000 kép és a hozzártozott történet között lapozgathatunk.

A filmben komoly szerepet játszanak a különböző technikai eszközök, droidok és járművek. Ezek felépítése, adatai, jellemző használati területe részletes leírásokban szerepel, és a szereplőkhöz hason-

lón, ezeknek is meghallgathatjuk a hangját, s megnézhetjük a jellemző mozgását.

Ott lehetünk a tervező asztalnál, amikor még csak rajzokon léteznek a csillagközi űrhajók és a bolygókon közlekedő járművek. Végigkísérhetjük, hogyan építették meg a modelleket, sőt háromdimenziós, forgatható ábrákon is tanulmányozhatjuk az apró részleteket.

Nehéz lenne felsorolni a két lemez tartalmát, azonban mindenképpen említést érdemel a *The Saga* elnevezésű rész, ahol elolvashatjuk a monumentális, fantasztikus történet eddig filmre vitt részeit. Izgalmas mondatokat ismerhetünk meg a készülő második és a még csak ötlet szintjén létező harmadik epizódról is. Aki pedig már Star Wars szakértőnek képzelet magát, több száz kérdésrel mérheti le, mennyire van vele az Erő.

Lám Gábor – Gyarmati László

Hangok és hidak

ANDREA BOCELLI: Sogno

1992-ben fedezte fel a bársonyos hangú toscanai világtalan tenort *Zuchero*, a popénekes. Azóta *Andrea Bocelli* két komolyzenei és három popalbumot jelentetett meg, s csodahangja az ismeretlenségből a világhírre repítette.

E könnyebb fajsúlyú CD-jén tizennégy dalt énekel, közülük három duettben. A partnerei: *Celine Dion*, *Eros Ramazotti* és *Dulce Pontes*. Valamennyi kompozíció érzelmes, pátosszal teli, szívbe markoló, a „hangalávalót” az olasz szimfonikusok húzzák. Bocelli hangja valóban bámulatosan szép: ha kell, csengő, ha kell, szárnyaló, magasba ívelő, ha kell, lágy vagy épp erőteljes – mindenképp magával ragadó. Még annak a figyelmét is felkelti, aki nem kedveli ezt a komolyzenéhez közelítő popstílust, ezt a túlonút is lírai, érzelmes almfajt. (*Polydor – Universal Music*)

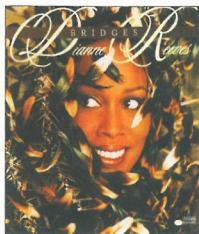
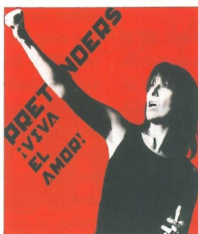
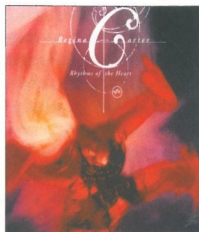
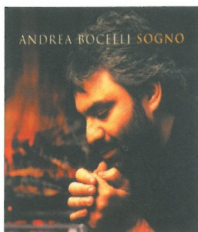
REGINA CARTER: Rhythms of the Heart

Könnyen megjósolható, hogy *Regina Carter* a következő évek egyik legsikeresebb és legtöbbet foglalkoztatott sztárja lesz az amerikai jazzpiacon. Amikor *Cassandra Wilson* legfrissebb lemezének izgalmas és újszerű hangszereléséről esett szó, már

megemlékeztünk róla. Ott lehetett először hallani a haját hosszú copfokban viselő fekete lányt. Most végre zenekarvezetőként áll előtünk a fiatal hegedűművész, és káprázatos sokféleségben csillantja fel tudását: a műsort a *Gershwin-féle Oh, Lady, Be Good!*-dal kezd, amelyben a virtuóz hegedűt ismerjük meg; a *Mojito* a finom latin atmoszférától lesz olyan megkapó; egy sokat játszott jazz-standard, az *Our Delight* a vadonatúj hangszereléstől válik ismét élővé. S akik *Cassandra Wilson* rajongói, azoknak is szolgál meglepetéssel az ifjú detroiti hölgy: CD-jén feldolgozta ugyanis a *The Temptations* egykori sikerszáját, a *Papa Was a Rollin' Stone*-t, amelyet most reggae-tempóban tolmácsol, *Miss Wilson* vendégszereplésével. (*Verve – Universal*)

PRETENDERS: Viva El Amor!

Az Ohióban született vagány *Chrissie Hynde* még a hetvenes években ruccant át Amerikából Angliába szerencsét próbálni. Számos próbálkozása után 1978-ra sikerült összehoznia három társával első zenekarát, amelynek a *Pretenders* nevet adta. Az 1980-as kiváló albumukat ma a *post-punk* jelzővel illeti a kritika, a következőket pedig újhullámos beütésű melodikus rocknak nevezi. A mára 48 évesé „érett”,

lehiggadt, kétgyermekes zenész-asszony újult erővel csapott a hűrok közé, hiszen öt év elteltével, 1999-ben jelentkezett öttagú csapatával új, háromnegyed órás stúdióalbummal, rajta tizenkét szerzeménnyel. Csaknem valamennyi dal zenéjét és szövegét *Chrissie Hynde* szerezte. Három társa közül a dobos, *Martin Chambers* a leghűségesebb, már két évtizede is zenészpартnere volt a *Pretenders*nek. Kicsit blonde-s, nyers, éles hangjával, erőteljes gitárkísérettel tűnik ki *Chrissie* a mai pop-rock megannyi tucatalakja közül. (*Wear Warner Music*)

DIANNE REEVES: Bridges

Dianne Reeves úgy jellemzi magát, mint aki „jazz-érzékenységgel” megáldott, de más zenei világokkal kísérletező énekesnő. Elutasítja a hagyományos kategóriákat; azokon felülemelkedő tolmácsa szeretne lenni a szívéhez közel álló daloknak. Ezért, mint az új lemezének a címe mutatja, hidat ver a különböző populáris zenei stílusok közé, s a finom ízléssel kiválasztott „slágereket” saját előadói alkatához igazítja. A *Bridges*-t hallgatva nem marad kétségünk, hogy az énekesnő terve

sikerült: mind a kíséret, mind az énekstílus megújult. Lemezének címadó számát, a brazil Milton Nascimento szerzeményét ki meri emelni az eredeti bossa novás tempóból, és balladisztikus dallá formálja. Amikor az új felfogás megszólaló Suzanne-t, Leonard Cohen egykori slágerét hallgatjuk vele, nem tudjuk eldönteni: jazznek vagy valami másnak minősítsük. A *Bridges* persze nem csak átiratokból áll. Reeves új szerzeményei, ha lehet, még szebbek, mint a „hozott anyagok” variációi. (*Blue Note – EMI-Quint*)

JOE LOUIS WALKER: Preacher and the President

A most ötvenéves, San Francisco-i születésű muzsikás a progresszív rockzene virágkorában volt fiatal, de érdeklődése kezdetől fogva a blues felé vonzotta. Ám eltérően számos pályatársától, ő nem a kipróbált blues-örökzöldök tolmácsolásával vitte sikerre a lemezeit, hanem modern felfogású saját darabokkal. Elvet csinál abból, hogy a korongjain szinte kizárólag saját melódiák hangozzanak el; a nagy elődök: *Sonny Boy Williamson*, *Howlin' Wolf* vagy *Muddy Waters* slágerait koncertjeire tartogatja. A hagyománytisztelertet mindig is ötvözte a korszerűséggel. Kompozícióiban ügyesen egyensúlyoz a blues, a rhythm and blues és a félgyors rock között. Hallgassuk csak meg az *I'm Not Messin' Around* vagy a *Y&T*-t: a fűvosszekció szerepeltetése a háttérben a néhai *Otis Redding*-a, a korai *James Brown* vagy *Wilson Pickett* világát idézi, de a gitárjáték egy rocklemezre kíváncsokra. A CD lassú sláger, a *Pride of a Fool* például teljesen Redding-stílusban szól. Az új lemezen az énekes Walker az elsőbbség a hangszeres zenészekhez képest. (*Gitanes/ Verve – Universal*)

MIKE OLDFIELD: Guitars

Alighogy megjelent a 46 éves ír zeneszerző-előadó legújabb lemeze a nagyvilágban, európai koncertturnéja első állomásaként Budapestre látogatott. Mivel a másfél órás koncerten csak néhány új szerzemény bemutatására volt mód, marad otthon a lemezjátékos, hogy alaposan megismerjük a dob- és basszushangokat is – élő gitárokkal, midi gitárral vagy samplerrel varázsolta elő. A művész eredetileg arra gondolt, hogy a lemez felvételeihez vendéggitárosokat hív, de aztán elállt e gondolatától, mondván, inkább a saját tehetségét csillogtatta meg. Azért a nagykörül sem feledkezett meg, így – többek között – *B. B. King*-ről, akinek a stílusában fogant is egy szerzeménye (*B. Blues*). A Guitars „oldfieldos” muzsika gazdag, dallamvezetéssel, hangszerelési ötletekkel, virtuozitással, előadói bravúrokkal. (*Oldfield Music – Warner Music*)

DAVE WECKL BAND: Synergy

A címben szereplő idegen szólt általában biológusok használják olyan jelenségek leírására, amikor egy organizmus más organizmusokkal együttműködve old meg valamilyen feladatot, amelynek elvégzésére egy magában nem lenne képes. Fordítsuk le mindent a zene nyelvére: *Dave Weckl* új lemezén ez nagyon profi zenészek mesteri együttműködését jelenti, amely igényes fúziós zenét eredményez. Ha az egyéni felfogású hangszereléseknél és előadók-nak az őseit keressünk, visszajut-

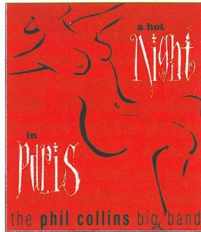
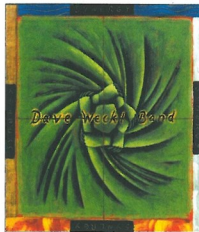
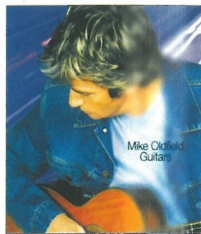
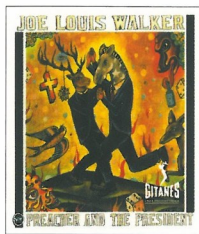
nánk egészen a *Weather Report* (lásd a *Swunk* című szerzeményt!), a *Stepsig*, valamint *Chick Corea Electric Bandjéhez*, amelyben ki más lett volna a dobos, mint – a már akkor is szuper-tehetséges, de pályakezdő – *Dave Weckl*. A lemeznyitó *High Life*-ban jó füllel meghallható a zene afrikai eredete. Az *A Simple Prayer* attól válik oly különös hangulatú balladává, hogy *Buzz Feiten*, Weckl rockos keménységű gitárvirtuózja itt nejlónhúros gitáron játszik. A *Rettegés foka*, azaz *Cape Fear* című darabban *Tommy Kennedy* basszusgitárszólója említendő elsősorban, bár ezt a számot is a dobalapozás különlegessége határozza meg. (*Stretch – Karsay*)

THE PHIL COLLINS BIG BAND: A Hot Night In Paris

Phil Collins először 1966-ban, tizenöt éves korában hallotta *Buddy Rich* big bandjét, és azonnal megragadta a hangzás. Majd felfedezte *Count Basie*-t, *Duke*

Ellington, és el is határozta, hogy egyszer majd megalakítja saját big bandjét. Erre, több tucat *Genesis*- és szóloóalbum elkészítését követően, harminc évet kellett várnia. 1996-ban alakult meg fűvós csapata, a *Quincy Jones* vezényletével fel is lépett Európa színpadain. Tavaly újra összeállt a tizenkilenc(!) tagú gárda, hogy valóságos kuriózumként mutakozzon be Amerikában, és térjen vissza Európa pódiumaira.

E párizsi koncertet rögzítő koncert fantasztikus zenei utazást ígér a zenebarátoknak. Annak is, aki az eddig ismert *Phil Collins*-munkásságot kedveli, hiszen főleg *Genesis*- és *Collins*-darabok szólnak meg, de annak is, akit eddig hidegen hagytak az előadó dalai, ám szereti az igényes nagyzenekari jazz-muzsikát. Az énekes a mikrofon mögül ezúttal visszahűződik eredeti hangszere, a dob mögé, hogy alázatosan és szeretetteljesen kísérvé zenésztársait, akikhez szólistaként még meghívta *Gerald Albright* alt-, *James Carter* tenorszaxofonost és *George Duke* billentyűst. A fel-

csendülő tíz kompozíció mind feldolgozás, amelyben új értelmet nyernek a jól ismert dallamok. (Wea – Warner Music)

MAGNETIC NORTH ORCHESTRA: Solarized

Az „orchestra” szó megtévesztő: ne várjon senki jazz big bandet vagy szimfonikus nagyzenekart. Mindössze tíz tagból áll az *M. N. O.* norvég csoportosulás. Ebből hatan játszanak különböző jazzhangszereken, a maradék négy tag szabályos vonósnegyest alkot. A kompozíciók (egyáltalán *Jon Balke* zongorista/szintetizátoros munkái) mindegyike a jazz-szextett és a klasszikus vonós kvartett jellegzetességeit figyelembe véve íródott, amelyből egyértelműen következik a zene kísérleti jellege. A modern kamarazenei hangzást percekre felváltja ugyan a tiszta euro-jazz, illetve a progresszív hangszeres rock (*Circular*), de a domináns mégis a jazz és az egyfajta populáris kortárs zenét ötvöző idióma marad. Balkénak és társainak az elképzelései persze nem minden előzmény nélkül valók: jó tíz évvel ezelőtt *Warren Vaché* korntetművész készített egy CD-t jazz-kiszenekarral, valamint a *Beaux-Arts* vonósnegyes részvételével. Az *M. N. O.* zenéje egyszerre modern és szép, az azonban igaz, hogy odafigyelést, koncentrációt kíván, mint a „komolyzene” általában. (*Sonet/EmArcy – Universal*)

CHICK COREA & ORIGIN: Change

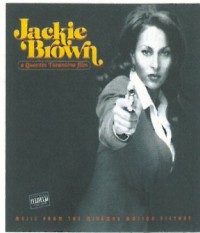
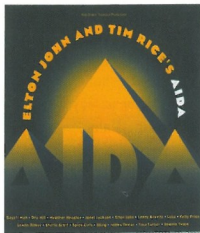
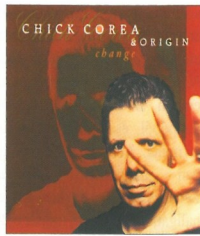
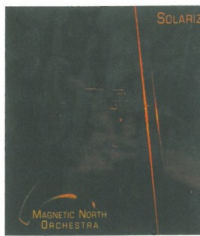
Akármit is csinál *Corea*, produkcióit a legtöbb érdeklődő nagy ovációval fogadja. Megjósolható volt, hogy a sokféle kísérlet után a hagyományos (értsd: akusztikus)

jazzhez való visszatérés várható pályáján. Nos, a zongorista az *Origin* nevű együttesnek ezt a feladatot szánta. Eddig három lemezt készített a remekül válogott társaság, s ahogy mind jobban megismerkedünk az új *Corea*val, azt érezzük, egész munkásságának egyik legjobb vállalkozását sikerült megvalósítania. Szextett-ről van szó, amelyben *Corea* csak akusztikus zongorán dolgozik, valamint nemrégiben felfedezte magának a marimbát, ezt a primitív afrikai xilofonfajtát, amelyet – állítása szerint – egy zongora és egy dob „keresztözdeként” használ. Az *Origin*ban rajta kívül a háromtagú fűvőszekció érdemi a legtöbb figyelmet. *Corea* bőgőse, *Avishai Cohen* pedig az egyik legnagyobb tehetség a kilencvenes évek második felében. Az *Origin* szvinget és modern jazzt egyaránt hibátlanul játszik. (*Stretch – Karsay*)

ELTON JOHN AND TIM RICE'S AIDA

A *Dianát* elbűcsúztató jeles dalszerző és előadó, *Elton John*, a *Webber*-musicalok szövegírójával, *Tim Rice*-szal már dolgozott együtt, amelynek eredménye *Az oroszláncok betétdalával* elnyert Oscar-díj lett. A *Disney* vezérkara ezúttal arra kérte fel a sikerkerestőt, hogy valami mást alkosson. A felkérés eredménye egy önálló színpadi forgatókönyv lett, több mint egyórányi muzsikával. *Tim Rice* az *Aida* történetéhez nyúlt.

Az idén tavasszal megjelent album tizennégy dala már slágerré vált darabokat is tartalmaz. Különösen *Elton John* kettősei népszerűek. Így a *Written In The Stars* *LeAnn Rimes*szal, az *I Know The Truth* *Janet Jackson*nal vagy az *A Step Too Far* *Heather Headley*vel, aki *Aidát* formálta meg a színpadi bemutatón. *Tim Rice*

nem győzi hangsúlyozni, hogy e CD nem egy musical lemezváltozata: a dalok itt nem a színpadi megjelenés sorrendjében hangzanak el, sőt akad olyan dal is, mely fel sem csendül a Broadway-n. Az előadók listája igen impozáns: *Sting* reggae-t énekel, *Tina Turner* rhythm & blues-t, a *Spice Girls* csipős négyesfogata egy hatvanas évekbeli, *Supremes*-stílusú dalt szólatalt meg, csakúgy, mint *Lenny Kravitz*, a *Boyz II Men* érzelmes dalát *Shania Twain* különösen szép lírai dala követi. (*Mercury – Universal*)

JACKIE BROWN

Aki szereti *Quentin Tarantino*-t, szeretni fogja új rendezését, *Jackie Brown*t, és szeretni fogja a film zenéjét tartalmazó korongot is. Hogy miért? Mert a zene remekül erősíti fel azt a frivol hangulatot, mely e filmből árad. A zene itt egyúttal a főhősöket is jellemzi. Az egyre jobban felpörgő sztoriban a remek vágások egyben zenei vágásokká is válnak. *Bobby Womack* jellegzetes

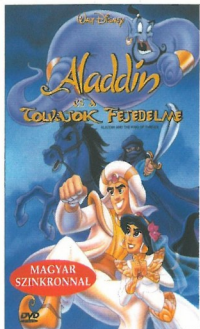
soula, az *Across 110th Street* szól az első felvételen – és a nyitójelemben, amint feltűnik *Jackie Brown*, a mexikói járattal megérkező stewardess, akit figyelő szemek már követnek... Fekete zene csendül fel a *Brothers Johnson*tól, ballada *Johnny Cash*tól, rap *Foxy Brown*tól, remek *Randy Crawford*tól a régi *Crusaders* jazz-funky-darab, a *Street Life*, *Minnie Riperton*tól az *Inside My Love*.

Természetesen nem maradtak el a *The Delfonics* (*Jackie Brown* kedvenc zenekara), a tőlünk is érzelmes *Didn't I Blow Your Mind This Time*-mal, amely többször is dramaturgiai funkciót kap a filmben. Mint minden album dala, ezek is élvezhetők anélkül, hogy láttuk volna a filmet, ám e CD tizenhét darabjának a hatása nagyságrendekkel megnő, ha fel tudjuk idézni magunkban a *Tarantino*-művet történéseivel, szereplőivel, fordulataival. (*Warner Music*)

Falus Tamás,
Máté J. György

Aladdin and the King of Thieves

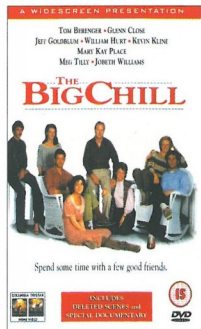
Magyar cím: Aladdin és a tolvajok fejedelme
 Főszereplő(k):
 Rendező: Tad Stones
 Képméret: 4:3
 Hang: magyar, angol francia
 Felirat: angol, német
 Színrendszers: PAL
 Időtartam: 80 perc

Értékelés
 Hang: 5,
 kép: 5,
 film: 4,
 összérték: 4

The Big Chill

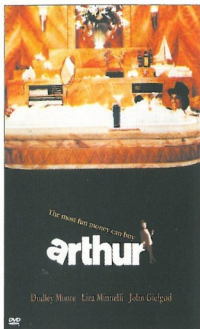
Magyar cím: A nagy borzongás
 Főszereplő(k): Tom Berenger, Glenn Close, Jeff Goldblum, William Hurt
 Rendező: Lawrence Kasdan
 Képméret: 16:9
 Hang: angol, német, francia
 Felirat: magyar, angol, német
 Színrendszers: PAL
 Időtartam: 105 perc

Értékelés
 Hang: 4,
 kép: 4,
 film: 4,
 összérték: 4

Arthur

Magyar cím: Arthur
 Főszereplő(k): Dudley Moore, Liza Minelli, John Gielgud
 Rendező: Steve Gordon
 Képméret: 16:9
 Hang: angol, német, francia
 Felirat: magyar, angol, német
 Színrendszers: PAL
 Időtartam: 117 perc

Értékelés
 Hang: 4,
 kép: 4,
 film: 4,
 összérték: 4

10

Magyar cím: Bombanó
 Főszereplő(k): Dudley Moore, Bo Derek, Julie Andrews
 Rendező: Blake Edwards
 Képméret: 16:9
 Hang: angol, német, spanyol
 Felirat: magyar, angol, német
 Színrendszers: PAL
 Időtartam: 118

Értékelés
 Hang: 4,
 kép: 4,
 film: 4,
 összérték: 4

Sphere

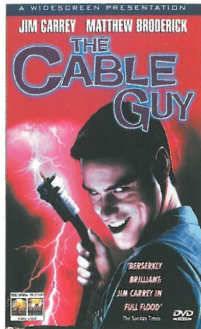
Magyar cím: Gömb
 Főszereplő(k): Dustin Hoffman, Sharon Stone, Samuel L. Jackson
 Rendező: Barry Levinson
 Képméret: 16:9
 Hang: angol, német, francia
 Felirat: magyar, angol, német
 Színrendszers: PAL
 Időtartam: 142 perc

Értékelés
 Hang: 5,
 kép: 4,
 film: 5,
 összérték: 5

The Cable Guy

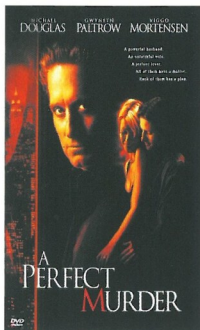
Magyar cím: Kábelbarát
 Főszereplő(k): Jim Carrey, Matthew Broderick, Leslie Mann
 Rendező: Ben Stiller
 Képméret: 16:9
 Hang: angol, német, francia
 Felirat: magyar, angol, német
 Színrendszers: PAL
 Időtartam: 91 perc

Értékelés
 Hang: 5,
 kép: 4,
 film: 4,
 összérték: 4

A Perfect Murder

Magyar cím: Tökéletes gyilkosság
Főszereplő(k): Michael Douglas,
Gwyneth Paltrow, Viggo Mortensen
Rendező: Andrew Davis
Képméret: 16:9
Hang: angol, német, francia
Felirat: magyar, angol, német
Színrendszer: PAL
Időtartam: 107 perc

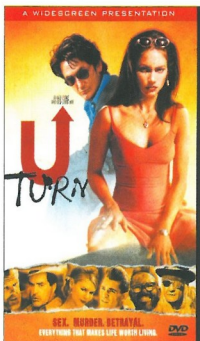

Értékelés

Hang: 4,
kép: 4,
film: 5,
összérték: 5

U Turn

Magyar cím: Halálkanyar
Főszereplő(k): Sean Penn, Billy Bob
Thornton, Jon Voight, Jennifer Lopez,
Nick Nolte
Rendező: Oliver Stone
Képméret: 16:9
Hang: angol, német, francia
Felirat: magyar, angol, német
Színrendszer: PAL
Időtartam: 125 perc

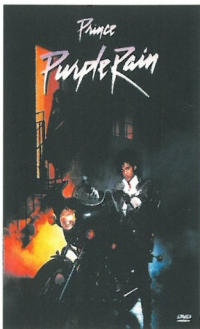

Értékelés

Hang: 5,
kép: 5,
film: 4,
összérték: 4

Purple Rain

Magyar cím: Bibóreső
Főszereplő(k): Prince, Olga Karlatos,
Billy Sparks
Rendező: Albert Magnoli
Képméret: 16:9
Hang: angol
Felirat: magyar, angol, német
Színrendszer: PAL
Időtartam: 94 perc

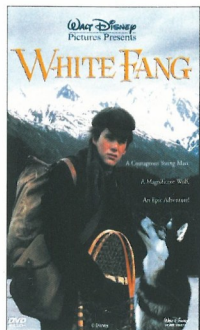

Értékelés

Hang: 4,
kép: 4,
film: 2,
összérték: 3

White Fang

Magyar cím: Fehér agyar
Főszereplő(k): Klaus Maria
Brandauer, Ethan Hawke, Seymour
Cassel
Rendező: Randal Kleiser
Képméret: 16:9
Hang: magyar, angol
Felirat: angol, német, francia
Színrendszer: PAL
Időtartam: 107 perc

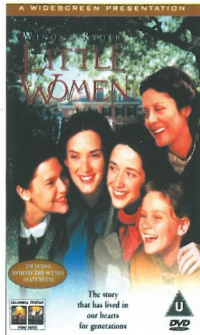

Értékelés

Hang: 4,
kép: 5,
film: 4,
összérték: 4

Little Women

Magyar cím: Kisasszonyok
Főszereplő(k): Winona Ryder, Gabriel
Byrne, Susan Sarandon
Rendező: Gillian Armstrong
Képméret: 16:9
Hang: angol, német, francia
Felirat: magyar, angol, német
Színrendszer: PAL
Időtartam: 115 perc

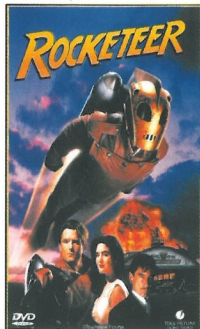

Értékelés

Hang: 5,
kép: 5,
film: 5,
összérték: 5

The Rocketeer

Magyar cím: Rocketeer
Főszereplő(k): Bill Campbell, Jennifer
Connelly, Alan Arkin, Timothy Dalton
Rendező: Joe Johnston
Képméret: 16:9
Hang: magyar, angol
Felirat: angol, német, francia
Színrendszer: PAL
Időtartam: 108 perc

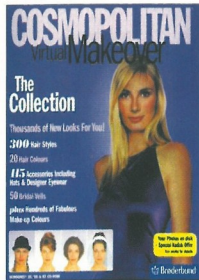

Értékelés

Hang: 4,
kép: 4,
film: 4,
összérték: 4

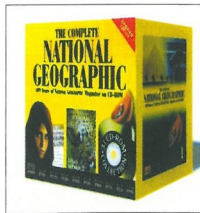
Cosmopolitan Virtual Makeover

Nincs meglegedve a külsejével? Más frizurát szeretne? Szívesen kipróbálná a legdivatosabb sminket? Mindezt virtuálisan is megteheti ezzel a programmal. Nem kell hozzá más, csak egy fénykép, és máris kezdődhet az átváltoztatás. 300 frizura, 20 hajszín, több száz arcfesték, 100 márkás szemüveg és színes kontaktlencse közül válogathatunk. Mindehhez számos kiegészítőt is választhatunk. A leendő menyasszonyok 50 hajviseletet és fátylat próbálhatnak fel. Elolvashatjuk a Cosmopolitan szerkesztőinek a tanácsait és, ha van internetkapcsolatunk, letölthetjük a szezon vezető frizuráit is.

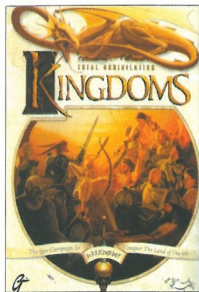
The Complete National

A hatalmas dobozban 31 CD-ROM-t találunk, amelyen rajta van a National Geographic 109 évfolyamának összes anyaga. Minden egyes oldalt megnézhetünk, ami 1888 óta megjelent. Ezek a lapok a szöveg mellett a képeket is tartalmazzzák, és akár ki is nyomtathatjuk őket. A különleges keresőrendszer segítségével gyorsan megtalálhatunk egy szövegrészletet, térképet vagy fényképet. Ez utóbbiak száma megdöbbentő: 180 ezer fotó és illusztráció szerepel a lemezeken. Mivel a teljes magazin oldalakat digitalizálták, érdekes azt is végignézni, hogyan változtak 100 év alatt a hirdetések, reklámok.

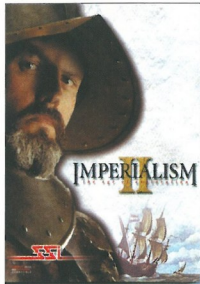
Kingdoms

Hatalmas seregek csapnak össze, erdők és városok égnek porig, amikor az uralkodók az ősi varázslatokhoz nyúlnak. A játékban négy király uralkodik, egy-egy mágius erejű segítségével. Ha egy kézbe kerülnek ezek a varázstárgyak, gazdájuk örökéletű, mágius király lesz. A játékoson múlik, mikor mivé válik az ősi birodalom, az élet vagy a pusztulás lesz a jövő. A hadvezetési képességeket erősen próbára teszik az áthatolhatatlan erdők, mocsarak és sziklás hegység. A varázslatok rémséges katonákat, sárkánylovass seregeket adnak a játékosok kezébe. A Kingdoms az interneten keresztül is játszható.

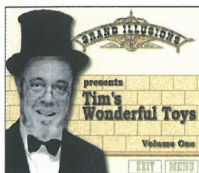
Imperialism II

A cél Európa egyesítése. Az erőforrásokkal való gazdálkodás, a kereskedelem, a felderítések, a diplomáciai manőverek és a hódítások teszik összetetté, sokoldalúvá ezt a játékot. Negyvenféle katonai és civil egység, valamint 300 év technológiai újdonságai segítik erőfeszítéseinket a 16. századtól egészen a 21. századig. A nemzetek politikai és diplomáciai sajátosságait kifinomult mesterséges intelligencia határozza meg. Szövetségeket és ellenségeket az interneten keresztül is szerezhetünk.

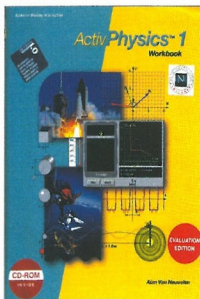
Tim's Wonderful Toys

A Grand Illusions cég CD-ROM-ján 113 játék bemutatását találjuk, amelyek Tim Rowett angol gyűjtő nyolcezer darabos játégyűjteményéből valók. A bemutatott játékok a következő fejezetekbe tartoznak: topológiai, mágneses, optikai, dinamikus, természettudományos, elektronikus, művészeti és ügyességi, szórakoztató és furdangos játékok. A bemutatás segít megismerni működésük elvét, ezzel megfoghatóbbá tesznek egy-egy természettudományos fogalmat, jelenséget. A videófájlok önállóan is lejátszhatók a CD-ről.

Active Physics 1-2

A két CD-ROM felöleli a hazai középiskolák fizika tananyagát. Külön fejezetek foglalkoznak a mozgás leírásával, a hajtásokkal, a körmozgással, a munkával és az energiával. Megismerhetjük az impulzus, a forgómozgás, a termodinamika és a rezgések összefüggéseit is. Megfelelően internetes világunknak: a teljes anyag webböngészővel kezelhető. A tananyag szöveges leírását szimulációs programok és videóillusztrációk egészítik ki. A programban beépített jegyzetkönyv van, amelyet ActivPadnek neveznek.

Légsúlyú notesz

A Compaq bejelentette az Aero család legújabb tagját. Az Aero 8000 a Compaq első Handheld PC Professional (H/PC Pro) eszköze, és az első olyan mobil termék, amelybe beépítették a Smart Card technológiát. Ezzel bizton-

ságosan lehet hozzáférni a vállalati adatokhoz. A noteszgép mindössze 283,5x221,5x25,4 mm-es, a tömege 1,2 kg. A billentyűzet mérete a szabványos klaviatúra 95 százaléka. A telepek 13 órás folyamatos működésről gondoskodnak.

Az Aero 8000 230 MIPS teljesítményű, 64 bites, 128 MHz-es SH4 Hitachi RISC processzort és Smart Card író/olvasó berendezést tartalmaz. A kis gép memóriája alapkiépítésben 16 Mb-ot, és 64 Mb-ig bővíthető. Egy 256 Kb-átos flashmemória tárolja a jelszót és az egyéb, például az indításhoz szükséges adatokat. A 10"-os, 256 színű SVGA képernyő 800x600 képpont felbontású. A beépített V.90 módos átviteli sebessége 56 Kbps.

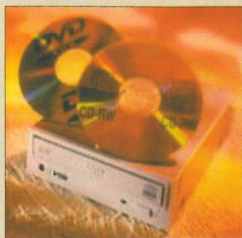
Philips MP3-lejátszók

A Philips – mások példáját követve – úgy határozott, hogy maga is szerencsét próbál az MP3-as lejátszók piacán. A cégóriás 2000 elején szeretné bevezetni azt a szilárdtest alapú audio-lejátszót, amellyel zenét lehet majd letölteni az internetről. Az új lejátszókat cserélhető flashmemória-kártyákkal szerelik fel, amelyek körülbelül egyórányi digitális minőségű anyagot tárolnak. A szilárdtest alapú audioeszközök előnye a hagyományosok-

kal (például a sétálómagnókkal) szemben, hogy digitális minőségű zenét kínálnak, ütésállók és könnyűek.

A Philips nem egyedül vág bele a vállalkozásba. Megállapodást kötött a RealNetworks céggel, hogy majdani audioeszközeiben a RealJukebox és a RealJukebox Plus rendszereket használja. Ezeknek köszönhetően a felhasználó mindent megtehet, amire a zenehallgatáshoz szüksége van: letöltheti, lejátszhatja, rendszerhez kedvenc zeneszárait.

DVD-ROM-ba oltott CD-RW

A Toshiba egy különleges, DVD-ROM-ba oltott CD-RW „hibrid” meghajtót jelentett be. A DVD-ROM és a CD-RW a high-end asztali PC-k két legnépszerűbb kiegészítőjévé vált az elmúlt évben. Az újríró DVD-meghajtók azonban – magas árak miatt – még nem terjedtek el széles körben, ezért a számítógépekben ma még a csak olvasni tudó DVD-ROM-meghajtók vannak túlsúlyban. A Toshiba SD-R1002 egyike az első olyan meghajtóknak, amelyek kombinálják a két

technológiát. Az új eszköz kompatibilis a régebbi DVD-ROM- és CD-ROM-lemezekkel. Asztali és hordozható PC-kben, valamint munkaadóállomásokban is használható. Az SD-R1002 meghajtót szeptembertől kínálják, 400 dollár körüli áron.

Internetes videokamera

A Logitech QuickCam Express egyszerűen installálható és alkalmazható szoftver- és hardvercsomag. A felhasználóknak nem kell más tenniük, mint a számítógéphez csatlakoztatni a kamerát, telepíteni a szoftvert, és megnyomni a gombot a videofelvétel elindításához, illetve egy fotó exponálásához. Ahhoz pedig, hogy egy fotót mondjuk az interneten keresztül küldenek

el, csak egyetlen kattintás kell, mert a gombnyomásra működő csatolási funkció minden további feladatot végrehajt. A fogadóoldalon nincsen szükség speciális kamerára vagy szoftverre – a legtöbb PC-n és Macintosh számítógépen

egy újabb kattintás megmutatja a fotót.

A QuickCam Express csomag az összes olyan szoftvert tartalmazza, amelyre videó e-mailek, állóképek készítéséhez vagy akár két ember közötti online beszélgetéshez szükség lehet. A csomagban egy audio-wizard program is helyet kapott, hogy megkönnyítse a videobeszélgetésekhez szükséges mikrofon telepítését.

Két új minidiszka

Két új családtag jelent meg ez év nyarán az egyre növekvő Sharp digitális családban: az MDMS722H és az MDMT20H hordozható minidiszka.

Méretre mindkettő csupán fele a hordozható CD-lejátszóknak. Digitális felvételeket is lehet velük készíteni, szabadon választható hangforrásból, így például a legkorszerűbb Sharp Music Cent-

rekből, hiszen ezeken már vannak digitális csatlakozók.

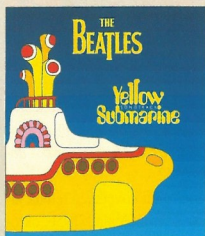
Az MDMS722H modell hangra induló felvevőt tartalmaz, amely csatlakoztatható mikrofonjával tökéletes hangfelvételt készít. Sokoldalú felhasználási lehetőségei mellett koncerteken és konferenciákon is kitűnő társ, a felvétel csúcsmínősége garantált. A készülékek távvezérlővel kiegészített fülhallgatóinak első-sorban sportoláskor vehetik hasznát. A rögzített felvételek rendezgetésére és cserélgetésére is van lehetőség. A rázkódás-gátló pedig autózetésben vagy akár biciklizés közben is folyamatos, nagyszerű minőségű lejátszást kínál.

Sárga tengeralattjáró

Harminc évvel azután, hogy a Beatles útjára indult megmennteni a világot a Kék Mufurcok támadásától, most – eddig még sehol nem látott és hallott minőségben – újra vízre bocsátja a Sárga tengeralattjárót.

A film videokazettán, újrakevert és digitalizált zenéje pedig CD-n jelent meg. A rajongók már régen vártak erre a filmzenére, hiszen a *Yellow Submarine* albumon csak hat Beatles-szám szerepelt. Az eredeti film színeit kockáról kockára renoválták: újraszínezték, hogy élesebbek és élénkebbek legyen.

Ezzel egy időben a Beatles hangmérnökei az Abbey

Road-i stúdióban digitalizálták és újrakeverték az eredeti hanganyagot.

Az utómunkálatok olyan hanghatásokat eredményeztek, amelyeket még a Beatles sem hallott eddig. Korábban egyébként már digitalizáltak Beatles-albumokat, de ez az első olyan, amelyet újrakeverték.

Védett monitorok

A számítógép- és monitor-egyrő Maxdata harcot indított az emissziós sugárzás ellen: *Benline* modelljeit az úgynevezett *WaveTer* (Wave Terminator) technológiával szereli fel, s ezért nem kell külön fizetni. A Maxdata csoporthoz tarto-

zó *Triple Trian Ltd.* által kifejlesztett alkalmazás az elektromos sugárzások kompenzálásával küszöböli ki az emberi szervezetre káros hatásokat. A *Triple Trian* azt tervezi, hogy a szabadalmazott technológiát más gyártóknak is felkínálja.

A *WaveTer* technológia a *longitudinális* elektromágneses sugárzást veszélytelen sugárzássá transzformálja, és a tér különböző irányába szórja szét. Az alkalmazás központi eleme a *Möbius-hurok*, egy csavart dróthurok formájú elektromos vezeték.

Minden alkalomra

Az *Ericsson* bemutatta legújabb mobiltelefonját, az *A1018*-ast. Az újdonság azok számára készült, akik mindig, mindenhol igénylik a kommunikációt. A telefon öt különböző színben és több színes előlappal kerül forgalomba, így számtalan egyéni szinkombináció alakítható ki.

Az *A1018* sima, tetszetős burkolatával tökéletesen illik a kézbe. A telefon grafikus kijelzője könnyen olvasható, a kiterjesztett, teljes körű beszédkódolás pedig tökéletes hangminőséget kínál. Lehetőség van adat, fax és rövid üzenet kezelésére is. Az *A1018* kompatibilis az *Ericsson* mobil iroda egyéb berendezéseivel. Az *A1010s kettőssávú mobiltelefon* a GSM 900-as és a GSM 1800-as frekvenciasávra terveztek. Könnyen elfér az öltönyzsebben vagy az irattárcában, sőt a ruhára is csíptethető.

Az 1956-os év enciklopédiája

A nyáron jelent meg az 1956-os Intézet *Európa közepén – Magyarország a jelenkorban* című történeti CD-ROM sorozatának első darabja: *1956. Enciklopédiája, A magyar forradalom és szabadságharc 1956. október 6 – december 12.*

A lemezen a következő témák találhatóak: kronológia – 1956. október 6-tól 1956. december 12-ig, életrajzok – a korszak közel 600 fontos szereplőjének életútja, bibliográfia – 2000 tételes szakirodalmi tájékoztató, térképek – Budapest és számos vidéki város 1956-ban, emlékművek – a forradalom vértanúinak és hőseinek állított emlékek, multimédia – 800

fénykép, 16 archív filmrészlet és közel egyórányi hangdokumentum.

Az 1956. Enciklopédiája multimédia CD-ROM-ot a nagyközönség számára készítették. A kiadványt kézikönyvként forogathatják középiskolások és egyetemisták, tanárok és kutatók, egykori résztvevők és mai érdeklődők. Leíró jellegű, az értékelését a felhasználóra bízta. Célja, hogy teljes egészében, az egyre gyorsabban kibontakozó multimédia-kultúra követelményeinek megfelelően mutassa be az 1956-os forradalmat.

A CD-ROM-ot a Magyarország jelenkori történetét feldolgozó sorozat első darabjának szánták.

A Gateway legújabb E-1400-es gépe a rendkívül kedvelt E-1200-es gép helyét veszi át, belépő szintű Celeron-alapú üzleti felhasználásra alkalmas asztali számítógépként. A vállalkozások egyre jobban törekkenek arra, hogy költségghatékony, biztonságos, menedzselhető, szervizelhető asztali gépeket vásároljanak. Az E-1400 ezeknek az igényeknek tesz

eleget. Ezt a rendszert kisméretű hálzába helyezték, hogy az olyan helyhiányos vásárlók igényeinek is eleget tegyenek, mint a foglалási központok, pénzügyi központok és művelődési intézmények. Az E-1400-es gép alaplapján megtalálhatjuk a video-, audio- és hálózati vezérlőket, így a legtöbb alkalmazás esetén nem lesz szükség hardverbővítésre.

CÍMTÁR

Termék	Gyártó/ Forgalmazó neve	Címe	Telefonszáma
3D Interior Designer	CD Multimédia	1054 Bp., Zoltán u. 13.	332-9923
A Kijelkeskedés Kézikönyve	MultibrIDGE-AMPA	1042 Bp., Kassai u. 56-58/a	370-4819
A természetek enciklopédiája	Panem Kiadó	1132 Lehel u. 3/b	320-8203
Ábálok Zsiráf	CD Multimédia	1054 Bp., Zoltán u. 13.	332-9923
Active Physics	EduPrim	3545 Miskolc 1. Pf.: 469.	(46) 411-629
Bryce 4	Trans-Europe	1026 Bp., Volkmann u. 2.	392-0700
Cambridge Science Media	EduPrim	3545 Miskolc 1. Pf.: 469.	(46) 411-629
CD Jogász	Magyar Hivatalos Közlönykiadó	1085 Bp., Somogyi B. u. 6.	(80) 200-723
Cosmopolitan Virtual Makeover	Modern Média	1081 Bp., Népszínház u. 28/a	333-6804
Denon DVD-lejátszó	Infotéka	1138 Bp., Váci u. 161.	329-1438
DVD videó filmek	InterCom	1145 Bp., Bácskai u. 28-36.	467-1400
Ericsson T18s	Ericsson Magyarország	1037 Bp., Labcork u. 1.	437-7100
Imperialism II	Modern Média	1081 Bp., Népszínház u. 28/a	333-6804
Kínai falatok	CD Multimédia	1054 Bp., Zoltán u. 13.	332-9923
Kingdoms	Modern Média	1081 Bp., Népszínház u. 28/a	333-6804
Magellan GPS-készülékek	Guards Távkezelési Rt.	1077 Bp., Rottenbiller u. 33.	461-3084
Manó muzsika	Profi Média	6500 Baja, Déri Frigyes sétány 4.	(79) 325-467
Mighty DVD-lejátszó	Serco	1066 Bp., Ó u. 46.	374-0371
Multimedia Fusion	CD Multimédia	1054 Bp., Zoltán u. 13.	332-9923
Nakamichi DVD-lejátszó	AIDA Audio	1117 Bp., Prielle K. u. 4.	203-8838
National Geographic	Modern Média	1081 Bp., Népszínház u. 28/a	333-6804
Nyelvmester Pusz	Vision-Xtreme	1117 Bp., Október huszonharmadika u. 9.	361-3996
Panasonic DVD-lejátszó	Panasonic Magyarország	1114 Bp., Neumann J. u. 1	382-6060
Phillips DVD-lejátszó	Phillips Magyarország	1119 Bp., Fehérvári út 84/a	382-1700
Pioneer DVD-lejátszó	BoSys Magyarország	2040 Budaiör, Károly király u. 145.	(23) 430-946
Samsung DVD-lejátszó	Samsung Electronics	1039 Bp., Lehel u. 15-17.	388-7925
Sharp DVD-lejátszó	EMMI-Sharp	1115 Bp., Bartók Béla u. 86.	209-3664
Sony DVD-lejátszó	Sony Hungária	1135 Szegedi út 35-37.	270-8500
Starwars: Phantom Menace	Modern Média	1081 Bp., Népszínház u. 28/a	333-6804
Starwars: Racer	Modern Média	1081 Bp., Népszínház u. 28/a	333-6804
Thomson DVD-lejátszó	Thomson Hungary	1137 Bp., Radnóti M. u. 2.	329-3480
Tim's Toys	EduPrim	3545 Miskolc 1. Pf.: 469.	(46) 411-629
Yamaha DVD-lejátszó	Albacomp	1065 Bp., Nagymező u. 25.	331-8108

GOLD GAMES

14.995,-

Az előző nagy siker volt...
... itt a folytatás !!!

23 teljes verziójú játék 24 cd-n egyetlen válogatásban fantasztikus áron !
Számoljon utána... **Egy játék alig több, mint 600 Ft !** Mit kap ma ennyiert...?

TOMB RAIDER, PANZER GENERAL 3D, P.O.D.,
HAVE A N.I.C.E. DAY, VIRTUA FIGHTER 2, IMPERIALISMUS,
STREET RACER, G-NOME, SUBCULTURE, stb...

JAGGED ALLIANCE 2. magyar nyelvű kézikönyvvel

9.995,-

Zsoldosok... Kormányzók... Harcosok... Pénz...
Vezesd egy ország szabadságharcát zsoldosaid élén !
Légy katona, diplomata, zsoldosvezér és stratégia egy
személyben, és lépj be a Jagged Alliance 2. izgalmas világába...

2 in 1

akció!

ROBORUMBLE

2.995,-

JAGGED ALLIANCE

SHOGG 昇岡
mobile armor division

TopWare
INTERACTIVE

VÁRJUK VISZONTELADÓK JELENTKEZÉSÉT !

TRAVELBOX - Hungária Kft.
3201 Gyöngyös, Pf.310 Tel/Fax: 37/315-905
www.travelbox.hu tbh@interdet.hu

AZ ÁRAK AZ ÁFÁT ÉS A POSTAKÖLTSÉGET TARTALMAZZÁK.

MAGYAR HIVATALOS KÖZLÖNYKIADÓ

Mert a CD-JOGÁSZ®

- az egyetlen olyan számítógépes jogszabálygyűjtemény, amelyek tartalma hivatalos forrásból származik és ezért az egyedüli hiteles
- a hatályos jogszabályokon kívül már a Bírósági Határozatokat, az APEH Értesítőt, a KSH jelzőszámokat is tartalmazza
- a havi CD lemezekkel együtt komplex kiszolgálást ad, és mindezt a jelenleg elérhető legkedvezőbb áron nyújtja Önnek.

Garancia

A CD-JOGÁSZ® mindenkor a Magyar Közlönyben hivatalosan közzétett, hatályos joganyagot, illetve azok korábbi szövegváltozatait tartalmazza. Erre garancia, hogy az adatbázis közvetlenül a Magyar Közlöny számítógépes nyomdai tőpeldőanyagának felhasználásával készül.

Most jó hír, hogy

- a megújult CD-JOGÁSZ®-t **változtatlan áron** rendelheti meg (bármilyen esetleges árváltozás az előfizetéseket a lejáratig nem érinti)

- 1999. december 31-ig az új, éves előfizetők teljes **rendszerbeépítési díját elengedjük**, előfizetésüket pedig külön térítés nélkül **2000. december 31-ig meghosszabbítjuk**.

Az akció alatt kérésére – megfelelő számú érdeklődő esetén és előzetes egyeztetés alapján – ingyenes termékmismetert előadást tartunk saját székházunkban vagy bárhol az országban. Nagyvevők, egyetemi hallgatók részére speciális kedvezmények. Visszonteladók jelentkezését is várjuk.

Forró drót: **06 (80) 200-723**

Az alábbi szelvényen rendelje meg vagy kérjen termékünkől bővebb tájékoztatást:

- Előfizetem a CD-JOGÁSZ® 1 / 5 / 10 / 25 / 100 munkahelyes változatát példányban.
Előfizetési időszak: fél év / egy év. Előfizetés kezdete: év hónap.
Rendszerbeépítési díj: 12 000 Ft + áfa. Havi előfizetési díj: 3 000 / 4 000 / 5 000 / 6 000 / 8 000 Ft + áfa.
(Kizárólag új, éves előfizetés kedvezménye: 2000. december 31-ig meghosszabbított előfizetés, rendszerbeépítési díj nincs!)

- További információt kérek a CD-JOGÁSZ®-ről.

Név, cím: _____

Ügyintéző, telefon: _____

Kézbesítési cím és név: _____

Dátum: _____ Cégszerű aláírás: _____

Kérjük, hogy a szelvényt a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1394 Budapest 62, Pf. 361 postacímre, vagy a 266-5190 faxszámra küldje vissza. Megrendelését a cdjogasz@mhk.hu e-mail-címre is elküldheti. A megrendeléssel kapcsolatos további információért hívja az ingyenes 06 (80) 200-723 forró drót vonalat. A visszaküldött adatokat későbbi akcióinkhoz is fel kívánjuk használni. Amennyiben ehhez nem járul hozzá, kérjük, jelezze nekünk.